

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : مدیریت ورزشی

شناسایی موانع توسعه ی ورزش های پایه در مدارس شهر تهران

منابع پایه های ورزشی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	فصل اول: کلیات تحقیق.....
۲	۱/۱. مقدمه.....
۴	۲/۱. بیان مسئله.....
۷	۳/۱. اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۹	۴/۱. اهداف تحقیق.....
۹	۱/۴/۱. اهداف کلی تحقیق.....
۹	۲/۴/۱. اهداف جزئی تحقیق.....
۹	۵/۱. فرضیات تحقیق.....
۱۰	۶/۱. محدوده تحقیق.....
۱۰	۷/۱. تعاریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق.....
۱۲	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق.....
۱۳	۱/۲. مقدمه.....
۱۳	۲/۲. ورزش.....
۱۵	۱/۲/۲. اهداف تربیت بدنی و ورزش.....
۱۵	۲/۲/۲. سلسله مراتب ورزش.....
۱۷	۳/۲/۲. مشکلات ناشی از عدم فعالیت جسمانی.....
۱۸	۳/۲. توسعه.....
۱۹	۱/۳/۲. توسعه و گسترش ورزش.....
۲۱	۲/۳/۲. رویکردهای توسعه ورزش.....
۲۲	۲/۳/۲. چالش مشارکت دولت ها در توسعه ورزش.....
۲۲	۱/۳/۳/۲. چالش توسعه از پایین به بالا در مقابل توسعه از بالا به پایین.....
۲۳	۴/۳/۲. نیاز برای برنامه ریزی توسعه و پیشرفت در ورزش خاص.....
۲۷	۱/۵/۳/۲. مدل اندیشه های هرمی.....
۲۷	۷/۲. مدل هرمی توسعه ورزش.....
۲۸	۲/۵/۳/۲. مدل Balyi در رابطه با توسعه بلند مدت قهرمانان (ورزشکاران) (LTA D).....
۳۱	۳/۵/۳/۲. مدل توسعه ای C ôté's از مشارکت ورزشی (D M S P).....
۳۲	۴/۵/۳/۲. مدل Bailey و Morley در رابطه با توسعه افراد با استعداد.....
۳۶	۴/۲. ورزش پایه.....
۴۱	۵/۲. ورزش در مدارس.....
۴۴	۱/۵/۲. ورزش مدارس در سایر کشور ها.....
۴۸	۳/۶/۲. مشکلات درس تربیت بدنی در مدارس.....
۵۱	۶/۲. عوامل بازدارنده.....
۵۵	۷/۲. ادبیات و پیشینه تحقیق.....
۵۵	۱/۷/۲. پیشینه داخلی.....
۶۰	۲/۷/۲. پیشینه خارجی.....
۶۷	۹/۲. جمع بندی:.....

۶۹	فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۷۰	۱/۳ مقدمه
۷۰	۲/۳ روش تحقیق
۷۱	۴/۳ نمونه آماری و روش نمونه گیری
۷۱	۵/۳ متغیرهای تحقیق
۷۱	۶/۳ ابزار اندازه گیری
۷۲	۷/۳ روایی ابزار اندازه گیری
۷۲	۸/۳ پایایی ابزار اندازه گیری
۷۳	۹/۳ روش گردآوری اطلاعات
۷۸	۱۰-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری تحقیق
۷۹	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق
۱۰۲	۱/۴ مقدمه
۱۰۲	۲/۴ آمار توصیفی
۱۰۲	۱/۲/۴ ویژگیهای فردی
۱۰۲	۱/۱/۲/۴ نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس وضعیت تاهل
۱۰۳	۲/۱/۲/۴ نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس سن
۱۰۳	۳/۱/۲/۴ نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس مدرک تحصیلی
۱۰۴	۲/۲/۴ آمار توصیفی متغیرهای تحقیق
۱۰۴	۳/۴ تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها
۱۰۴	۱/۳/۴ بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها
۱۰۵	۲/۳/۴ آزمون فرضیه ها
۱۰۵	۱/۲/۳/۴ فرضیه اول
۱۰۵	۴/۲/۳/۴ فرضیه دوم
۱۰۶	۳/۲/۳/۴ فرضیه سوم
۱۰۶	۴/۲/۳/۴ فرضیه چهارم
۱۰۷	۵/۲/۳/۴ فرضیه پنجم
۱۰۷	۶/۲/۳/۴ فرضیه ششم
۱۰۸	۷/۲/۳/۴ فرضیه هفتم
۱۱۰	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۱۱۱	۱/۵ مقدمه
۱۱۱	۲/۵ خلاصه آمار توصیفی
۱۱۱	۱/۲/۵ ویژگیهای فردی
۱۱۱	۳/۵ خلاصه آمار استنباطی
۱۱۱	۱/۳/۵ بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها
۱۱۲	۲/۳/۵ بحث آزمون فرضیه ها
۱۱۲	۱/۲/۳/۵ بحث فرضیه اول
۱۱۳	۲/۲/۳/۵ بحث فرضیه دوم
۱۱۴	۳/۲/۳/۵ بحث فرضیه سوم
۱۱۵	۴/۲/۳/۵ بحث فرضیه چهارم
۱۱۶	۵/۲/۳/۵ بحث فرضیه پنجم

۱۱۷	..... ۶/۲/۳/۵ . بحث فرضیه ششم
۱۱۸	..... ۷/۲/۳/۵ . بحث فرضیه هفتم
۱۱۸	..... ۸/۲/۳/۵ . بحث فرضیه هشتم
۱۱۹	..... ۴/۵ . محدودیت‌های تحقیق
۱۱۹	..... ۱/۴/۵ . محدودیت‌های اجرایی
۱۱۹	..... ۲/۴/۵ . محدودیت‌های روش شناسی
۱۲۰	..... ۵/۵ . پیشنهادهای تحقیق
۱۲۰	..... ۱/۵/۵ . پیشنهادی مبتنی بر یافته‌ها
۱۲۰	..... ۲/۵/۵ . پیشنهادهای روش‌شناختی
۱۲۱	..... منابع:

عنوان

صفحه

جدول ۱/۲. مراحل LTAD (استافورد، ۲۰۰۵)	۳۰
جدول ۱/۳. ضریب آلفای کرونیباخ به دست آمده برای هر یک از موانع	۷۰
جدول ۲/۳. جدول اسامی مدارس تحقیق	۷۲
جدول ۱/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب جنسیت	۱۰۲
جدول ۲/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب سن (سال)	۱۰۳
جدول ۳/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب مدرک تحصیلی	۱۰۳
جدول ۵/۴. آمار توصیفی مربوط به موانع مشارکت در ورزش های پایه	۱۰۴
جدول ۶/۴. آمارهای آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت طبیعی بودن توزیع داده ها	۱۰۴
جدول ۷/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش پایه	۱۰۵
جدول ۸/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع مدیریتی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس	۱۰۵
جدول ۹/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مالی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس	۱۰۶
جدول ۱۰/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس	۱۰۶
جدول ۱۱/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس	۱۰۷
جدول ۱۲/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس	۱۰۷
جدول ۱۳/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع جسمانی- روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس	۱۰۸
جدول ۱۴/۴. نتایج آزمون فریدمن	۱۰۹
جدول ۱۵/۴. فاکتورهای موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس	۱۰۹

فهرست شکل ها

صفحه

عنوان

شکل ۱/۲. مدل سلسله مراتبی بخش‌های اصلی ورزش.....	۱۷
شکل ۲. ۲. مدل توسعه ورزش و اوقات فراغت.....	۲۲
شکل ۳/۲. مدل توسعه ورزش (از پایین به بالا).....	۲۳
شکل ۴/۲. مدل توسعه ورزش (از بالا به پایین).....	۲۴
شکل ۵/۲. فرایند برنامه ریزی توسعه ورزش.....	۲۷
شکل ۶/۲. فرایند توسعه ورزش خاص.....	۲۷
شکل ۷/۲. مدل توسعه ای Côte's از مشارکت ورزشی.....	۲۷
شکل ۸/۲. مدل Bailey و Morley در رابطه با توسعه افراد با استعداد.....	۳۳

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

نمودار ۱/۲ مدل سلسله مراتبی ورزش ۱۷

منابع پایه‌ای پژوهش

چکیده :

تحقیق حاضر از نظر هدف توسعه ای- کاربردی و از نظر روش جمع آوری داده ها از نوع تحقیقات توصیفی- پیمایشی بوده است. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه مدیران و معلمان تربیت بدنی مدارس مقطع ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بوده است که این تحقیق موردی در مناطق ۱، ۴، ۸، ۱۳ آموزش پرورش صورت گرفته است. جامعه آماری حدود ۴۶۰ نفر بوده اند. این پرسشنامه محقق ساخته شامل ۳۲ سوال با متغیرهای موانع فرهنگی، موانع مالی، موانع ساختاری، موانع زمانی، موانع انگیزشی، موانع جسمانی-روانی، موانع مدیریتی و برنامه ریزی بوده است، با ارزش گذاری از نوع لیکرت است که هر پاسخ، امتیازی بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می دهد. تعیین حجم نمونه با کمک جدول مورگان صورت گرفت که حدود ۱۳۴ نفر بوده است و به روش در دسترس نمونه گیری انجام شد. در این تحقیق جهت تحلیل داده ها برای خلاصه کردن و طبقه بندی داده های خام و محاسبه فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، دامنه تغییرات و جداول فراوانی و نمودار از آزمون توصیفی استفاده گردید و از آزمون های استنباطی کلموگروف اسمیرنوف جهت نرمال بودن داده ها، آزمون تی نمونه ای برای تعیین گزینه ها و از آزمون فریدمن به منظور رتبه بندی موانع و عوامل توسعه ورزش های پایه در مدارس شهر تهران استفاده گردید. نتایج نشان داد که موانع فرهنگی، موانع مالی، موانع ساختاری، موانع زمانی، موانع انگیزشی، موانع جسمانی-روانی، موانع مدیریتی و برنامه ریزی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر داشته است. پیشنهاد می شود هر یک از مؤلفه های موانع به صورت ویژه مورد بررسی قرار گیرد و موانع مشارکت از دو دیدگاه معلمان و صاحب نظران بررسی گردد و اقدامات و راهکارهای موثری در زمینه افزایش پیشرفت ورزش های پایه ارائه شود.

فصل اول

کلیات تحقیق

۱.۱. مقدمه

امروزه در عصر حاضر ورزش و مشارکت افراد در فعالیت های ورزشی به عنوان یک پدیده اجتماعی در خور بررسی و تأمل است. از مهم ترین کارکردهای این پدیده، نقش مهم آن در ایجاد سلامت جامعه است. این موضوع را می توان از طریق ورزش بر روی زندگی افراد که در این زمینه مشارکت دارند، به روشنی مشاهده کرد (مظفری، ۱۳۹۲). سوهن و همکاران (۲۰۱۴) بیان نمودند که مشارکت افراد در فعالیت های فیزیکی و بدنی سبب توسعه اجتماعی، شناختی و روانی و در سطح بالاتر سبب بهبود تناسب اندام می گردد (سوهن و همکاران، ۲۰۱۴). ورزش به عنوان پدیده ای مهیج، برانگیزاننده، موجد اتحاد ملی، عامل توسعه و ارتقای سلامت در جامعه، جایگاه مهمی در جامعه بر عهده دارد (مکچنسی، ۲۰۱۳). به طور کلی ورزش در نهایت بازتابی از جامعه امروز است. از طریق ارتقای ورزش، فعالیت های ورزشی به عنوان یک ابزار برای توسعه جوامع و صلح در فرهنگ های مختلف می باشد (کارتوکولیس و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا توسعه ورزش در ارتباط با افزایش مشارکت و ترویج فرصت ها و مزایای حضور در فعالیت های ورزشی است. تعاریف مختلفی از مفهوم توسعه ورزش ارائه شده است. مفهوم توسعه ورزش بسیار کلی است و می تواند توسعه ورزش را در کلیه سطوح همگانی، نخبه، پایه و غیره در بر می گیرد (بولک، ۲۰۰۶). توسعه ورزش یک کمک همه جانبه به مردم برای شروع یک ورزش، ماندن در ورزش انتخابی خود و موفقیت در آن است. توسعه ورزش توسط کالینز به عنوان یک فرصت های تأثیرگذار (موثر)، سیستم ها و ساختارها و فرایندهایی تعریف شده است که افراد جامعه را در تمام سطوح یا گروه های خاص یا منطقه ای قادر می سازد در ورزش، تفریح و سرگرمی شرکت کنند و عملکردشان را به هر سطحی که مد نظر آن ها می باشد، پیشرفت دهند (سوتیریادو، ۲۰۱۲).

از سوی دیگر می توان یکی از مهمترین بخش های متدوال در توسعه ورزش یک جامعه را ورزش های پایه دانست. امروزه ورزش های پایه بطور ویژه مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است. دانشمندان بسیاری در تلاش هستند تا شاخص های پیش بینی کننده افراد مستعد در ورزش های مختلف را شناسایی و توسعه دهند (آبوت، ۲۰۰۵). بطوریکه کشور استرالیا قبل از المپیک سیدنی توجه بسیار زیادی را به ورزش پایه در مدارس پرداخته است (فارمر، ۱۹۹۶). ارائه مهارت ای حرکتی پایه و آموزش ورزش های پایه نظیر ژیمناستیک و شنا و دومیدانی به دانش آموزان آن ها را برای ورزش های آینده، فعالیت های بدنی، خدمت سربازی و به طور

---

^۱Cohen1, et al
^۲McChesney
^۳Kartakoullis
^۴Sport development
^۵Bohlke
^۶Collins
^۷Sotiriadou
^۸Abbott
^۹Farmer

کلی برای زندگی بهتر آماده خواهد کرد (هادی زاده، ۱۳۹۰). آموزش ورزش پایه در دوران تحصیلی دبستان و حتی بالاتر از این دوره می تواند به نحوی اثربخش به دانش آموزان کمک کند تا چگونگی مشارکت در مسابقات و رقابت های ورزشی را بیاموزند (تجاری، ۱۳۸۶). علاوه بر این ورزشی که پایه و اساس آن بر مدرسه باشد فرصت خوبی است برای معلمان که به طور معمول صلاحیت دارند و مهارت های چگونه زیستن و علم و دانش را به گونه ای سازمان یافته به همه کودکان در محیطی امن و حمایت کننده بیاموزند. مهارت های حرکتی پایه تقریباً پایه و اساس همه فعالیت های بدنی و ورزشی را تشکیل می دهند (خدایی، ۱۳۹۲). بررسی رکوردها و نتایج قهرمانان برتر و نخبه جهان مبین آن است که اکثریت رکوردها مربوط به آن دسته نظام های ورزشی است که دارای برنامه ای جامع، علمی و نظام مند برای تربیت ورزشکاران نخبه و سطح بالا هستند. اگر رشد و تکامل یک انسان، تامین نیازهای او تلقی شود و تامین نیازهای یک انسان را نیز زمینه مساعد برای شناخت استعداد و بارور کردن و به شکوفایی رساندن آنها بدانیم، به این حقیقت می توان پی برد که از نظر فلسفی، علمی و تحقیقاتی، حرکت، ورزش، بازی و فعالیتهای جسمانی از عوامل مهم تاثیرگذار در رشد و تکامل طبیعی هر فرد می باشند و در مسیر رشد و تکامل انسان باید استعدادهای نهفته در درون او را شناخت و بارور کرد. بنابراین، بهترین محیط برای تحقق این امر مدرسه و بهترین دوره برای بارور کردن آن دوره نوجوانی و جوانی و یکی از بهترین وسایل برای شکوفاکردن آن ورزش و بازی است (رستمی و جعفری، ۱۳۹۰).

ازینرو امروزه توسعه ورزش های پایه نیاز به برنامه ریزی در حیطه های مختلف دارد که یکی از اساسی ترین آنها برای جلوگیری از وقت و هزینه بیهوده می تواند شناسایی مشکلات توسعه ورزش های پایه در مدارس باشد. شناسایی موانعی که بر سر راه توسعه ورزش پایه وجود دارد می تواند کمک شایانی به رفع آن ها و ارائه راهکارهای موثری در زمینه بالابردن مشارکت در فعالیت های ورزشی و توسعه ورزش قهرمانی گردد. بدون شک نظام آموزشی هر کشور می تواند سهم بزرگی در توسعه ورزش و شناخت استعداد ها داشته و به رشد ورزش قهرمانی کمک کند اما با توجه به ساختار آموزشی کشور در عمل کارایی و اثربخشی این سیستم چشمگیر نیست، لذا به نظر می رسد که شناسایی علل این ضعف و الویت بندی آن می تواند کمک شایانی به کاهش این نقص نماید. تحقیقات انجام شده در این موضوع صرفاً موردی بوده و علل ها اولویت بندی نشده به عنوان مثال مشکلات گوناگونی از قبیل امکانات و تسهیلات ورزشی، کمبود معلمان متخصص، کمبود تجهیزات ورزشی، بودجه، کمبود ساعات درس تربیت بدنی در مدارس وجود دارد که یافته های اکثر پژوهش های (نمازی زاده ۱۳۵۳، تابش ۱۳۷۵، سجادی ۱۳۶۸، رضایی ۱۳۷۱، کوزه چیان ۱۳۷۶، همتی ۱۳۸۰، مظفری ۱۳۸۸، هاردمن و مارشال ۱۹۹۰، دانیل ۲۰۰۷)، به این عوامل اشاره دارد.

۲/۱. بیان مسئله

توسعه و پیشرفت واقعی کشورها شاخص های مختلفی دارد که یکی از مهمترین آنها ورزش می باشد. رویکردهای متفاوتی نسبت به این پدیده وجود دارد که برخی از آنها با نگاه قهرمانی و در برخی موارد نگاه سلامت عمومی و نشاط جامعه و در رویکرد دیگر نگاه اقتصادی مدنظر قرار می گیرد، اما صرفنظر از همه آنها اهمیت ورزش روز به روز در حال افزایش است. ارتباط ورزش با پدیده های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حاکی از اهمیت این پدیده و نقش آن در برنامه های توسعه ملی کشورهاست و در یک نگاه کلی توسعه و پیشرفت ورزش در هر کشور با اقتدار و قدرت آن کشور ارتباط نزدیکی دارد (طالب پور، ۱۳۹۰). ورزش به عنوان ابزار چندبعدی با تأثیرات گسترده و نقش ارزشمند، یکی از شیوه هایی است که افراد می توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمانی، روحی و روانی و اجتماعی فایز آیند (کردگار، ۱۳۹۰). تحقیقات متعددی روشن ساخته اند که پرداختن به تفریحات سالم، به ویژه فعالیتهای ورزشی، آثار مثبت فراوانی در سلامتی جسمی و روحی انسان دارد (امیرتاش، ۸۳). شرکت افراد به سمت ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی، سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می شود (سان، ۲۰۱۳).

در این راستا یکی از مشکلات و مسائل عمده تحقق پیشرفت ورزش در کشور ما عدم نگاه همه جانبه به امور متفاوت است. غالباً این نگاه یک سویه و تنها به یک بعد از مسأله اشاره دارد. در حالیکه تحقق پیشرفت مستلزم نگاهی همه جانبه می باشد. توسعه به همین معناست یعنی رشد همه جانبه و نگاه به تمامی ابعاد مسأله (راسل و همکاران، ۲۰۰۹). کشورهای پیشرفته در ورزش، پایه و اساس برنامه های تعلیم و تربیت ورزشکاران را در مدارس ابتدایی متمرکز می کنند و زمینه را برای جذب دانش آموزان کم سن و سال به اماکن و تاسیسات ورزشی فراهم می سازند. بنابراین توجه به ورزش پایه از اهمیت زیادی برخوردار می باشد. سیستم ادراکی و حرکتی کودک در اثر جنبش و فعالیت توسعه می یابد، کودکان در قالب حرکات بسیاری از خواسته ها و علایق خود را که بیان آنها از طریق زبان امکان پذیر نیست بیان می کنند. کودکان با انجام ورزش های مختلف مهارت های حرکتی پایه را می آموزند. بدیهی است چنانچه نتوان فرصت های لازم برای توسعه و شناسایی موانع ورزش را در کودکان و دانش آموزان فراهم نمود سبب از دست دادن انگیزه های آنان از حضور در ورزش و عدم توسعه ورزش قهرمانی در آینده می گردد (باقرزاده و همکاران، ۱۳۸۰).

در میان همه موسسات تربیتی و آموزشی کشور بدون شک وزارت آموزش و پرورش مهمترین موسسه و نهادی در کشور است که نسبت به توسعه ورزش پایه تأثیرگذار باشد. امروزه بر همگان و به ویژه مسئولین و معلمان و دبیران آموزش و پرورش روشن و واضح است که استمرار یادگیری و اجرای حرکات اصلی و بنیادی و مهارت های حرکتی در دوره نوجوانی و

Sport^۱
Sun^۲
Ransdell et al^۳
fundamental sport^۴

به خصوص در دوره ابتدایی انجام گرفته و توسعه می یابد. بنابراین هر مقدار به کمیت و کیفیت برنامه ورزشی پایه در مدارس توجه و سرمایه گذاری لازم نیز شود، اثرات و تأثیرات مثبت در بهبود الگوهای بعدی زندگی دانش آموزان دارد و بالطبع در پیشرفت و رشد جسمانی و روانی و اجتماعی و فرهنگی دانش آموزان نقش اساسی و سازنده ای دارد و کمک موثری برای استعدادیابی به منظور شناسایی افراد نخبه در رسیدن به ورزش قهرمانی و عادت به فعالیت جسمانی مستمر در سنین بعدی می باشد (مظفری و همکاران، ۱۳۸۸).

ازینرو توسعه ی ورزش^۱ به صنعتی در حال جنبش در جهان تبدیل شده است که در تلاش است تا افراد مختلف بیشتر فعال باشند. برنامه هایی که تعیین می کنند افراد چگونه به فرصت های ورزشی در تمام سنین و با هر توانایی دست یابند برای مثال دانشگاه گلومورگان^۲ برنامه ی توسعه ای را با این مضمون شروع کرده است که باید به انجمن مسئول با تمام تجهیزات به معلمان مدارس داد تا ورزش های پایه را در این مقطع شروع کنند. راهکار دوم نیز آموزش مربیان باشگاههای درگیر در حیطه ی ورزش می باشد. در این طرح توسعه استانداردهای ملی برای برای توسعه ی ورزش در نظر گرفته شده است تا در آینده همین ورزش های پایه ای به صنعت ورزش حرفه ای تبدیل شوند. محققین این دانشگاه مدیریت در ورزش را بسیار دخیل دانسته و یکی از پر اهمیت ترین موارد توسعه می داند (دانشگاه گلومورگان، ۲۰۱۲). اساساً توسعه ورزش در ارتباط با افزایش مشارکت و ترویج فرصت ها و مزایای حضور در فعالیت های ورزشی است. مشارکت در ورزش و فعالیت های بدنی دامنه گسترده ای از مفاهیم از قبیل حضور کودکان در بازی، مشارکت دادن زنان در ورزش، حضور جوانان در ورزش هایی که قانونمند بوده، و نهایتاً توسعه ورزش همگانی، حرفه ای و قهرمانی را به هم مرتبط می کند، بدیهی است هر کشوری از این موج فزاینده عقب بیافتد، به هیچ وجه نمی تواند خلأ ایجاد شده را پر نماید و نهایتاً تفاوت ها در بهره وری از تأثیرات ورزش و فعالیت های حرکتی روشن و واضح خواهند بود (کالیوپی و همکاران، ۲۰۰۸).

بنابراین برای درک بهتر در طرح های توسعه ی ورزش چنانچه موانع برطرف شوند سبب توسعه ی بیشتر ورزش در تمام دوره ها می شود. شناسایی موانعی که بر سر راه مشارکت ورزش پایه وجود دارد می تواند کمک شایانی به رفع آن ها و ارائه راهکارهای موثری در زمینه بالابردن مشارکت در فعالیت های ورزشی و توسعه آن گردد. به عقیده ی دیونیو^۳ (۲۰۰۲) موانع یا محدودیت ها، مسیر یا فرایند پیشرفت به سمت هدف را سست می کنند. محدودیت ها یک سری از موارد وابسته به یکدیگر هستند که به حالت زنجیروار حرکت به سمت هدف را ضعیف می کند. تئوری موانع شامل پنج گام است: شناخت موانع^۴ - تجزیه و تحلیل موانع^۳ - راهکارهای تسلط یا تحت امر درآوردن موانع^۴ - اجراکردن راهکار ها^۵ - تکرار این مراحل برای موانع بعدی (دیونیو، ۲۰۰۲).

---

^۱ sport development
^۲ university of glomorgan
^۳ Kalliopi et al
^۴ Dave Nave

لذا برای شناسایی موانعی که در مسیر توسعه ورزش پایه قرار می گیرند درک بهتر ورزش های پایه بسیار مهم است. بر اساس تعریفی که انجمن مربیگری ایرلند ارائه کرده است، هر فرد قبل از دوره ی تمرین فعالیت ها برای برنده شدن، باید از سه مرحله ی شروع فعالیت، حرکات پایه ای و یادگیری برای بازی و یادگیری بگذرد. برای اجرای ورزش پایه ابتدا فرد حرکات پایه ای را باید انجام دهد که این حرکات سبب مشارکت با لذت افراد می شود و از سنین پایین فرد را برای سبک زندگی فعال آماده می کند و شامل مهارت های حرکتی، مهارت های هدف گزینی و مهارت های کنترل بدن می شود. ورزش های پایه ای شکل پیشرفته و قانونمند حرکات پایه ای می باشند. هر ورزش در خود مهارت های ورزشی پایه ای دارد. برای مثال بسکتبال شامل ایستادن، حمل توپ، دریبلینگ، پاس، شوت و تصمیم گیری درست در لحظه ها می باشد(انجمن ایرلند، ۲۰۱۲). برای دستیابی به متغیر های تاثیر گذار بر توسعه و موانع ورزش های پایه ای نیاز به بررسی تحقیقات و مطالب گسترده ای نیازمند است.

دراین راستا برخی از محققین پیوستار توسعه ی ورزش را در چند سطح در نظر گرفته اند(تاسیس، مشارکت، اجرا و انتخاب) و سپس دو نکته ی گروه هدف و موانع مشارکت افراد را هم به این برنامه ها موثر دانسته اند. بنابراین هم به فرایند اجرای طرح های اجرا شده و هم به گروه ها و جمعیت ها و عوامل مربوط به آن ها و هم به موانع اجتماعی، اقتصادی و .. دخیل در عدم مشارکت آن ها پرداخته اند. در راستای تحقیقات انجام شده هاردی و همکارن^۴ (۲۰۱۰) به بررسی مهارت های پایه ای پرداخته و دریافته اند که تجهیزات ورزش مورد نیاز و همچنین برنامه ریزی برای این برنامه ها یکی از نکات ضروری برای گسترش این ورزش ها می باشد. گلنز و بی شاپ^۵ (۲۰۱۰) به بررسی برنامه ی توسعه ای پرداخته اند و تاثیر اولویت های فرهنگی را دراین برنامه ها تاثیر گذار دانسته اند. انجمن ایرلند شمالی^۱ در (۲۰۱۰) نیز در پژوهشی به بررسی موانع شرکت در ورزش و فعالیت بدنی پرداختند و نشان دادند که موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع عملی، و موانع دانش به عنوان موانع اصلی انتخاب شدند. کرافورد، جکسون و گادبی^۱ (۱۹۹۱) بر اساس مدل سلسله مراتبی نیز، سه دسته از موانع را شناسایی کردند: موانعی که به افراد و یا نیروهای انسانی مرتبط با برنامه ها مرتبط است، موانعی که به ارتباطات افراد یا دانش آموزان مربوط است و دسته ی آخر موانعی که به موانع ساختاری مربوطند که مربوط به سیاستگذاری می باشند. همچنین بحث حمایت از ورزش های پایه همواره در ورزش ایران وجود داشته است گسترش برنامه های تربیت بدنی و ورزش های پایه در مدارس کشور به امکانات مالی و انسانی مطلوب و برنامه ریزی دقیق و اصولی نیاز دارد، اما شواهد موجود نشان از عدم برنامه ریزی مطلوب در زمینه اصول و اهداف کلی در آموزش و پرورش، کمبود معلم ورزش در مدارس ابتدایی، محدود بودن ساعات درس ورزش، کمبود کتاب های علمی و

^۱ coaching Ireland union

^۲ fundamental skill

^۳ fundamental sports

^۴ Hardy et al

^۵ Glanz and Bishop

^۱ Northern Ireland Assembly

^۴ Crawford, Jackson, & Godbey

عدم تخصص کافی و کمبود دانش و آگاهی معلمان در زمینه ورزش، کمبود تجهیزات، وسایل و مکان های ورزشی کافی و استاندارد و ضعف مدیریت یا عدم همکاری مدیران طی سال های گذشته دارد (افضل پور و همکاران، ۱۳۸۶).

بنابراین سازمان آموزش و پرورش که متولی تعلیم و تربیت افراد، به ویژه نونهالان، نوجوانان و جوانان است، مسئولیت تامین سلامت جسم و روح آنان را از راه توسعه ی برنامه های تربیت بدنی در مدارس نیز بر عهده دارد. از این رو، گسترش برنامه های تربیت بدنی در مدارس و توسعه ورزش های پایه از نیازهای اساسی تعلیم و تربیت بوده و لزوم استمرار آن در همه ی مقاطع تحصیلی انکارناپذیر است. از نظر ساختار آموزش و پرورش یک دانش آموز نحوه انجام فعالیت های حرکتی و ورزشی عمده خود را در چارچوب درس تربیت بدنی و ورزش آموزش دیده و اجرا می کند و دستاوردهایی که در این تحقیق با شناسایی موانع موجود در ورزش های پایه در مدارس، به دست می آید، قطعاً در توسعه ورزش همگانی و بالطبع ورزش قهرمانی تاثیر گذار می باشد و از طرفی در رشد سلامت جسمانی و روانی و آمادگی های جسمانی و حرکتی و ساختن نیروی فعال و سازنده در نسل فردای جامعه اثرگذار است. برای پاسخ گویی به نیازهای ورزش پایه شهر تهران و تحلیل دقیق از چالشها و مشکلات کنونی و جهت دهی به توسعه ورزش پایه و شناسایی موانع و عوامل بازدارنده آن براساس نیازهای واقعی، به برنامه جامع و تحقیقات وسیعی در این استان نیازمند است. با توجه به تحقیقات انجام شده هر کدام از این تحقیقات جنبه های مختلف و گوناگونی از ورزش به طور عام بررسی کرده اند. راه حلها و تتنگناهایی را آشکار کرده اند و گامهایی در جهت پیشرفت ورزش برداشته اند. ولی یک حوزه خاص از ورزش (ورزش پایه) به طور گسترده به چالش کشیده نشده و تحقیقات صورت گرفته نسبتاً کم بوده و نیازمند پژوهش های بیشتری است. لذا با توجه به اهمیت ورزش های پایه محقق در پی این سوال است که موانع توسعه ورزش پایه در مدارس شهر تهران چه می باشد؟

۳/۱. اهمیت و ضرورت تحقیق

امروزه ورزش پدیده ای پیچیده است و دارای ابعاد و کارکردهایی متعدد. ولی بیشتر آنها برای ما ناشناخته باقی مانده اند. برای بسیاری از ما، ورزش تنها، موضوعی سرگرم کننده است که برای گذران اوقات فراغت به کار می آید، در حالی که بی تردید، توسعه و گسترش ورزش در بین مردم آثار مفید مثبت فراوانی برای روح و جسم، سلامت و حتی برای زندگی اجتماعی انسان ها دارد. این اثرات به اندازه ای از اهمیت ویژه برخوردارند که در حال حاضر ورزش و تفریحات سالم در کشورهای توسعه یافته به عنوان یک صنعت مهم و عامل اثر گذار در رشد اقتصادی ملی تا حد زیادی مورد توجه می باشد (ایکدا، ۲۰۰۱). در سطح بین المللی، ورزش یازدهمین رتبه را در بین صنایع عمده مختلف داراست. صنعت ورزش، بخش هایی نظیر کالاهای ورزشی، بازاریابی، سرپرستی اجرا و حمایت مالی، ورزش های حرفه ای، پوشاک ورزشی، رسانه های

ورزشی و ورزش های تفریحی را در بر می گیرد (جورجیا؛ ۲۰۱۱). بطوریکه صنعت سلامت به عنوان یکی از صنایع مرتبط با ورزش مورد ملاحظه بوده و تجارت ناشی از مشارکت در فعالیت بدنی شامل تولیدات، آموزش، کالاها و خدمات مرتبط با فعالیت بدنی می باشد. باید خاطر نشان کرد که خدمات ارائه شده در بخش سلامتی و تندرستی و مصرف محصولات آن به عنوان يك صنعت مشخص و متمایز مورد نظر قرار گرفته است (آلساندریاس؛ ۲۰۰۸). بنابراین آنچه مسلم است کارآیی و بهره وری منابع انسانی در هر جامعه ای در گرو برخورداری از زندگی سالم و داشتن سلامت روانی و جسمانی میسرخواهد بود. لذا پرداختن مستمر و منظم به فعالیت های بدنی و ورزشی با توجه به شرایط حاکم بر زندگی امروزی امری ضروری و لازم می باشد (پورقاسم، ۱۳۸۷).

همچنین آموزش و پرورش نقش اساسی در رشد و پیشرفت و توسعه هر جامعه دارد. ارتقای فرهنگی، سیاسی و اجتماعی جوامع بستگی به توجه مسئولان و برنامه ریزان و توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش در آن کشور دارد. از آنجا که تربیت بدنی و ورزش یکی از قوی ترین نهادهای تاثیرگذار در فرهنگ جامعه محسوب می شود می توان با گسترش و توسعه فعالیت های تربیت بدنی و ورزش در مدارس سطح توانایی های جسمانی، روانی و قوای عقلانی دانش آموزان را افزایش و تنش های روانی و جسمانی آنها را کاهش داد (عبدلی و همکاران، ۱۳۸۷). شرکت در فعالیت های ورزشی مدرسه فرصت هایی برای دانش آموزان فراهم می کند تا از نظر فیزیکی فعال شده و عزت نفس و سلامت روانی خود را افزایش دهند. از مسائل عمده نظام تعلیم و تربیت در هر جامعه، چگونگی تربیت و پرورش افراد بر اساس نیازهای آن جامعه می باشد. تحقق چنین هدفی مستلزم به کارگیری شیوه ها و اصولی می باشد که مبتنی بر یافته های علمی، پژوهشی و اصول عقلی است. بنابراین جامعه ما نیز برای توفیق در بهره مندی از بزرگترین و مهم ترین سرمایه های خود یعنی نیروی عظیم نوجوان و جوان نیاز به توجه پیگیر، برنامه ریزی دقیق و حساب شده و نظارت بر اجرای مطلوب درس تربیت بدنی و ورزش خصوصا ورزش های پایه در مدارس دارد.

با توجه به اینکه مسائل و عوامل بسیاری بر توسعه ورزش های پایه در مدارس کشور تاثیر گذار می باشند و اینکه مشکلات و موانع زیادی در راه توسعه وجود داشته باشد، انجام تحقیق در این زمینه ضروری است. لذا نتایج تحقیق می تواند به مسئولان و دست اندرکاران امر تربیت بدنی و ورزش در آموزش و پرورش کمک کند تا با شناخت عوامل اثر گذار و شناسایی و اولویت بندی مشکلات موجود، راهکارهای مناسب را برای برطرف کردن مشکلات اتخاذ نموده، گامی موثر در تحقق اهداف آموزشی ورزش های پایه بردارند. همچنین دانستن مشکلات موجود می تواند سیمای موجود ورزش های پایه را مشخص نماید؛ زمانی مسئولان و برنامه ریزان تربیت بدنی می توانند به خوبی و با دقت برنامه ریزی نمایند که در سطح کشور و کلیه ی استان ها اطلاعات لازم موجود باشد و این امر ضرورت و اهمیت تحقیق در این زمینه را دو

چندان می‌کند. نظر به وجود چنین مواردی، بررسی شناسایی موانع و مشکلات ورزش های پایه در مدارس ضرورت انکار ناپذیر می‌باشد. بنابراین اگر ورزش پایه کامل مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و عواملی که باعث رشد آن می‌شود و رویکردهایی را که در توسعه آن دخیل اند شناسایی شده و اینکه چه عواملی پیشرفت در این حیطه را تسهیل می‌کند، به طور قطع راهکارهایی را که ما را به پیشرفت رهنمون می‌سازد، در خواهیم یافت و خواهیم توانست با توسعه ورزش پایه که زیربنای ورزش همگانی و قهرمانی است قهرمانان ورزشی را کشف یا پرورش یا حفظ نماییم. شناخت عوامل توسعه و موانع آن با توجه به اینکه اولاً عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش پایه به طور کامل تعیین نشده و دوم اینکه اولویت‌بندی عوامل تأثیرگذار در توسعه ورزش پایه انجام نگرفته و سوم با توجه به اینکه موانع بازدارنده ورزش همگانی پایه در شهر تهران صورت نگرفته است، ضروری است.

۴/۱. اهداف تحقیق

۱/۴/۱. اهداف کلی تحقیق

هدف کلی از این تحقیق شناسایی موانع توسعه ی ورزش های پایه در مدارس شهر تهران می‌باشد.

۲/۴/۱. اهداف جزئی تحقیق

- بررسی موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس
- بررسی موانع مدیریتی و برنامه ریزی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس
- بررسی موانع مالی بر رشد و توسعه ورزشهای پایه در مدارس
- بررسی موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس
- بررسی موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس
- بررسی موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس
- بررسی موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس
- بررسی اولویت بندی بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس.

۵/۱. فرضیات تحقیق

- موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تأثیر معنی داری دارد.
- موانع مدیریتی و برنامه ریزی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تأثیر معنی داری دارد.

موانع مالی بر رشد و توسعه ورزشهای پایه مدارس تاثیر معنی‌داری دارد.

موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی‌داری دارد.

موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی‌داری دارد.

موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی‌داری دارد.

موانع جسمانی_روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی‌داری دارد.

اولویت بندی بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس معنی‌داری وجود دارد.

۶/۱. محدوده تحقیق

محدوده زمانی: زمان اجرای این پژوهش در سال ۱۳۹۳-۱۳۹۲ بوده است.

محدوده جامعه آماری: جامعه آماری این پژوهش تنها به مدیران آموزش و پرورش و معلمان تربیت بدنی مدارس ابتدایی شهر تهران محدود شده است.

محدوده جمع آوری اطلاعات: برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز از آزمودنی ها، تنها از پرسشنامه به عنوان ابزار اندازه‌گیری استفاده شده است.

محدوده جغرافیایی تحقیق: این پژوهش تنها در شهر تهران مناطق ۱ و ۴ و ۸ و ۱۳ آموزش پرورش انجام گرفته است.

۷/۱. تعاریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق

ورزش^۱

کلمه ورزش در زبان فارسی همانطوری که از علامت مصدر آن (ش) مشخص میشود اسم مصدری است از فعل ورزیدن که در "فرهنگ فارسی عمید" بدین گونه معنی شده است: کارپیاپی، پیاپی کاری کردن برای تمرین و عادت، حرکت پیاپی اعضای بدن برای تقویت اعصاب و عضلات، هرگونه عمل و حرکتی که برای تقویت اعضاء و به منظور حفظ تندرستی به تنهایی یا دسته جمعی انجام داده شود (سعدی سیوکی، ۱۳۸۸).

ورزش می تواند به عنوان تمام اشکال فعالیت بدنی که مربوط به به آمادگی جسمانی، روانی، رفاهی و تندرستی و تعامل اجتماعی تعریف شود که این شامل بازی، تفریح و سرگرمی،

---

^۱ sport

سازمان یافته، ورزش گاهگاهی و یا رقابتی و ورزش های بومی می باشد(انجمن ورزشی استرالیا، ۲۰۱۳).

ورزش پایه

ورزش پایه به ورزش های شنا، ژیمناستیک و دومیدانی که در مدارس انجام می گیرد اطلاق می شود.

موانع

موانع به کلیه عواملی اطلاق می شود که فرد را از اجرا و عدم اجرای فعالیتی باز می دارد.

در این تحقیق منظور از موانع مشکلاتی است که در ورزش های پایه در مدارس شهر تهران وجود دارد که به 7 دسته زیر تقسیم شده است:

۱. موانع فرهنگی
۲. موانع مدیریتی
۳. موانع مالی
۴. موانع زمانی
۵. موانع مدیریتی و برنامه ریزی
۶. موانع ساختاری
۷. موانع انگیزشی

توسعه^۴

پیشرفت و رشد ورزش های پایه در مدارس استان تهران.

Australian Sports Commission^۱
fundamental sports^۲
barriers^۳
Development^۴

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱/۲. مقدمه

در فصل حاضر مبانی نظری و پیشینه تحقیق مورد بحث قرار می گیرد که در مبحث مبانی نظری ابتدا به تعریف ورزش، تعاریف، اهداف و توسعه ورزش، مدل های توسعه ورزش و سپس در انتها نیز درباره ورزش پایه و ورزش در مدارس و تحقیقات انجام شده در داخل اشاره می شود و در ادامه به تحقیقات و پژوهش های انجام شده در سایر کشور ها و در پایان به جمع بندی پرداخته می شود.

۲/۲. ورزش

ورزش به معنای ورزیدن و مهارت یافتن و معادل واژه Sport در زبان رایج انگلیسی برگرفته از واژه disport انگلیسی می باشد که خود از کلمه desport فرانسه قدیم و مرکب از پیشوند نفی des و فعل port به معنای حمل کردن، بردوش کشیدن، زیربار بودن است. بنابراین در آغاز disport به معنای رها شدن و رستنی از فشارهای معمول زندگی بوده است (سازمان تربیت بدنی ایران، ۱۳۸۱). ورزش عبارت است از انجام دادن حرکات بدنی و تکرار آن ها به گونه ای که موجب افزایش توان و ورزیدگی بیشتر می شود (کاشف، ۱۳۷۵).

کمیسیون ورزش های استرالیا^۱ ورزش را فعالیت انسانی که نیازمند به اعمال توانایی یا مهارت جسمانی برای دستیابی به نتیجه و برحسب ماهیت خود رقابتی است، تعریف می نماید. در گذشته این طرز تفکر که ورزش به عنوان یک پدیده ی فرهنگی در مجموعه ی فرهنگ زندگی قرار گرفته و همچنین، چه رقابتی و چه غیر رقابتی، به عنوان یک پدیده اجتماعی تعریف می شود که فعالیت های بدنی را در بر می گیرد (کمیسیون ورزش استرالیا، ۲۰۰۴).

همچنین در برنامه دوم توسعه کشورمان نیز ورزش و تربیت بدنی این چنین تعریف شده است: تربیت بدنی و ورزشی بخشی از آموزش و پرورش است که از فعالیت های جسمانی به عنوان وسیله آموزشی استفاده می کند. تربیت بدنی و ورزش، پیکار در زندگی است برای گریز از کسالت، رخوت و سستی و متعادل نگاه داشتن اعضا و جوارح بدن. تربیت بدنی و ورزش، مجموعه ای از حرکات و فعالیت های پرورش دهنده جسم و تقویت کننده روح و روان است (سازمان تربیت بدنی ایران، آذر، ۱۳۸۱).

امروزه ورزش به عنوان پدیده ای مهیج، برانگیزاننده، موجد اتحاد ملی، عامل توسعه و ارتقای سلامت در جامعه، جایگاه مهمی در جامعه بر عهده دارد (مکچنسی، ۲۰۱۳). زندگی در دنیای ماشینی حرکت انسان ها را محدود و به تدریج افراد را از فرصت های لازم برای فعالیت های بدنی محروم کرده است. ورزش به عنوان یکی از مفاهیم اجتماعی وبا توجه به کارکردهای خاص آن در زمینه مختلف، مورد توجه بسیاری از دانشمندان و محققان قرار گرفته است (مظفری، ۱۳۹۲). ورزش به عنوان ابزار چند بعدی با تاثیرات گسترده و نقش ارزشمند،

¹ Council of Austrian
McChesney

یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمانی، روحی و روانی و اجتماعی فایز آیند. تحقیقات متعددی روشن ساخته اند که پرداختن به تفریحات سالم، به ویژه فعالیت‌های ورزشی، آثار مثبت فراوانی در سلامتی جسمی و روحی انسان دارد. شرکت افراد به سمت ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی، سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می‌شود (سان، ۲۰۱۳). ورزش، سلامت جامعه و محیط را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در حقیقت توجه سیاستگذاران به جامعه، دست کم در بعضی جهات به میزان امکانات فراهم شده برای جامعه بستگی دارد. در بعد اقتصادی نیز توجه ورزش برای سیاستگذاران منشاء فوایدی شده است. رابطه ورزش تفریحی و تولید ناخالص ملی ۸/۹۲ میلیارد دلار یا ۲۲ درصد تولید ناخالص ملی در کانادا است. ۲ درصد مجموع مشاغل در این کشور در حیطه ورزش و تفریحات ایجاد می‌شود. در همین کشور، ورزش و صنایع وابسته به آن از نظر ایجاد شغل مقام دوم و از نظر سهم در تولید ناخالص ملی مقام هشتم را در مجموع صنایع به خود اختصاص داده است (رانکین، ۲۰۱۲). تاثیر ورزش و فعالیت‌های ورزشی بر سلامت جسمانی و روانی انکارناپذیر است، کاهش وزن و بیماری‌های قلبی، دیابت، افزایش فشارخون، افزایش کلسترول و بیماری‌های دیگر از تاثیرات جسمانی ورزش می‌توان نام برد (آریزونا دیپارتمان، ۲۰۱۱). ترویج ورزش، قطعاً عامل مهمی جهت رشد اقتصادی می‌باشد. ورزش حتی به عنوان یک شیوه مستقل درمانی یا به عنوان بخشی از درمان و نیز به عنوان پیشگیری از افسردگی، ناتوانی و کاهش بازده کار در دنیای امروز مورد توجه است (اصفهانی، ۱۳۷۵). ورزش کانون خوبی برای بازی جوانمردانه به شمار می‌رود و بروز هر گونه رفتارهای پرخاشگرانه و غیر اخلاقی را مورد انتقاد قرار می‌دهد. فعالیت‌های بدنی به مردم می‌آموزد تا در جهت حفظ سلامت بدن خود تلاش کنند و همچنین با تمرین و رقابت به اهداف بالاتری دست یابند (غفوری، ۱۳۸۲).

ازینرو ورزش از فعالیت‌های مهم انسانی است که تقریباً در هر جامعه بشری به گونه‌ای موجود بوده است. بشر در طی اعصار گوناگون با این پدیده آشنائی و هر تمدن رویکردی خاص به آن داشته است. اندیشمندان مسائل تربیتی در روزگاران پیشین به جنبه‌های ارزشی ورزش و نیروی عظیم آن در اجتماعی شدن انسان و بهنجارسازی او و ساختن شخصیت متوازن اجتماعی پی برده بودند. ارتباط فعالیت‌های ورزشی و تمرینات با بهداشت و سلامت از دیر باز شناخته شده است. در عصر جدید، به ورزش نگاهی فراگیر و همه‌جانبه و در مجموع به صورت یک نظام اساسی با ابعاد و نقش‌های مختلف افکنده می‌شود. نظام ورزش برای موفقیت باید؛ دارای دوام یا استمرار نسبی باشد. اهداف آن برای اکثریت افراد جامعه مشخص شود و با بقیه احاد و نهادهای اساسی جامعه سازگاری و هماهنگی داشته باشد. ورزش در پرتو عوامل سازش دهنده آن با دیگر نظام‌های درون نظام اجتماعی، کسب موفقیت می‌کند؛ زیرا ورزش یکی از جنبه‌های نمونه نظام اجتماعی و جزء مکمل بافت اجتماعی است و از کلیه عوامل و جنبه‌های تشکیل دهنده این نظام

Sun^۱
GDP^۲
rankin^۳
Arizona departman^۴

متاثر می شود. بنابراین، ضعف اقتصاد، بی گمان در ورزش تاثیر می نهد. چنان که تائید و پشتیبانی نکردن دین از ورزش، آن را به ضعف می کشاند (سازمان تربیت بدنی، ۱۳۸۲).

۱/۲/۲. اهداف تربیت بدنی و ورزش

دسته اول شامل اهداف اختصاصی تربیت بدنی می باشد که توسعه قابلیت های جسمانی (قدرت، استقامت، انعطاف پذیری، سرعت و ...) و توسعه قابلیت های روانی (آرامش روانی، اعتماد به نفس، ایجاد شخصیت مطلوب و ...) را مورد توجه قرار می دهد. دسته ای دیگر شامل اهداف عمومی (همکاری، گذشت، تشریک مساعی، تواضع، احترام به قوانین و مقررات و ...) می باشد. از جمله اهداف ویژه تربیت بدنی در حوزه علوم اجتماعی می توان از توسعه اعتماد به نفس و اراده، ایجاد آرامش روان، بیدار نمودن حس فعالیت و کار، تربیت استعداد، ایجاد حس همکاری و تعاون، احترام به زندگی فردی و اجتماعی، اطاعت از قوانین و مقررات، پیدا نمودن حس فرمانبرداری و ایجاد مدیریت صحیح، ایجاد شخصیت مطلوب، ایجاد تهور و شجاعت و غلبه بر ترس نام برد. مطالعه نظری اهداف تربیت نشان می دهد که اگر چه کشورها دارای اهداف گوناگون تربیت بدنی می باشند، ولی در مورد اهداف زیر همه کشورها دارای یک نظر مشترک هستند (خدادادکاشی، ۱۳۸۱).

- ✓ فعالیت های ورزشی برای رشد ایده آل جسمانی، هوشی، روانی و اجتماعی و ساختن یک شخصیت متعادل انسانی.
- ✓ توسعه مطالعات آکادمیک برای یک اجتماع فنی
- ✓ افزایش آمادگی جسمانی و مهارت های جنگی برای نیروهای دفاعی
- ✓ کسب مهارت های جسمانی برای گذرانیدن اوقات فراغت
- ✓ شرکت در فعالیت های ورزشی قهرمانی توسط به انجام رسانیدن تمرینات ورزشی و کسب افتخار در میادین بین المللی ورزش.

۲/۲/۲. سلسله مراتب ورزش

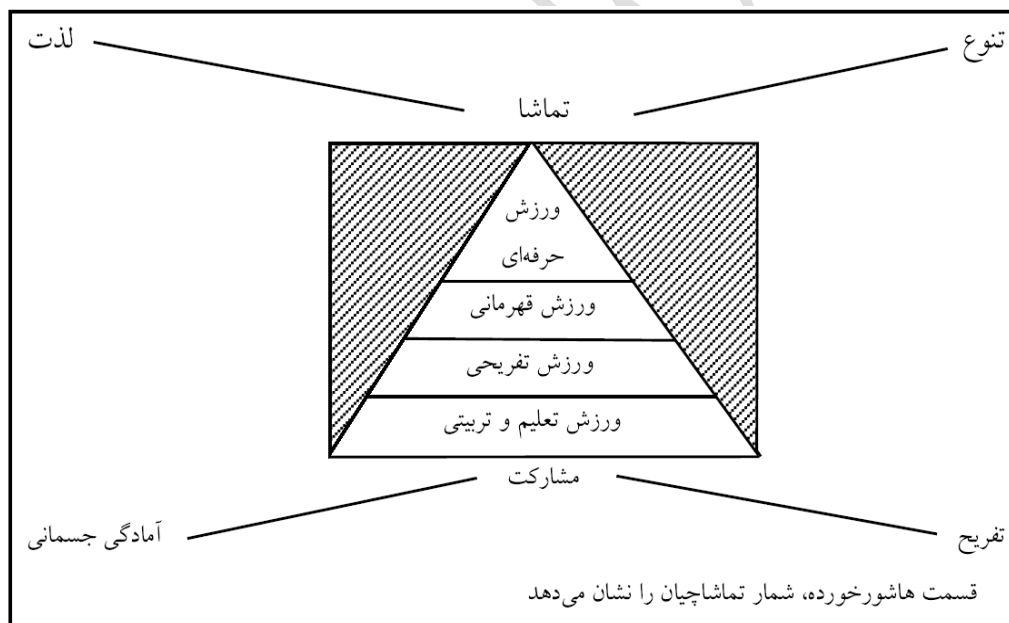
در رویکرد سلسله مراتبی ورزش، بخشی از فعالیت های ورزشی پایه و اساس دیگر فعالیت های ورزشی بحساب می آیند. رشد، توسعه و بقای آنها به رشد و توسعه ورزش های پایه بستگی دارد. برای روشن تر شدن موضوع به بررسی مدل مول و همکاران^۱ که یکی از مدل های شناخته شده در این زمینه است می پردازیم. این پژوهشگران در کتاب «مدیریت اوقات فراغت» مدلی را برای چهار بخش (ورزش پرورشی، تفریحی، قهرمانی و حرفه ای) متصور شده اند. در مدل ارائه شده میزان گستردگی هر کدام از ورزش ها تعیین شده است. در قاعده هرم ورزش پرورشی و در راس آن ورزش حرفه ای قرار دارد. بیشترین سطح شرکت کننده گان مربوط به قاعده هرم است و هر چه به سمت راس هرم نزدیک شود، از تعداد شرکت کنندگان در ورزش کاسته می شود. به عبارت دیگر، در بخش ورزش پرورشی، تعداد تماشاچیان، کمترین و در ورزش حرفه ای، بیشترین است. این مدل ادعا می کند که گسترش ورزش پرورشی و پس از آن

¹ Mull et al

همگانی باعث مشارکت عموم خواهد شد. در صورتی که ورزش حرفه ای گسترش یابد، تعداد کمتری در آن می توانند شرکت کنند و اغلب باید به تماشای آن بپردازند (مول و همکاران، ۱۹۹۸). در مورد ورزش همگانی و تفریحی می توان گفت که تعداد شرکت کنندگان آن بیشتر از ورزش قهرمانی و حرفه ای است. از منظر تعامل ورزش های چهار گانه نیز می توان به ساختار پیشنهادی مول و همکاران نگریست. بدین معنی ورزش پرورشی در سطح گسترده انجام می شود. پس از آن علاقه مندان به سمت ورزش همگانی رهنمون می شوند. از این طریق، افراد با استعداد به سمت ورزش قهرمانی و افراد نخبه به ورزش حرفه ای صعود خواهند کرد. ورزش پرورشی و همگانی، به عنوان پشتوانه ای برای ورزش قهرمانی و حرفه ای بشمار می آید. عکس این رابطه بین چهار ورزش یاد شده در سطوح ساختار برقرار نیست. مخالفان حرفه ای گرایی ورزش قهرمانی ادعا می کنند که روند حرفه ای شدن ورزش، رابطه و پیوستگی آن را با ورزش همگانی مختل می سازد. بیم آن می رود که توجه بیش از حد به تعدادی از ورزش ها سبب شود تا ورزشکاران به بازیگران صنعت نمایش ورزشی بدل شوند. این روند با آرمان های ورزشی لطمه می زند. در نتیجه بسیاری از ورزشکاران مهارت کمتر و کسانی که شانس پیوستن به این جریان حرفه ای گرایی را ندارند، از صحنه بدور رانده می شوند. بدین ترتیب، از شمار افرادی که می توانند در فعالیت های ورزشی شرکت کنند کاسته خواهد شد و در حال خوش بینانه، آنها به تماشای بدل می شوند (لارسن، ۲۰۰۲).

نمودار ۱/۲ مدل سلسله مراتبی ورزش

شکل ۱/۲. مدل سلسله مراتبی بخش های اصلی ورزش

۳/۲/۲. مشکلات ناشی از عدم فعالیت جسمانی

فعالیت بدنی از ملزومات سلامتی است. ورزش و فعالیت بدنی سلامتی را افزایش داده، طول عمر را افزون نموده، روحیه را با نشاط کرده، از بسیاری بیماری های قلبی، حس پیری و رخوت جلوگیری می کند. فعالیت بدنی بی خوابی، اضطراب، افسردگی و سایر بیماری های روحی را کاهش داده به انسان حس نشاط و سرزندگی می دهد و باعث حفظ بهبود اعتماد به نفس

مثبت می شود. هنگام فعالیت بدنی نه تنها با رسیدن اکسیژن بیشتر به مغز فعالیت این عضو افزایش پیدا کرده از بیماری هایی مانند آلزایمر و فراموشی جلوگیری می شود و از طریق تأثیر بر سیستم عصبی حس سلامتی و امید در شخص زنده می گردد (استالسیرگ و پدرسن، ۲۰۱۰). بطوریکه فعالیت بدنی با کاهش فشار خون، فیبرینوژن پلاسما، ویسکوزیته، سبب بهبود در متابولیسم گلوکز و سطح چربی خون و جلوگیری از بیماری های قلبی عروقی می شود (طلایی و همکاران، ۲۰۱۳). همچنین مشارکت افراد در فعالیت های فیزیکی و بدنی سبب توسعه اجتماعی، شناختی و روانی و در سطح بالاتر سبب بهبود تناسب اندام می گردد (سوهن و همکاران، ۲۰۱۴). در نتیجه عدم فعالیت بدنی به طور فزاینده ای به عنوان یک پیش ساز مهم بیماری مزمن به رسمیت شناخته شده و هزینه های زیادی را برای افراد و جامعه در پی دارد. سازمان بهداشت جهانی (WHO) تخمین می زند که عدم فعالیت بدنی به عنوان یک عامل خطرناک در مرگ و میر زودرس شناسایی شده است و باعث ۱.۹ میلیون مرگ در هر سال در سراسر جهان و ۱۶ درصد از سرطان سینه، سرطان روده بزرگ و دیابت، و در حدود ۲۲ درصد از بیماری های کرونری قلب و سایر موارد بیماری می شود. اهمیت ورزش و فعالیت بدنی به عنوان عوامل تعیین کننده سلامت در ادبیات پزشکی و عمومی به خوبی بیان شده است (فارل و همکاران، ۲۰۱۳). بطوریکه داس و هورتون^۴ (۲۰۱۲) استدلال نمودند که عم فعالیت های ورزشی و بدنی یک عامل مهم و خطرناک در بیماری های قلبی می باشد. با توجه به نفوذ و تأثیر قابل توجهی از فعالیت های فیزیکی در سلامت یک فرد، بسیار مهم است که عواملی که سطح فعالیت بدنی را تحت تأثیر قرار می دهد مورد درک و شناسایی قرار دهند (کوهن و همکاران، ۲۰۱۴). هزینه های پزشکی عدم فعالیت جسمانی در سال ۲۰۰۰ بیش از ۷۵ میلیارد دلار بوده است. مرکز کنترل بیماری ها، گزارش می کند که حدود ۲۵۰ هزار مرگ از تمام مرگ های سالانه در آمریکا به علت عدم انجام فعالیت های جسمانی است. در ایران مشکلات ناشی از عدم فعالیت جسمانی به طور دقیق مشخص نیست. در بررسی شهر تهران ۸۰ درصد مردان و ۸۵ درصد زنان هیچ گونه فعالیت بدنی خارج از محیط کار یا منزل، حتی به صورت قدم زدن منظم را انجام نمی دهند (سنایی نسب، ۱۳۸۸).

۳/۲. توسعه

واژه توسعه (مصدر مرخم عربی) در ادبیات فارسی و به معنی وسعت، فراخی و گشادگی آمده و به صورت فعل، همراه با پیدا کردن، دادن، ویافتن به کار می رود (رحیمی، ۱۳۸۳). معادل انگلیسی توسعه، کلمه Development با معانی مختلفی چون؛ رشد، توسعه، گسترش، عمران، پیشرفت و استعداد است (باطبی، ۱۳۷۱). توسعه به معنای عام یعنی تغییر مشابه (معنی دار) در مشخصه های کمی و کیفی موضوع (سازمان تربیت بدنی، ۱۳۸۲). معنای لغوی توسعه خروج از

Pedersen^۱
Cohen^۱, et al
Farrell et al^۲
Dos and Horton^۴

" لفاف " است و لفاف همان رسانه های جمعی جامعه سنتی و ارزشهای مربوط به آن است (مرادی، ۱۳۸۹).

برخی از ابعاد توسعه در فرهنگ علوم سیاسی، عبارتند از؛ بهبود، رشد و گسترش همه شرایط و جنبه‌های مادی و معنوی زندگی اجتماعی و فرآیند بهبود بخشیدن به کیفیت زندگی افراد (آقابخشی، ۱۳۷۴). واژه توسعه پس از جنگ جهانی دوم و در کنار شور استقلال طلبی کشورهای مستعمره همه گیر شد. رهبران کشورهای تازه استقلال یافته جهان سوم با انبوهی از مشکلات سعی کردند تا با ناسیونالیسم و شور انقلابی مردم، بازسازی را آغاز و فاصله خود را با کشورهای صنعتی کم کنند؛ اما چون، هیچ گونه تجربه ای در این زمینه نداشتند، بار دیگر، متوجه نظریات تئوری پردازان کشورهای صنعتی شدند که هر کدام، راه کاری را ارائه می کردند و تعریف خاصی از توسعه داشتند. یکی توسعه را در گرو بخش کشاورزی و دیگری در صنعت می دانست. گروهی استراتژی صنعتی شدن از طریق جایگزینی واردات و گروهی دیگر صنعتی شدن با جهت گیری صادراتی را مفید می دانستند و خلاصه آنقدر راه حل و پیشنهاد، پیش پای رهبران کشورهای "توسعه نیافته" قرار گرفت که آنها با مشکل انتخاب مواجه شدند و آنقدر تعاریف مختلفی از توسعه ارائه شد که این واژه به تدریج به واژه مبهمی تبدیل شد؛ به طوریکه معنای آن، هم اکنون صرفاً به بافت و زمینه ای که در آن به کار می رود، بستگی دارد. با وجود این، واژه توسعه هم اکنون در ذهن عوام و خواص جا افتاده است و همواره از تغییری مطلوب، همچون گذر از ساده به پیچیده، از پست به عالی و از بدتر به بهتر حکایت می کند (رحیمی، ۱۳۸۳). به هر حال، مسلم آن است که مفهوم توسعه در دید همگان یکی نیست و هر صاحب نظری، تعریفی خاص از آن ارائه می دهد، ولی منظور همگان در نهایت رسیدن به مرحله ایست که در آن رفاه بیشتری برای انسان‌ها وجود داشته باشد و قطعاً این مراحل، پایان پذیر نیست و هر مرحله، مقدمه مرحله بعد خواهد بود (قاسمی، ۱۳۸۶).

۱/۳/۲. توسعه و گسترش ورزش

تعاریف مختلفی از مفهوم توسعه ورزش ارائه شده است. البته این مفهوم را می‌توان همان سیاست ورزشی نامید. مفهوم توسعه ورزش بسیار کلی است و می‌تواند توسعه ورزش را در کلیه سطوح همگانی، نخبه و... در برگیرد. در این بین، سیاست‌ها و برنامه ریزی‌های مسئولان ورزشی در هر کشور می‌تواند جهت گیری‌ها و مفهوم توسعه در هر سطح از ورزش را، پررنگ تر یا کمرنگ تر کند. اما نکته قابل تامل و مورد بحث، تفکیک سطوح توسعه ورزش و میزان توسعه در هر سطح است که غالباً بسیار مشکل بوده و بسیار تحت تأثیر سیاستگذاران و برنامه ریزان ورزش هر کشوری است (بولک، ۲۰۰۶).

«توسعه‌ی ورزش» عبارت است از: فرآیندی که بواسطه‌ی آن فرصت‌ها و موقعیت‌ها، سیستم‌ها و ساختارهای مناسب و ثمربخش فراهم می‌گردد که بواسطه‌ی آن مردم قادر خواهند بود در همه‌ی

حوزه‌ها و یا در حوزه‌های خاص ورزشی و یا فعالیت‌های تفریحی شرکت کنند و اجرای فعالیت-های ورزشی را تا سطوح مورد نظر و مطلوب خود بهبود بخشیده و ارتقاء دهند(سوتریادو^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). ورزش دیگر يك فعالیت تفننی نیست بلکه به يك نیاز اساسي در کشورها تبدیل گردیده است. فوائد مادی و غیرمادی ورزش را نمی توان نادیده گرفت هم از بابت منافع مادی آنی که برای شرکت‌های تجاری صنعتی به دنبال می آورد و هم از بابت منافع درازمدتی همچون افزایش سطح سلامت و تندرستی بهره گیری بهتر از نیروی کار و افزایش اشتغال در بخش های ورزشی و غیرورزشی به دنبال می آورد. لذا لازم هست تا دولت‌ها برای بهره گیری از مزایای درازمدت ورزش آن را يك کالای سرمایه ای به حساب آورده و برای رونق آن بخصوص در بخش همگانی توجه لازم را برای پیشرفت آن مبذول دارند(کارتوکولیس و همکاران، ۲۰۰۹).

بنابراین امروزه اغلب کشور های پیشرفته جهان در برنامه ریزی و سازماندهی ورزش کشور خود با دیگر کشور ها رقابت می کنند و به طور مستمر در حال ارائه برنامه های خلاق برای رشد این ورزش هستند. در اروپا حدود ۴۰۰ میلیون نفر زن و مرد به فعالیت های ورزشی می پردازند که ۲۵ درصد آنان را زنان و ۷۵ درصد را مردان تشکیل می دهند(پیرا و همکاران، ۲۰۰۲). تحقیق و بررسی های موشکافانه در خصوص عوامل موثر بر همگانی نمودن ورزش و ایجاد نگرش مثبت به ورزش در کشور آلمان باعث شد تا تعداد افرادی که در سال ۱۹۵۲ در این کشور ورزش می کردند از ۳۲۰۴۰۰۵ نفر یعنی ۶/۷ درصد کل جمعیت کشور، در سال ۲۰۰۰ به ۲۶۸۱۵۷۱۷ نفر یعنی ۲۸/۵ درصد جمعیت آلمان افزایش پیدا کنند(رولند و هادمن، ۲۰۰۰). در هنگ کنگ تعداد شرکت کنندگان در ورزش از ۴۰ درصد جمعیت در سال ۱۹۹۵ به ۴۵ درصد در سال ۱۹۹۹ رسیده است(ساندرسون و همکاران، ۲۰۰۲). توجه دست‌اندرکاران علوم ورزش دانشگاه های تایلند و بانکوک به ورزش همگانی، موجبات افزایش مشارکت مردم در ورزش همگانی را فراهم آورده است به طوری که در سال ۱۹۹۲ تعداد افراد شرکت کننده در ورزش های همگانی ۵۰/۳ درصد جمعیت تایلند بود اما این رقم در سال ۱۹۹۶ به ۵۷/۶ درصد و در سال ۱۹۹۹ به ۵۸/۸ درصد افزایش یافته است(ساماهیتو، ۲۰۰۲). شواهدی از این دست بسیار است که نشان می دهند رشد و توسعه ورزش در سایه تحقیقات علمی و برنامه ریزی های دقیق امکان پذیر می باشد. ورزش نیاز به ارزیابی و تعیین نقاط ضعف و قوت دارد و همچنین باید مشخص شود که چه عواملی می توانند برای پیشرفت ورزش فرصت یا تهدید باشند.

Sotiriadou^۱

Kartakoullis^۲

Pereira et al^۳

Roland and hadman^۴

Sanderson et al^۵

Samahito^۶

رویکرد جامعه گرا: در این رویکرد تاکید بر این بوده است که جامعه به سوي ورزش روي آورد. افزایش نشاط و سلامت جسم و روان از آن جمله بوده است. این شیوه در میان کشورهای اروپايي شمالي و نیز در آمريکاي شمالي رواج داشته است. با رواج ورزش در جامعه امکان پرورش و شناسايي استعدادهاي نامزد قهرماني وجود دارد. به طور مثال یکی یکی از رویکردهای محوري توسعه فوتبال در چین، توجه به فوتبال مبتني بر جامعه و افزایش مشارکت همگاني و گروه هاي پایه، نوجوانان و جوانان در فوتبال و جهت دهی آنها به سمت تیم هاي ملي در رده هاي مختلف است (نادری نسب، ۱۳۹۰).

ورزش مبتني بر نخبگان: در این رویکرد تلاش بر این بوده است که بر توسعه و ارتقای ورزش برگزیدگان و نخبگان تاکید شود. در واقع توسعه در عرصه ورزش قهرماني محوریت ویژه داشته است. البته در این میان به رواج ورزش در جامعه نیز مساعدت مي شده است. در پاره اي منابع، ورزش در بلوک شرق سابق را از این دسته شمرده اند (داسون و دابسون، ۲۰۰۶).

توسعه ورزش به مثابه صنعت (اقتصادی): پس از دهه ۱۹۵۰ و بهره گیری ورزش از رسانه هاي جمعي به ویژه تلویزیون سبب اقبال بي سابقه جامعه از ورزش شد. در نتیجه ورزش به عنوان کسب و کار، بخشی از جامعه رواج یافت. کسب و کار ورزش نیازمند به مجموعه اي از ملازمات سازمانی، حقوقي و اجرایی بود. در برخي جوامع این ملازمات فراهم شد و ورزش به يك صنعت تبدیل شد. از این رو سهم ورزش در برخي از ملل به حدود ۲ تا ۳ درصد تولید ناخالص ملي رسید. این دستاوردها سبب شد که برخي کشورها به توسعه ورزش از منظر توسعه يك صنعت مي نگرند و از آن به عنوان وسیله اي براي رونق اقتصادي امید دارند (دلویت و تاج، ۲۰۰۷).

توسعه ورزش به مثابه ابزار تربیت عام: اقبال گسترده همگان از ورزش در جوامع پیشرفته صنعتي موجب شده است که ورزش به مثابه تربیت عام در سال هاي اخير بسیار پرطرفدار باشد. براي نمونه، اتحادیه اروپايي بر چنین رویکردي تاکید ویژه دارد. در آمريکاي شمالي نیز ورزش را دین جامعه مدني قلمداد کرده اند. چنین پنداري نشان از اهمیت جایگاه تربيتي ورزش در جامعه معاصر دارد.

رویکرد سیاسی: ارتقای ورزش موجب زبازشدن نام ملت هاي پیروز در سطح جهان مي شود. سرافرازي و افتخار ملي، یکی از عوامل روحیه بخش در میان ملت هاست و دولت ها براي تحقق آن به ملت ها تعهد دارند. حضور افراد سرشناس سياسي در ورزش، نشان از اهمیت فوتبال به عنوان يك اهرم سياسي دارد (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰).

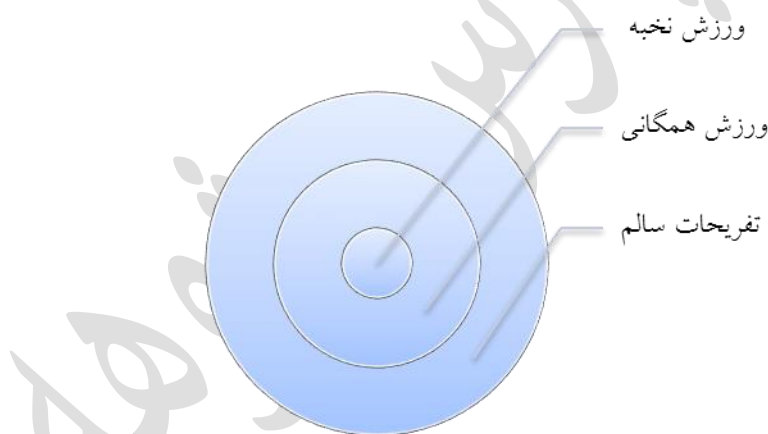
رویکرد علمی: عرصه رقابت جهاني بسیار تنگ است، زیرا دوران روي آوردن به رویکردهاي سنتي، موردی، مقطعي و تصادفي ديري است سپري شده و به جاي آن رویکردهاي علمي،

فراگیر، پیوسته و سیستمی رواج یافته است. بدون بهره گیری از دستاوردهای علمی، فنون و تجارت متراکم سازمان یافته نمی توان موفق بود (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰).

رویکردهای ترکیبی: در واقعیت همواره ترکیبی از چهار رویکرد بالا در میان ملل و مناطق جهان رواج می یابد. از این رو مطلوب است که به موارد چهار گانه به عنوان نقطه های مرزی رویکردهای توسعه تربیت بدنی و ورزش نگریسته شود (لطفی، ۱۳۹۱).

۲/۳/۲. چالش مشارکت دولت ها در توسعه ورزش

اگرچه تمرکز دولت ها در ورزش نسبتاً موضوع تازه ای است، اما نگرانی های ملی، منطقه ای و بین المللی در مورد ورزش، موضوع تازه ای نیست. در واقع، ساختارهای اولیه برای مدیریت سطوح مختلف ورزش دارای ماهیت غیرانتفاعی و غیر دولتی بود. اما با حضور پررنگ دولت ها و مشارکت آنها در سیاستگذاری های ورزش در سطوح مختلف، رویکردهای آنها نسبت به تمرکز بر هر کدام از سطوح (آموزشی، همگانی و نخبه) متفاوت بود. مثلاً، کانادا نگرانی های خود را با تمرکز بر ورزش نخبه، قرار گذاشت. از طرف دیگر، دولت های اروپایی متعددی به ترویج و توسعه فرهنگ سلامتی از طریق فعالیت های فیزیکی و ورزش روی آوردند. آنها منابع متعددی را برای ترویج برنامه های ورزش همگانی نسبت به توسعه ورزش نخبه و تربیت ورزشکاران نخبه قرار دادند. در ایران، مشارکت دولت مشارکت غیرمستقیم از طریق وزارت تازه تاسیس ورزش و سازمان تربیت بدنی سابق داشته است و هیچگاه به طور جدی، حمایت خود را از سطوح متعدد ورزش به عمل نیاورده است (عیدی و همکاران، ۱۳۹۰).

شکل ۲.۲ مدل توسعه ورزش و اوقات فراغت

۱/۳/۳/۲. چالش توسعه از پایین به بالا در مقابل توسعه از بالا به پایین

در سیاست از پایین به بالا (شکل ۲-۳) هدف اصلی جلب مشارکت همه مردم و محبوبیت ورزش است. در سیاست از بالا به پایین، روی چند رشته ورزشی برای موفقیت های بین المللی سرمایه گذاری های خاص می شود به این امید که مشارکت ورزشی مردم نیز بیشتر خواهد شد (فارمر، ۱۹۹۶).

Farmer^۱

شکل ۳/۲. مدل توسعه ورزش (از پایین به بالا)

به طور کلی برای اثر احتمالی این سیاست یا توسعه از بالا به پایین (شکل ۲-۴)، می توان دو پیش فرض اساسی را مطرح کرد. اول اینکه ورزش سطح بالا (قهرمانی و حرفه ای) سبب توجه رسانه ها و عموم مردم می شود و ورزشکاران و پیروزی آنها نقش یک مدل یا الگو را برای مردم دارد، بنابراین افراد جدیدی جذب باشگاه ها می شوند و رویکرد رقابتی در ورزش های پایه و عمومی نیز، شکل می گیرد. دوم اینکه ورزش نخبه و سطح بالا، می تواند بازدارنده مشارکت عمومی و ورزش همگانی شود، چون شکاف زیادی بین ورزشکاران سطح بالا و ورزشکاران شایسته جدید ایجاد می شود (عیدی و همکاران، ۱۳۹۰).

شکل ۴/۲. مدل توسعه ورزش (از بالا به پایین)

۴/۳/۲. نیاز برای برنامه ریزی توسعه و پیشرفت در ورزش خاص
با تکامل تدریجی پیشرفت ورزش، هولیهان و وایت (۲۰۰۲) معتقد است که شمار رو به افزایشی از کتاب ها، گزارشات، تحقیقات، مقاله ها و مدارک در زمینه پیشرفت ورزشی هستند که تایید

¹ Houlihan and white

شده اند و این یکی از شاخه های مدیریت ورزشی است که سزاوار توجه و ملاحظه بیشتری است. ارزش اساسی برنامه های در حال توسعه و در حال مدیریت، سیاستها و سیستم های موجود برای پیشرفت ورزشکاران از طریق روندهایی مثل شهرت بالای موقعیت های توسعه ورزشی برای مثال دفاتر توسعه ورزش نشان داده شد. این روندها نشان دهنده برتری و اولویت در حال تغییر در زمینه ورزش و نیاز به آموزش های سه گانه ای هستند که در دوره های خاصی ارائه می شوند. موقعیتهای بخصوصی مثل موقعیتهای موجود در دفاتر پیشرفت ورزشی برگرفته از لازمه آموزش به متخصصان و کارشناسان ورزشی است و این امر نیاز به توسعه در ورزش را در مفاهیم خاص نشان می دهد (شیبوری و کلت، ۲۰۱۱). همانطور که چالیپ^۲ (۲۰۰۶) بیان کرد مدیریت در ورزش مثل نظم و قوانین والدین نیست بلکه نظم و قانونی است که بر اثر فاکتورهایی مثل بازاریابی در ورزش، جامعه شناسی ورزشی و پیشرفت ورزشی ایجاد شده است. بنابراین مطالعه مفاهیم خاص توسعه ورزشی دارای ارزش آموزشی می باشد (سوتیریادو، ۲۰۱۲). در این راستا سازمانهای ورزشی ابزاری برای دستیابی به اهداف توسعه ورزشی و فعالیت های مشابه می باشند و در فرآیند برنامه ریزی فعالیت دارند. بنابر گفته ها دفاتر توسعه ورزشی (SDO)؛ طراحان سیاستها و روشها و مدیران ورزشی از اصول و فرآیندهای مدیریت استراتژیک استفاده کردند تا برنامه هایشان را اجرا کنند. بنابراین بخاطر اینکه فرآیند استراتژی بسیار پیچیده است و تکنیک مرحله بندی شده برای شکل گیری استراتژی باید از نظر مفهومی مورد بررسی قرار گیرد از اینرو مفاهیم خاص توسعه ورزشی در سازمان ورزشی نیاز به توجه خاصی دارد (سوتیریادو، ۲۰۱۰). سازمانهای ورزشی در بسیاری از کشورها با چالش ها و معضلات بیشتری در ارائه برنامه های خاص توسعه ورزش به سازمانهای مادرشان روبرو شده اند تا بتوانند موارد مربوط به تعیین بودجه مالی یا سایر حمایت های دولتی را مشخص کنند. این شرایط نیاز به بررسی های خاص ورزشی و شکل گیری برنامه های توسعه ورزش را بیشتر می کند. اخیرا در شناخت این دسته از نیازهای خاص مفاهیم مدیران ورزشی و SDO شروع به استفاده از فرآیندهای برنامه ریزی خاص ورزش کردند (سوتیریادو، ۲۰۱۲).

این تلاشها و تلاشهای قبلی باعث ایجاد چارچوب های غیر تجربی به شکل زیر شده است:

- **هرم توسعه ورزشی:** یک مدل ثابت با مشارکت انبوه در زیر و مشارکت افراد ماهر در راس هرم.
- **مدل متوالی و زنجیروار توسعه ورزش:** که از طریق هرم همراه با ۴ سطح نشان داده شد: پایه ریزی و فونداسیون در بخش زیر نشان دهنده سطح اصلی عملکرد و مهارت می باشد، مشارکت برای سرگرمی، لذت، سلامت و تناسب اندام، عملکرد در باشگاه ها در سطوح منطقه ای و کشوری و نیز عالی بودن در ورزش، براساس معیارهای بین المللی و داخلی

Shilbury & Kellett^۱
chalip^۲
Sotiriadou^۳
sport development officers^۴

- **مدل بلند مدت توسعه ورزشکاران:** یک مدل وابسته به علوم ورزشی و مربی گری است که بسته به نوع ورزش شامل ۶ سطح آموزشی می باشد: بخش اساسی (FUN) از یادگیری تا آموزش، از آموزش دادن تا آموزش گرفتن، از آموزش تا رقابت، از آموزش تا برنده شدن، بازنشستگی و حفظ کردن موقعیت (سوتیریادو، ۲۰۱۲).

این چارچوب ها با اینکه مشهور هستند، بخاطر عدم اعتبار ساختاری شان بطور گسترده ای مورد انتقاد قرار گرفته اند زیرا بطور غیر تجربی بدست آمدند (شیبوری و کلت، ۲۰۱۱). بنابراین بخاطر اینکه آنها از چارچوب های وابسته به علوم ورزشی هستند برای مربیان و کارشناسان ورزشی بسیار سودمندتر از سیاستمداران و SDO هایی هستند که وظیفه شان طرح ریزی برنامه هایی برای توسعه ورزشی می باشد. اساسا برنامه ریزی توسعه ورزش نیاز به چارچوب های وابسته به سازمان می باشد (سوتیریادو، ۲۰۱۲). در این راستا سوتیریادو و همکارانش (۲۰۰۸) ۴ سال را برای بررسی بر روی ۳۵ ورزش سپری کردند تا میزان جذابیت، حفظ و حرکت آن را و نیز تقویت مدل های شرکت کنندگان ورزشی را توسعه دهند (شکل ۲-۶). یکی از نقاط قوت این تحقیق موردی این است که از این مدل خاص توسعه ورزش و مدلی که تجربی است برای مطالعه بر روی برنامه ریزی توسعه ورزشی استفاده می کند. در این تحقیق موردی اهداف مدنظر از طریق ترکیب کردن مفاهیم اصلی مدیریت استراتژیک برنامه ریزی با مدل ARTN، بدست می آیند. این ترکیب قانونمند و مفهومی در شکل (۵،۲) در فرآیند برنامه ریزی توسعه ورزشی (SDP) نشان داده شد.

جذابیت^۵ فرآیندی است که استراتژیهای توسعه ورزش از طریق آن شرکت کنندگان جدید را به سمت سازمانهای ورزشی سوق می دهند. فرآیند ایجاد جذابیت دارای ۲ هدف می باشد: برای افزایش آگاهی، مشارکت و عضویت کل شرکت کنندگان و تقویت کردن شمار زیادی از شرکت کنندگان جوان.

حفظ و حرکت^۶ فرآیندی است که سیاستها، استراتژیها و برنامه ها از طریق آن اجرا می شوند تا (الف) تجربیات یکسانی برای شرکت کنندگان موجود ارائه دهند. (ب) فرصتهایی را برای آن دسته از شرکت کنندگانی که تمایل و توانایی زیادی برای رسیدن به سطوح بالاتری در مشارکت را دارند و می خواهند به استانداردهای بالاتری برسند ارائه می دهند.

مرحله تقویت کردن^۷ فرآیندی است که از طریق آن برنامه ها و ورزش های خاص مورد بررسی قرار می گیرند تا این افراد را قادر سازند به درجه عالی در سطح داخلی و بین المللی برسند. هدف اصلی آن کمک به حرفه ای ترین شرکت کنندگانی است که در حوادث بین المللی موفق شدند و هدف دیگرش حفظ و پایداری فرهنگ موفقیت می باشد.

موفقیت ARTN به ۳ چیز بستگی دارد: (الف) سرمایه های بدست آمده از انواع سرمایه گذاران پیشرفت ورزشی (ب) بازده های بدست آمده مثل استراتژی ها، سیاست ها، رقابت ها، تسهیلات و

^۱ Satirriado et al

attraction^۲

retention^۳

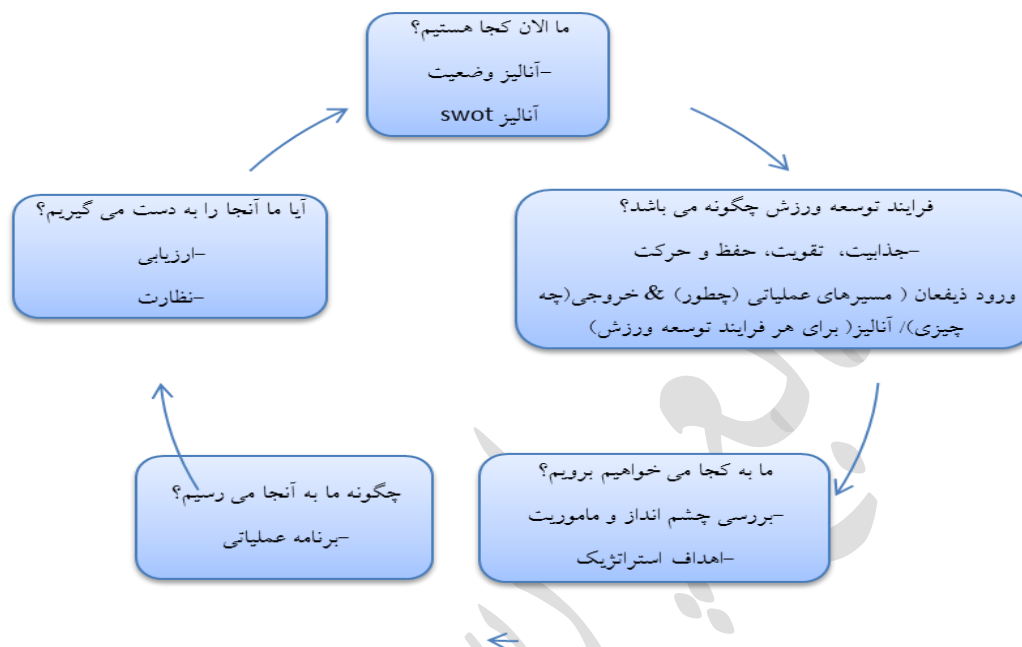
sport development planning^۴

Attraction^۵

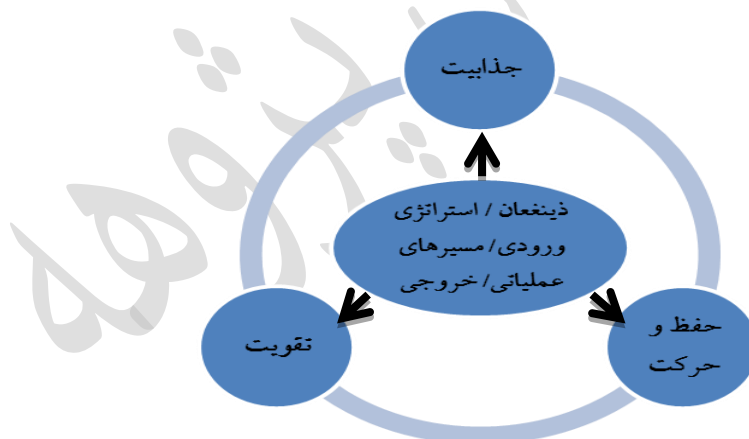
^۶Retention and transition

Nurturing^۷

برنامه های توسعه که به منظور نیاز هر یک از فرآیندهای ARTN بررسی شده اند. (ج) بازده هایی مثل مسیرهای توسعه ورزشی که شرکت کنندگان از یک سطح مشارکت تا سطح مشارکت دیگری از آن استفاده می کنند. بنابراین SDOS باید دقیقاً هر یک از این فرآیندها و ویژگی های سرمایه داده شده، بازده و نتایج نهایی را مورد بازبینی قرار دهد تا آنها را با برنامه ریزی های صورت گرفته از سوی تک تک سازمانهای ورزشی وفق دهد (سوتریادو همکارانش، ۲۰۰۸).

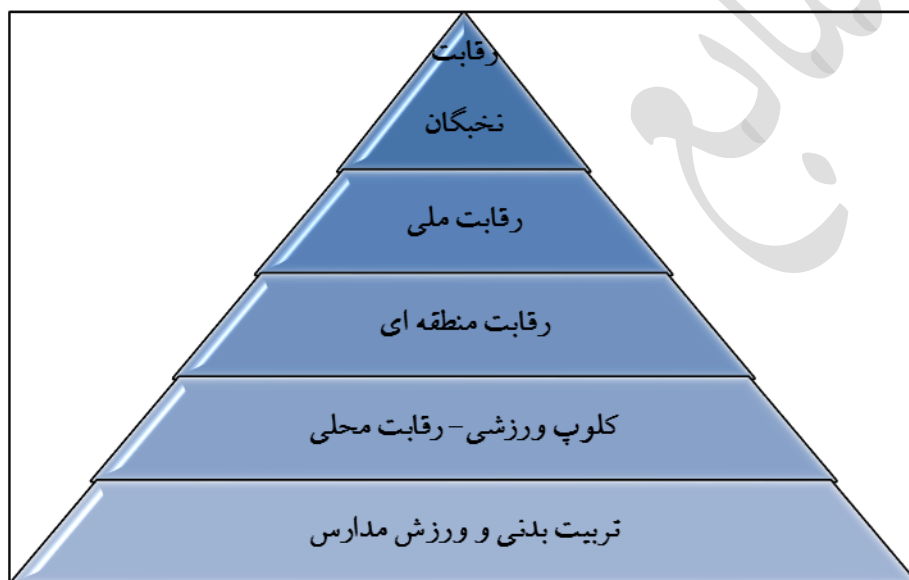
شکل ۵/۲. فرایند برنامه ریزی توسعه ورزش

شکل ۶/۲. فرایند توسعه ورزش خاص

۱/۵/۳/۲. مدل اندیشه های هرمی^۱

یک بنیان گسترده از مشارکت مهارت های اساسی با سطوح بسیار بالاتری از عملکرد که توسط کمتری از افراد بکار برده شد. کیرک و جورلی (۲۰۰۲)^۲ معتقدند که مدل هرمی توسعه ورزش به خوبی جای گرفته و برای بسیاری از افراد کاملاً شناخته شده است. در گزارشات فیشر و بورمز (۱۹۹۰)^۳ سیستم هرمی شکل توسعه به نفع اکثر کشورها می باشد. هولیهان (۲۰۰۰)^۴ گزارش کرد که نسخه های این هرم، تعیین کننده ویژگی بسیاری از وضعیت های روشهای توسعه ورزش در انگلیس هستند. کیرک و همکارانش گفته اند که تاثیرات می تواند در بسیاری از مدل های توسعه ورزشهای بین المللی دیده شود و این فرضیات که تایید کننده مدل هرمی هستند بطور مداوم تاثیرات قدرتمندی بر روی اندیشیدن راجع به مشارکت و توسعه ورزش ها اعم از ورزش های پایه و همگانی و قهرمانی و توسعه ورزش در سیاستهای ورزش می گذارند.

۷/۲. مدل هرمی توسعه ورزش

ازینرو بیل (۲۰۰۵)،^۵ شکل اساسی را در اندیشه های هرمی بیان نمود:

مساله پیش بینی^۶

مدل های هرمی، پیشرفت موفقیت آمیزی را از یک سطح تا سطح بعدی تصور می کنند که یکی از نشانه های توانایی نهایی و پدیدار شده می باشد در حالیکه در اکثر موارد این مطلب درست

^۱ Pyramid Thinking

^۲ Kirk and Gorely

^۳ Fisher and Borms

^۴ Houlihan

^۵ The problem of prediction

نیست. ابوت و همکاران (۲۰۰۲)، دامنه گسترده ای از مدارک را ارائه داد که بطور موثر میزان اطمینان در توجه به ورزش های حرفه ای را بویژه در طول دوران کودکی را کاهش می دهد.

مساله مشارکت^۲:

در مدل های هرمی بنظر می رسد که انتخاب سطوح پیشرفته بالاتر در سیستم به میزان شایستگی آن بستگی دارد، در حالیکه بطور عملی، مشارکت از طریق میزبانی عوامل محیطی و فیزیولوژیکی تنظیم می شود مثل توانایی برای توسعه در ورزش در وهله اول. این مساله برای تمامی مفاهیم پیشرفت در توسعه صدق می کند مثلا در^۳PRE،^۴ERE و^۵PPW. برای مثال به نقش خانواده در عملکرد ورزشهای سطح بالا توجه کنید. جدا از اینکه خانواده به عنوان یک متغیر کلیدی در توسعه می باشد. ما باید فاکتورهای دیگری مثل قابلیت دستیابی، کیفیت مربی گری و تسهیلات، دستیابی بودجه و انتخاب ورزش را نیز مد نظر قرار دهیم. از آنجائیکه بازیکنان جوان می توانند تا حد زیادی مسئول ویژگی و کیفیت خانواده هایشان، مدارس، شهرها و ... باشند. اما عادلانه بنظر می رسد که بگوییم موفقیت ورزشی آنها از طریق شانس های اتفاقی تنظیم می شود، البته بدون در نظر گرفتن توانایی هایشان در ورزش. (بیلی، ۲۰۰۷)

مساله توانایی و قدرت^۶:

در این مدل ها از آن برای امتیازاتی استفاده می کنند بطوریکه عملکرد اخیر در حیطه ورزشی، توانایی بازیکنان را نشان می دهد، در حالیکه دلایل زیادی وجود دارد که نشان می دهد این مساله درست است. بعضی ها ماهیت نامعلوم مراحل ارزیابی های افراد با استعداد در بطور برجسته نشان می دهند. در آنجا بازیکنان در می یابند که به دلایل نسبتا اجباری از سیستم حذف شده اند. یکی از نمونه های بارز این اجبار، تاثیر سن بر روی عملکرد ورزش می باشد. آنهایکه بخاطر داشتن چند ماه اضافه تر در توسعه و پیشرفت، سود بیشتری بردند احتمالا به عنوان افراد مستعدتر شناخته شدند و در سطح بعدی هرم پیشرفت بیشتری می کنند. در آنجا از آنها انتظار می رود تا مربی بیشتر بر روی آنها تمرکز کند، با معیارهای بالاتری از بازی های تیمی و موقعیت های بهتر بازی کنند، با هم رقابت داشته باشند و بیشتر آموزش داده شوند (بیلی و همکارانش، ۲۰۱۰).

۲/۵/۳/۲. مدل *Balyi* در رابطه با توسعه بلند مدت قهرمانان (ورزشکاران)^۷(*LTA D*)

LTAD از موثرترین مدل توسعه شرکت کنندگان در انگلیس در سال های اخیر بوده است. از تمامی افراد مهم و کلیدی برای ورزش خواسته شد تا نسخه LTAD را بپذیرند و آن را در بین

^۲ Abbott et al

The problem of participation^۲

Elite Referenced Excellence^۳

Personal Referenced Excellence^۴

Participation for Personal Wellbeing^۵

The problem of potential^۶

Balyi's Long-Term Athlete Development^۷

سایر اعضایش رواج دهند. استافورد (۲۰۰۵) هدف اصلی مدل را تصدیق کرد تا بتواند شمار بیشتری از عملکردها را که قادر به دستیابی به بالاترین سطح هستند را بوجود آورد اما بنابر بعضی ادعاها، سکویی را برای مربیان و شرکت کنندگان در هر سطحی ارائه می دهد تا توانایی هایش را به حد کمال برساند و در ورزش نقش اساسی داشته باشد. بیلی^۲ (۲۰۰۱) بیان نمود برای مهارت در کسب یک رشته حداقل باید ۱۰ سال تلاش کرد و این روشی از معرفی و توجیه مدلس می باشد. پیشرفت بلند مدت، بنیانی برای شناسایی و بهتر کردن توانایی هاست. این پیشرفت برحسب مجموعه ای از مراحل، مفهومی شده است که بازیکنان این مراحل را سپری می کنند و ماهیت و زمان بندی دقیق این مراحل از طریق نوع ورزش مد نظر تعیین می شود. بیلی اختلافات و تمایزاتی را بین ورزش های تخصصی در دوره های اولیه و نهایی ایجاد کرد. ورزش های تخصصی اولیه و پایه آن دسته از ورزش هایی است که بازیکنانش را ملزم می کند تا کارشان را با آموزش بخصوص و جدی از سن نسبتا کم مثل ژیمناستیک، شیرجه زدن و تنیس روی میز شروع کنند. ورزش های تخصصی نهایی شامل تمامی ورزش های دیگر می باشد. در مدل بیلی، یک مدل کلی تر با تاکید در مراحل اولیه در زمینه مهارت های اساسی حرکت، شرح داده شد. در جدول زیر مراحل LTAD و پیشرفتهای صورت گرفته برای ورزشهای تخصصی اولیه و نهایی، مطرح شد.

جدول ۱/۲. مراحل LTAD (استافورد، ۲۰۰۵)

Early Specialisation (تخصص اولیه)	Late Specialisation (تخصص آخر)
FUNDamental (مهارت های اساسی)	FUNDamental (مهارت های اساسی)
Training to Train (از آموزش دادن تا آموزش دیدن)	Learning to Train (از یادگیری تا آموزش)
Training to Compete (از آموزش تا رقابت)	Training to Train (از آموزش دادن تا آموزش دیدن)
Training to Win (از آموزش تا برنده شدن)	Training to Compete (از آموزش تا رقابت)
Retaining (از بازنشستگی تا حفظ آن)	Training to Win (از آموزش تا برنده شدن)
	Retaining (از بازنشستگی تا حفظ آن)

مهارت های اساسی- مرحله ۱

این مرحله برای پسران ۶-۹ سال و دختران ۵-۸ سال مناسب می باشد. هدف اصلی آن توسعه کلی توانایی های جسمانی ورزشکاران و مهارت های اساسی و پایه حرکت می باشد. نکات

Stafford^۱
Balyi^۲

کلیدی این مرحله به شرح زیر می باشد: مشارکت در بسیاری از ورزش ها، حتی الامکان. قدرت و استقامت با استفاده از بازیهای fun (حرکت ها و مهارت های اساسی) را توسعه می دهد. تکنیک های مناسب و درست دویدن، پریدن و پرتاب نیزه با استفاده از چابکی، تعادل، همکاری و سرعت آموزش داده می شوند. معرفی قوانین ساده و اصول ورزشی، آموزش مقاومت با تمرین هایی که در آنها از وزن بدن کودک به اضافه تمرینات swiss ball و medicine ball استفاده می شود.

مرحله ۲- از یادگیری تا آموزش

این مرحله برای پسرهای سن 9-12 سال و برای دختران 8-8 سال مناسب است. هدف اصلی آن یادگیری تمامی مهارت های اساسی و پایه ورزش می باشد. نکات کلیدی این مراحل به شرح زیر است: توسعه بیشتر مهارت های اساسی حرکت، مقاومت و استقامت. یادگیری مهارت های ورزشی کلی، معرفی تمرینات اساسی انعطاف پذیری، توسعه مداوم سرعت با فعالیت های خاص در حین گرم کردن بدن، مثل چابکی، سریع بودن و تغییر مسیر، توسعه معلومات راجع به گرم کردن بدن، استراحت کردن، ورزش های کششی، آبرسانی، نوع تغذیه، بازگشتن به حالت طبیعی، استراحت و تمرکز، رقابت شکل می گیرد و نسبت آموزش/ تمرین ۷۰ به ۳۰ برای رقابت توصیه می شود.

مرحله ۳- از آموزش دادن تا آموزش دیدن

این مرحله برای پسرهای ۱۲-۱۶ سال و دختران ۱۱-۲۵ سال مناسب است. هدف اصلی آن توسعه کلی توانایی های جسمانی ورزشکاران با تمرکز بر روی تعیین شرایط هوازی و مهارت های اساسی حرکت می باشد. نکات اصلی این مرحله به شرح زیر است: توسعه بیشتر سرعت و مهارت های خاص ورزش، توسعه بنیانهای هوازی، یادگیری تکنیک های درست وزنه برداری، توسعه معلومات و اطلاعاتی راجع به: چگونگی و زمان انجام ورزشها، چگونگی تغذیه بهتر و آب رسانی، آمادگی ذهنی، چگونگی و زمان به اوج رسیدن، ایجاد مسیرها و روش های قبل، هنگام و پس از رقابت، نسبت رقابت ۶۰ به ۴۰ درصد توصیه می شود.

مرحله ۴- از آموزش تا رقابت

این مرحله برای پسرهای ۱۶-۱۸ ساله و دختران ۱۵-۱۷ ساله مناسب است. هدف اصلی آن بهتر شدن شرایط برای آمادگی در تناسب اندام، مهارت های مخصوص به ورزشهای حوادث و عملکردها می باشد. نکات اصلی این مرحله شامل زیر است:

۵۰ درصد از زمان موجود به توسعه مهارت های تاکتیکی و تکنیکی و بهبود در تناسب اندام اختصاص دارد. ۵۰ درصد از زمان دیگر به رقابت و آموزش مخصوص به رقابت اختصاص دارد. یادگیری برای اجرای این دسته از مهارت های ورزشی، تحت انواع گوناگونی از شرایط رقابتی در طول آموزش، تاکید خاصی بر روی آماده شدن بهتر، از طریق مدل سازی آموزش و

رقابت شده است. برنامه های تناسب اندام، سلامتی و احیاء، آماده سازی فیزیولوژیکی و پیشرفت فنی بصورت انفرادی و برای نیاز ورزشکاران آموزش داده می شود.

مرحله ۵- از آموزش تا برنده شدن:

این مرحله برای پسرهای بالای ۱۸ سال و دختران بالای ۱۷ سال مناسب است. هدف اصلی آن افزایش آماده بودن تناسب اندام و مهارت های خاص حوادث ورزش و نیز عملکرد می باشد. نکات کلیدی این مرحله به شرح زیر می باشد:

آموزش به ورزشکاران برای توسعه در رقابت های اصلی. آموزش از طریق شدت بالا و حجم نسبتا بالا همراه با دوره های استراحت مناسب برای جلوگیری از آموزش بیش از حد مشخص می شود. نسبت آموزش به رقابت در این مرحله ۲۵ به ۷۵ می باشد و درصد رقابت شامل فعالیتهای آموزشی مخصوص به رقابت می باشد.

مرحله ۶- از بازنشستگی تا حفظ آن:

هدف اصلی این مرحله حفظ و حراست ورزشکاران برای مربی گری، برای داور بودن مسابقات و اداره کردن ورزش و ... می باشد.

در انواع منابعی که بیللی بیان کرد نشان داده شد که Ltad در مدل های فیزیولوژیکی و بیولوژیکی دارای منشاهاى خاص خودش می باشد. بطور کلی Ltad می تواند، بطور منطقی به عنوان یک مدل هدفمندی از توسعه شرح داده شود فاکتورهای مربوط به انطباق با آموزش و آموزش بهتر را مطرح می کند.

۳/۵/۳/۲. مدل توسعه ای *Côté's* از مشارکت ورزشی (*D M S P*)^۱

کات ۳^۲ مرحله از توسعه را شناسایی کرد:

- مرحله الگوبرداری^۳ (۶ تا ۱۲ سال): در این مرحله به بچه ها فرصت خوبی برای الگوبرداری دامنه ای از ورزشها، توسعه پایه و اساس مهارت های اساسی و حرکت و تجربه کردن ورزش به عنوان منبع تفریح و سرگرمی داده می شود.
- مرحله تخصصی کردن^۴ (۱۳ تا ۱۵ سال): در این هنگام بچه ها شروع به تمرکز بر روی تعداد کمتری از ورزش ها می کنند، اما در عین حال تفریح و سرگرمی هنوز حیاتی بوده، به عنوان یک ورزش خاص است و به عنوان ویژگی های مهم مشغول به ورزش پدیدار می شود.
- مرحله سرمایه گذاری (بچه های بالای ۱۶ سال): در این هنگام کودکان ملزم می شوند تا به سطح بالایی از عملکرد در یک ورزش خاص برسند و عناصر استراتژیک، رقابتی و توسعه مهارتی ورزش به عنوان مهمترین عناصر پدیدار می شود.

Côté's Developmental Model of Sport Participation^۱

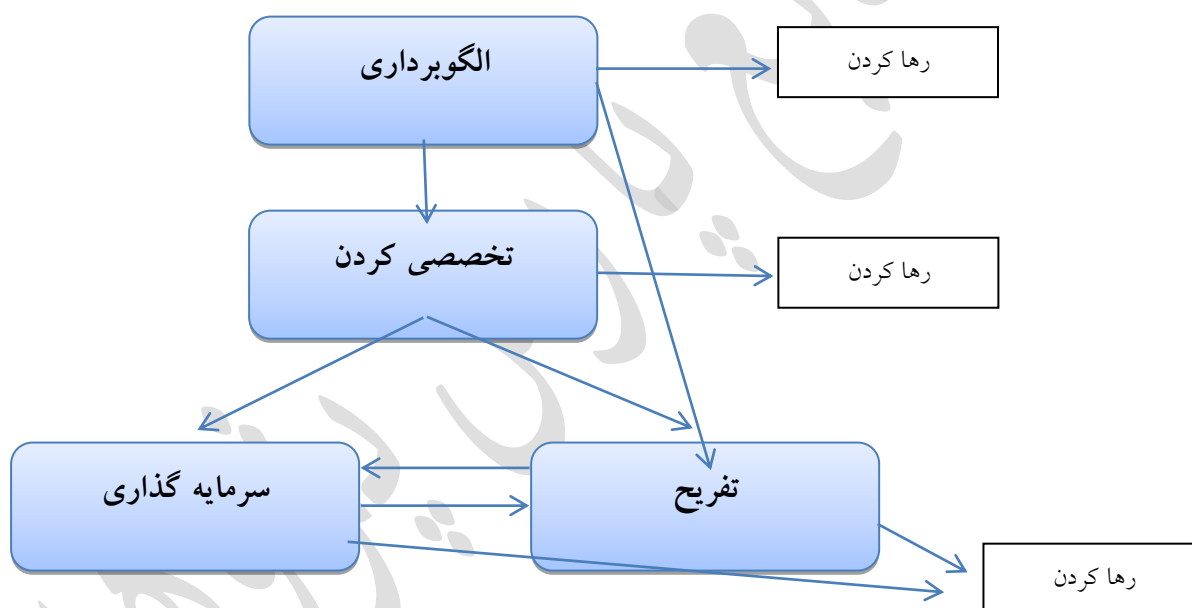
Côté^۲

The sampling phase^۳

The specialising phase^۴

پیشرفت از مرحله الگوبرداری می تواند یکی از ۳ حالت بیان شده را به خود بگیرد. بچه ها می توانند بطور جدی تر در یک یا دو ورزش در مرحله تخصصی کردن مشغول شوند، آنها می توانند تصمیم بگیرند که می خواهند ورزش را به عنوان یک فعالیت تفریحی انتخاب کنند، یا اینکه از ورزش انصراف دهند. به همین صورت در مرحله تخصصی کردن، برای بازیکنان به هنگامیک از سطح بالایی از عملکرد در یک ورزش الهام می گیرند، ۳ گزینه قابل دسترس است. تفریح و سرگرمی، انصراف از ورزش و یا پیشرفت به مرحله سرمایه گذاری. آن دسته از بازیکنانی که به سال های سرمایه گذاری می رسند می توانند بعداً حتی تا سطوح بالاتری از عملکرد پیشرفت کنند، به سمت ورزشهای تفریحی بروند یا به راحتی از آن انصراف دهند.

(شکل ۸،۲)

شکل ۸/۲. مدل توسعه ای *Côté's* از مشارکت ورزشی

۴/۵/۳/۲. مدل *Bailey* و *Morley* در رابطه با توسعه افراد با استعداد^۲

چهارمین مدل رسمی توسعه از تحقیقات تجربی اساسی در رابطه با فرآیندهای پیشرفت افراد حرفه ای در آموزش جسمانی مدرسه ریشه گرفت (بیلی و همکارانش، ۲۰۰۹، مورلی و همکارانش، ۲۰۰۶). بیلی و همکارانش سعی کردند قصد و هدف معلمان، دانش آموزان، سیاستمداران و روشهایی را که آنها برای شناسایی و ارائه این روش ها به توانمندترین دانش

^۱ The investment phase'
^۲ Bailey and Morley's Model of Talent Development'
 Morley et al'

آموزان از آنها استفاده می کردند را شناسایی کنند. براساس یافته های بدست آمده از این تحقیقات آنها برای توسعه راهکارهای لازم پیشرفت کردند. بنابراین این گروه کارشناسان را با ارائه تشریحی فرایندها و استراتژیها شروع کردند و سپس به سوی معیارهای توصیفی تمرینات موثر پیش رفتند. در این مدل، مجموعه ای از فرضیات اصلی شرح داده شد که برای شناخت کافی پیشرفت خبرگان موثر و بحرانی است. اولین فرضیه، ایجاد تفاوت بین توانایی و عملکرد می باشد. به دنبال تحقیقات آبوت (۲۰۰۲)، مشخص شد که کاهش معمول مراحل شناسایی افراد حرفه ای تا سطح عملکردهای اخیر قابل مشاهده بود. از آنجائیکه پیشرفت افراد نتیجه ای از تعامل بین توانایی های فطری و یادگیری فرهنگی و اجتماعی است، اما تصور اینکه بین توانایی و عملکرد رابطه ای هایی وجود دارد، یک اشتباه است. بنابراین از نقطه نظر پیشرفت افراد مستعد، عملکرد اخیر، نشانه ضعیفی از توانایی است، زیرا از طریق میزبانی سایر تاثیرات دیگر مثل آموزش، حمایت، سرمایه گذاری والدین و ارزشهای اجتماعی تعدیل می شود. فرضیه دوم این است که توسعه دارای چندین بعد و ویژگی می باشد. بیلی و مورلی با تقلید از چندین نظریه پردازان آموزشی، تمایزاتی را بین شرح توانایی ها و پدیداری پیشرفته این توانایی ها به سوی نتایج خاص رسمی، ایجاد کردند. این توانایی ها در محدوده های خاصی توسعه یافتند که گاهی اوقات تجزیه و تحلیل شده، با هم ترکیب شدند و در بعضی رفتارهای خاص مثل موفقیت در ورزش نشان داده شدند. این توانایی ها شامل موارد زیر است:

- ✓ توانایی جسمانی^۱ (که از طریق حرکت و عملکرد فیزیکی مهارت ها مشخص می شود)
- ✓ توانایی بین فردی^۲ (که در مفاهیم اجتماعی نشان داده شد و بنیان رهبری، کار تیمی و مفاهیم مشابه می باشد).
- ✓ توانایی میان افراد^۳ (که ظرفیت افراد برای کنترل خود بخودی، کارایی فردی و هوش هیجانی را نشان می دهد)
- ✓ توانایی شناختی^۴ (که در مجموعه های فنی و معلومات و شناخت مفاهیم اصلی آموزش جسمانی نشان داده شد)
- ✓ توانایی خلاقانه^۵ (که هنگامی به اثبات می رسد که فراگیرندگان به معضلات و وظایف در میزان توانایی و حساسیت نسبت به مشکلات پاسخ می دهند).

تاکید بر روی این چارچوب چند بعدی نشان می دهد که موفقیت در آموزش جسمانی (کلا در ورزش) باید از نظر پدیداری دامنه گسترده ای از توانایی ها شناخته شود و هدفش موفقیت افراد ماهر در تمرینات توسعه ای می باشد (بیلی و همکارانش، ۲۰۱۰). سومین فرضیه مهم این است که تمرین در شناخت افراد مستعد، اهمیت حیاتی دارد. در این رابطه بیلی و مورلی بطور آشکارا مدل های قبلی و تحقیقات تجربی را تایید کردند. در آثار اریکسون و همکارانش نقش تمرین در

^۱ physical ability

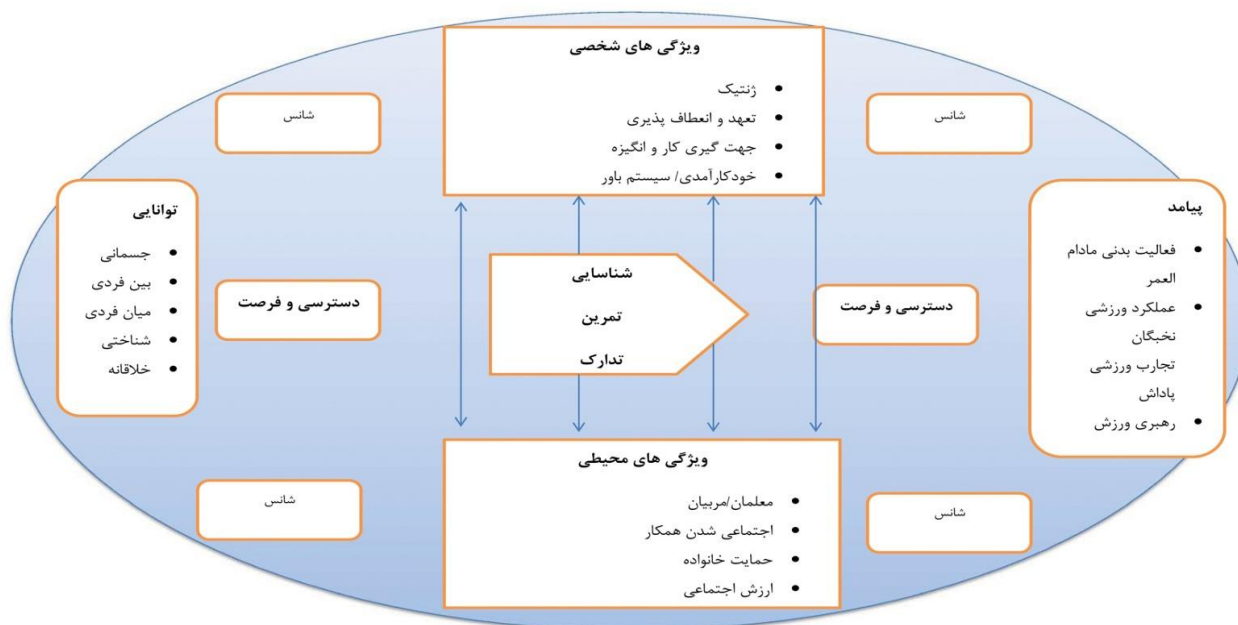
^۲ interpersonal ability

^۳ intrapersonal ability

^۴ cognitive ability

^۵ creative ability

عملکردهای سطح بالا نشان داده شد. البته تمامی تمرینات بطور یکسان ارزشمند نبوده و میزان تمرینات نمی تواند موجب عملکردهای حرفه ای تر افراد شود بلکه کیفیت تمرینات بیشتر حائز اهمیت است. بنابراین اریکسون تمرینات اختیاری و دلبخواهی را به عنوان فعالیتهای ساختاری و هدفمندی نام نهاد که به تلاش بیشتری نیاز داشته و همیشه لذت بخش نمی باشند(اریکسون، ۲۰۰۳). بیلی و مورلی تایید کردند که این دسته از مطالعات یک رابطه ای را نشان می دهند که تصادفی نیست. البته منطقی بنظر نمی رسد که اینطور نتیجه گیری کنیم که تمرین های اختیاری و دلبخواهی از شرایط لازم (نه کافی) شناخت استعداد می باشد.

شکل ۹/۲. مدل *Morley* و *Bailey* در رابطه با توسعه افراد با استعداد

۴/۲. ورزش پایه

امروزه ورزش می تواند به عنوان تمام اشکال فعالیت بدنی مربوط به آمادگی جسمانی، روانی، رفاهی و تندرستی و تعامل اجتماعی تعریف شود که این شامل بازی، تفریح و سرگرمی، سازمان یافته، ورزش گاهگاهی و یا رقابتی و همگانی و ورزش های بومی و ورزش های پایه می باشد (کمیسیون ورزش استرالیا، ۲۰۱۳). توجه به ورزش پایه از اهمیت زیادی برخوردار می باشد. سیستم ادراکی و حرکتی کودک در اثر جنبش و فعالیت توسعه می یابد، کودکان در قالب حرکات بسیاری از خواسته ها و علایق خود را که بیان آنها از طریق زبان امکان پذیر نیست بیان می کنند. کودکان با انجام ورزش های مختلف مهارت های حرکتی پایه را می آموزند. بدیهی است چنانچه نتوان فرصت های لازم برای توسعه و شناسایی موانع ورزش را در کودکان و دانش آموزان فراهم نمود سبب از دست دادن انگیزه های آنان از حضور در ورزش و عدم توسعه ورزش قهرمانی در آینده می گردد (باقرزاده و همکاران، ۱۳۸۰). در برنامه های توسعه ورزش، نظریه ها و طرح های بسیاری بیان شده است که به نوعی به دسته بندی این برنامه ها و زمینه هایشان پرداخته اند. برای مثال دانشگاه گلومورگان برنامه ی توسعه ای را با این مضمون شروع کرده است که باید به انجمن مسئول با تمام تجهیزات به معلمان مدارس داد تا ورزش های پایه را در این مقطع شروع کنند. راهکار دوم نیز آموزش مربیان باشگاههای درگیر در حیطه ی ورزش می باشد. در این طرح توسعه استانداردهای ملی برای برای توسعه ی ورزش در نظر گرفته شده است تا در آینده همین ورزش های پایه ای به صنعت ورزش حرفه ای تبدیل شوند. محققین این دانشگاه مدیریت در ورزش را بسیار دخیل دانسته و یکی از پر اهمیت ترین موارد توسعه می داند (دانشگاه گلومورگان، ۲۰۱۳).

امروزه ورزش های پایه بطور ویژه مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است. دانشمندان بسیاری در تلاش هستند تا شاخص های پیش بینی کننده افراد مستعد در ورزش های مختلف را شناسایی کنند (آبوت، ۲۰۰۵). بطوریکه اغلب کشورهای اروپایی دارای مراکز پرورش استعداد در سه سطح محلی، منطقه ای و ملی هستند (هولیهان و گرین، ۲۰۰۸). در عصر حاضر ورزش و بازی های المپیک به عنوان رقابتی که بیش از نیمی از مردم جهان از طریق گیرنده های خود آن را تماشا می کنند در همه کشورهای جهان از ارزش بالایی برخوردار است. کشورها در عرصه المپیک به دنبال قدرت نمایی و نشان دادن توانایی خود در بخش ورزش هستند. البته کشورهای می توانند در این عرصه در جایگاه بالاتری قرار بگیرند که در ورزش های پایه سرمایه گذاری کنند. زیرا این ورزش ها با توجه به تعدد رشته های آنها دارای مدال های زیادی هستند. برتری دیگر این رشته ها بر سایر رشته های ورزشی این است که در این نوع ورزش ها هر ورزشکار قادر به شرکت در چند رشته است و می تواند به تنهایی مدال های زیادی را کسب نماید. از جمله این رشته ها می توان به دو میدانی، شنا، ژیمناستیک اشاره کرد. به طوری که به

^۱ Australian Sports Commission
^۲ university of glomorgan
^۳ Abbott
^۴ Holihan and grin

عقیده بسیاری از کارشناسان فعالیت در این ورزش ها باید از سنین پایین آغاز شود. این امر فواید دیگری هم دارد؛ از جمله آموزش الپیم در مدارس، افزایش توانایی های جسمانی و روانی دانش آموزان و همچنین افزایش مهارت آنها برای نجات زندگی خود و دیگران (عسگری، ۱۳۹۱). دوومیدانی یکی از کهن ترین رشته های ورزشی است که نه تنها به عنوان رشته پایه و مادر ورزشها مطرح بوده و رشد آن در هر کشوری به توسعه دیگر رشته های ورزشی منجر میشود، بلکه از نظر قهرمانی در مسابقات رسمی بیش از ۱۴۱ مدال (۲۴ ماده آقایان و ۲۳ ماده خانمها) را نصیب کشورها می گرداند. برای دست یابی و رودیهای مناسب به تیمهای ملی و کسب نتایج بهتر و سریعتر، آموزش ورزش های پایه و استعدادیابی و پیروی از یک الگوی مناسب ضروری است (قاسم زاده و امیرنژاد، ۱۳۹۰) و یا یکی دیگر از این رشته های ورزشی ژیمناستیک است. قرن بیست و یکم با مهم ترین دگرگونی در ورزش ژیمناستیک مواجه شد و روند حرفه ای شدن مسابقات و رقابتهای بسیار سرعت گرفت. شناسایی یک فرد مستعد در ورزش ژیمناستیک، به اهمیت تامین بذر برای تولید محصول است و هیچ شکی نیست که شناخت یک استعداد کاری سنگین و پیچیده است و این شناخت نه تنها به دانش تئوری، بلکه به تجربه ای که از طریق تمرین و ممارست و آموزش و یادگیری این نوع ورزش های پایه به دست آمده است، نیاز دارد (سیدعامری و همکاران، ۱۳۹۰)

امروزه مهارت های حرکتی پایه مانند مهارت هایی که در ورزش و تربیت بدنی توسعه یافته اند تقریباً پایه و اساس همه فعالیت های بدنی و ورزشی اخیر را تشکیل می دهند. شواهدی وجود دارد که نشان می دهد احتمال فعال بودن کسانی که در مهارت های حرکتی پایه به طور بنیادی خود را پرورش داده اند بیشتر است، هم در دوران کودکی و هم در مراحل دیگر زندگی (خدایی، ۱۳۹۲). ارائه مهارت ای حرکتی پایه و آموزش ورزش های پایه نظیر ژیمناستیک و شنا و ... به دانش آموزان آن ها را برای ورزش های آینده، فعالیت های بدنی، خدمت سربازی و به طور کلی برای زندگی بهتر آماده خواهد کرد (هادی زاده، ۱۳۹۰). علوی (۱۳۸۱) با تدوین مقاله ای با عنوان ژیمناستیک و توسعه یافتگی دیدگاه خود را بدین صورت بیان نمود: از نظر ارتقای ژیمناستیک روز دنیا هماهنگی تنگاتنگ با مراکز آکادمیک و تخصصی به صورت کاربردی و عملی وجود دارد و در زمینه های مختلف پژوهش ها و تحقیقات وسیعی انجام گرفته و به نتایج چشمگیری دست یافته اند و این امر را اهل فن و متخصصان تحصیل کرده دانشگاهی که صاحب نظر اند انجام داده اند. نقش اسپانسرهای مالی، تبلیغاتی، پوشش های رسانه ای، ارتباط های جمعی و ... در هماهنگ سازی رشته های پایه نقش عمده و اصلی داشته اند. اعتقاد بر این است که با فرهنگ سازی در ورزش های پایه و تغییر نگرش مسئولان به این قضیه فراهم نمودن زمینه های رشد و شکوفایی ورزش های پایه به صورت فرهنگ ملی باعث ارتقا در رشد و جامعه و ورزش به موازات هم خواهد شد (علوی، ۱۳۸۱) و یا حافظ مطلق (۱۳۸۱) با بیان طرحی با عنوان توسعه ژیمناستیک نظریات خود را جهت بیان راهکار بدین صورت بیان کرده است: ۱. تبلیغات وسیع در رسانه ها جهت ایجاد ذهنیت مناسب در خانواده ها و در همین رابطه آگاهی دادن به عامه مردم در ایمنی و سلامت ورزشکارانی که به ژیمناستیک می پردازند که برای این منظور می توان با توضیح و

نمایش وسایل کمک آموزشی، تشک های ایمنی و سایر موارد مورد نیاز به نتیجه رسید. ۲. حذف برنامه های استعدادیابی و سعی در جذب هرچه بیشتر علاقمند به ژیمناستیک ۳. تهیه برنامه های مدرن جهت بدنسازی اصولی و تخصصی ژیمناستیک در تمام مقطع سنی ۴. گماردن مربیان مجرب جهت آموزش مهارت به ورزشکاران ۵. به کارگیری طولانی مدت مربیان خارجی (حافظ مطلق، ۱۳۸۱).

در ورزش ایران بحث حمایت از ورزش های پایه و پر مدال با توجه به تأثیر بسیار مدال های این رشته ها در بازی های مهم و استراتژیکی همچون المپیک و آسیایی بارها مطرح شده است، اما هیچ گاه برنامه ها و تئوری های ارائه شده در این خصوص منتج به نتیجه ای که توسعه و گسترش ورزش های پایه و در پی آن ارتقای جایگاه ورزش ایران را به دنبال داشته باشد، نشده است. این مسئله در سال های ابتدایی دهه هشتاد و پیش از بازی های آسیایی دوحه با تشکیل کمیته ای به نام کمیته ورزش های پایه در یک قالب شخصی بار دیگر مطرح شد اما همانند گذشته به دلیل آن که این کمیته نیز فاقد هر گونه طرح و برنامه ای کلان و فراگیر به جهت توسعه ورزش های پایه بود، بدون نتیجه باقی ماند. اما بعداً این کمیته در یک قالب جدید و تحت عنوان کمیته ورزش های پایه و پر مدال بار دیگر احیا شد. این مسئله اگرچه نشان دهنده توجه به اهمیت والا و جایگاه ویژه این ورزش هاست، اما بدون شک رسیدن به سقف ظرفیت ها و نقطه آرمانی در این ورزش ها نیز نیازمند عزم ملی و اراده برنامه های کلان و فراگیر است. توسعه و گسترش هدفمند امکانات و نیازهای اولیه ورزش قهرمانی در کنار تحولات اساسی در ساختار سازمانی و تشکیلاتی فدراسیون های پایه و به تبع آن به کارگیری نیروهای توانمند، خلاق و اثرگذار، یکی از مهمترین شروط برای دستیابی به اهداف مد نظر در این خصوص است. از سوی دیگر با توجه به نقش کاملاً بارز و برجسته ای که هیأت های ورزشی استان ها و شهرستان ها می توانند در توسعه و گسترش ورزش های پایه داشته باشند، ارائه یک طرح و قالب کلی به جهت مرتفع ساختن مشکلات و معضلات موجود که بخشی از آن در مسائل مالی خلاصه می شود و بخش دیگر حاصل عدم به کارگیری نیروهای توانمند است می تواند هیأت های ورزش کشور را برای ایفای نقش اساسی و کاملاً تأثیر گذار خود و در جهت جذب و پرورش استعدادی برجسته احیا کند. در کنار این مسئله ایجاد انگیزه در مربیان داخلی و توجه به نیازهای اولیه آنها می تواند مکمل فعالیت های هیأت ها باشد. همچنین بحث حضور هدفمند باشگاه ها و رسانه ها و مطبوعات نیز در جهت گسترش و توسعه ورزش های پایه بسیار تأثیر گذار است. هرچند این مسئله نیازمند رایزنی و اتخاذ راهکارهایی به جهت حضور باشگاه های مطرح کشور در لیگ ورزشهای پایه و نیز انعکاس فعالیت های صورت گرفته در این ورزش هاست. به هر شکل نقش و اهمیت ورزش های پایه و پر مدال در مسابقات مهمی همچون المپیک و بازی های آسیایی کاملاً مشخص است.

امروزه مشاهده می گردد که در اکثر باشگاه های اروپایی، رده های پایه و استعدادیابی بدون وقفه انجام می پذیرد، البته این فرآیند با بودجه دولت تحقق مالی در رده های پایه، از رشته های ورزشی مختلف حمایت نمایند، می توانند در بُعد کلان، به دو هدف برسند: اول اینکه چون

ورزشکار از سنین کودکی برند و علامت تجاری حامی مالی را می بیند منجر به نوعی وفاداری دائمی در فرد می گردد و دوم، به دلیل کافی نبودن منابع دولتی برای تخصیص در رده ورزش پایه، حمایت حامی مالی در این رده علاوه بر کمک به شناسایی، کشف و هدایت استعدادها، نوعی حمایت اجتماعی را از سوی ورزشکاران و طرفداران رشته های ورزشی به همراه خواهد داشت. بدیهی است چرخه سرمایه، حامیان و ورزش در صورتی که بصورت مثبت و اصولی در تعامل با یکدیگر باشند، موجب رشد و گسترش یکدیگر می شوند و تبعات آن موجب درگیر شدن بخش های مختلف جامعه و از همه مهمتر باعث رشد ورزش کشور می گردد. در این باره آمارها نشان از این دارد که مخارج حمایت مالی از ورزش در سال 2005 برابر با 45/2 میلیارد دلار بوده است که بخشی از این مبلغ مربوط به ورزش پایه است. همچنین پیش بینی ها حاکی از این امر بود که این میزان در سال 2010، 8/5 درصد افزایش خواهد یافت (صادقی و همکاران، 1390).

مهارت های پایه و اهمیت آن در ورزش قهرمانی

مهارت های حرکتی پایه، زیر بنایی ترین مهارت در رشد حرکتی است. این مهارت ها توالی سازمان یافته ای از الگوهای پایه است که از ترکیب الگوهای حرکتی دو یا چند عضو بدن ایجاد می شود. (هی وود و گچل، 2003). انسان از دوران جنینی نیازمند تحرک و جنب و جوش است و تمایل به حرکت مداوم در سرشت او وجود دارد. با رشد همه جانبه ی کودک در زمینه های جسمانی، روانی، حرکتی، شناختی، اجتماعی، عاطفی و ... ، رفته رفته زندگی او دستخوش تغییرات زیادی شده و رفتارها و حرکاتی را از خود بروز می دهد که در گذشته قادر به انجام آن نبوده است. تمایل به ورزش و تحرک در ابتدای تولد به صورت حرکات ابتدایی و خام در کودک دیده می شود و با گذر روزها و ماه های زندگی اش رفتارها و حرکات به سمت پختگی و تکامل پیش می رود. حرکات انسان از هنگام تولد تا مرحله تکامل به دسته های "حرکات ابتدایی یا پایه"، "مهارت های پایه یا بنیادین" و "مهارت های پیچیده" تقسیم می شوند. انجام حرکات ابتدایی و پایه برای موفقیت در یادگیری و انجام مهارت های پایه و اساسی لازم است و برای تبدیل شدن به یک ورزشکار پیشرفته لازم و ضروری که مهارت های پایه و بنیادین به خوبی انجام شود.

حرکات ابتدایی و پایه

نوزاد انسان پس از تولد تلاش می کند تا با انجام حرکاتی خا بر عوامل محییی پیرامونش للبه کرده و به حیات خود به بهترین نحو ادامه دهد. این حرکات که در علوم انسانی و تربیت بدنی با نام "حرکات ابتدایی یا" حرکات پایه "شناخته می شوند تا حدود سالگی رفته رفته به حدی رسیده است که به آن مرحله بالیدگی گفته می شود. حرکات ابتدایی شامل دسته های زیر است:

۱. حرکات مربوط به حفظ پایداری و تعادل بدن (ثبات) : کودک به دلیل تعاملی که از بدو تولد با جاذبه زمین دارد سعی می کندجاذبه را درک کرده و هماهنگی عصبی عضلانی لازم را برای کنترل بدن در مقابل جاذبه بدست آورد تا قادر به نشستن و ایستادن گردد.

۲. حرکات پایه مربوط به جابه جایی: این حرکات باید در کودک رشد کند تا او بتواند در محیط پیرامون خود حرکت کرده و به تجربیات لازم دست یابد.

۳. حرکات دستکاری: مربی و خانواده باید کمک نمایند توانایی های ابتدایی دست یابی، گرفتن و رها کردن اجسام در کودک رشد پیدا کند تا او بتوان اشیاء پیرامون خود را شناخته و تجارب لازم را در مورد آنها به دست آورد (اشمیت، ۱۳۸۴)

آگاهی و شناخت در مورد "حرکات پایه و اساسی" به والدین کمک می کند تا با فراهم نمودن زمینه لازم فرزندان خود را برای تمرین و یادگیری این حرکات که مقدمه فراگیری مهارت های پایه است آماده نمایند و جلوگیری از انجام این حرکات می تواند تجارب کودک از محیط پیرامونش را کاهش داده و یادگیری مهارت های پایه و نهایتاً مهارت های پیشرفته را با اختلال مواجه نماید. مهارت های حرکتی پایه به گونه ای پالایش و ترکیب شده اند تا یک مهارت ورزشی و یا سایر مهارت های حرکتی ویژه را تشکیل دهند. در حقیقت ترکیب های متعددی که از انواع حرکات جابجایی، دست کاری و استواری تشکیل می شود، به وجود آورنده انواع مهارت های حرکتی تخصصی می باشند (مالینا و بوچارد، ۱۳۸۰)

مهارت های پایه و بنیادین

والدین، معلمین ورزش و مربیان با شناخت حرکات و مهارت های ضروری علی رغم محدودیت های مکانی و زمانی می توانند بهترین خدمت را برای پرورش فرزندان سالم و با نشاط به انجام رسانند. "مهارت های پایه" به بخش های مختلف و متنوعی تقسیم می شوند که با یادگیری و اجرای این مهارت ها در دوران کودکی زمینه برای یادگیری و اجرای مهارت های پیشرفته ورزشی فراهم می شود. در واقع اگر کودکی قادر به انجام این مهارت ها نباشد خود و مربیانش باید راه طولانی تری را برای هدایت او به سمت اجرای کامل و درست تکنیک های پیشرفته ورزشی طی نمایند و چه بسا به دلیل عدم یادگیری به موقع این مهارت ها نتیجه میلوب و مورد انتظار به دست نخواهد آمد. عواملی که در اثر یادگیری و اجرای مهارت های پایه و بنیادین به یادگیری و اجرای تکنیک های پیشرفته ورزشی کمک می کنند از این قرار است:

- ✓ سیستم عصبی عضلانی و دستگاه عصبی مرکزی کودکان تکامل می یابد
- ✓ قدرت و استقامت عضلانی افزایش پیدا می کند
- ✓ قد و قامت و تعادل افزایش می یابد
- ✓ بهبود فرایند حسی احساس و تجربه ای که کودک از محیط پیرامون خود به دست می آورد بهبود می یابد.
- مهارت های پایه را می توان به بخش های زیر تقسیم نمود:
- مهارت های پایه جابه جایی
- ✓ مهارت های پایه پرتابی و ضربه زدن

✓ مهارت های پایه دریافت یا گرفتن

✓ مهارت های انتقال وزن

۵/۲. ورزش در مدارس

از زمانی که رویکرد ایالات متحده آمریکا به تعلیم و تربیت و تربیت بدنی، بر استانداردها مبتنی شده است، بررسی و رویکرد سایر کشورها به برنامه درسی و آموزش تربیت بدنی اهمیت پیدا کرده است. در ایالات متحده ی آمریکا، برنامه ی درسی ملی وجود ندارد. هر ایالت مسئول تهیه و تنظیم استانداردهای تحصیلی، بر اساس استانداردهای ملی است. بسیاری از ایالت ها پیرو استانداردهای ملی وضع شده توسط انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی هستند. این ماده درسی به شکل های متفاوتی در ایالات متحده ارائه و آموزش داده می شود. در برخی از ایالت ها، مثلاً یوتا و کالیفرنیا، فقط استانداردهای تربیت بدنی و در برخی دیگر، مثل ایالت نیوجرسی، ترکیبی از تربیت بدنی و تندرستی دنبال می شود؛ در حالی که در سایر ایالت ها تربیت بدنی با موارد دیگری نیز ترکیب می شود مثل نیویورک که دانش مشتری را هم دربر می گیرد. اسامی نیز در ایالت ها متفاوت است. برای مثال نیوجرسی و کالیفرنیا شاخص های پیشرفت و استانداردهای محتوایی دارند. خلاصه این که، اختیارات استانداردهای محتوایی نمونه ایالتی یا مقتضیات مربوط به تربیت بدنی به طور گسترده ای متفاوت هستند. درس تربیت بدنی در ایالات متحده ی آمریکا، در بیشتر بخش ها، توسط معلمان تربیت بدنی دارای گواهی نامه رسمی تدریس می شود، اگرچه ممکن است معلمان کلاسی نیز پیدا شوند که در مدارس ابتدایی، تربیت بدنی هم تدریس کنند. از نظر انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی، یک برنامه ی کیفی تربیت بدنی بایستی توسط متخصص تعلیم دیده ی تربیت بدنی تدریس شود، فرصت های یادگیری برای همه ی دانش آموزان را مهیا کند و مشتمل بر محتوایی معنادار و فعالیت های آموزشی مناسب باشد. مدت زمان پیشنهادی انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی برای درس تربیت بدنی، ۱۵۰ دقیقه در هر هفته برای مدارس ابتدایی و ۲۲۵ دقیقه در هر هفته برای کلاس های متوسطه است. امروزه ورزش و تربیت بدنی جزء جدایی ناپذیر و مؤثر از تعلیم و تربیت پایه در مدارس و بخش عمده ای از تعلیم و تربیت عمومی و اجتماعی است. اهداف تربیت بدنی با اهداف تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان و رشد و یادگیری مهارت های ادراکی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و حرکتی منطبق هستند. از طرف دیگر تعلیم و تربیت عمومی از طریق ورزش همگانی و ورزش قهرمانی درونمایه های نمادین خود را ترسیم می کند و فرهنگ اجتماعی را در دنیای رسانه ای و فراغت امروز نمایان می سازد. ضرورت بحث درباره تربیت بدنی و ورزش به عنوان تعلیم و تربیت حرکتی و توجه به کارکردهای تربیتی بی رقیب آن در مدارس و محیط های تربیتی به این نکته ی قابل توجه باز می گردد که مبانی حقیقی و عمیق تربیت بدنی و ورزش بر خلاف گذشته در سایه ی فرآیند نمایشی ورزش نوین قرار گرفته است. از اهمیت تربیت بدنی در مدارس می توان به نقش مهم تربیتی آن در نظام تعلیم و تربیت، زیر سازی مهم سلامت عمومی جامعه، توسعه ورزش قهرمانی، پیشرفت تحصیلی و ده ها مورد دیگر می توان اشاره کرد (طالب پور، ۱۳۹۰).

برای موفقیت در ورزش اعم از همگانی و قهرمانی ناگزیر به شناسایی موانع توسعه ورزش های پایه و استعداد های نوجوانان در آن رشته خاص هستیم که یکی از این مراکز که می توان موانع و

استعدادها را شناسایی و پرورش داد مدارس است. بدون شک نظام آموزشی هر کشور می تواند سهم بزرگی در توسعه ورزش و شناخت استعداد ها داشته و به رشد ورزش قهرمانی کمک کند، اما با توجه به ساختار آموزشی کشور در عمل کارایی و اثربخشی این سیستم چشمگیر نیست، لذا به نظر می رسد که شناسایی علل این ضعف والویت بندی آن می تواند کمک شایانی به کاهش این نقص نماید (تابش، ۱۳۸۵). در نتیجه شناسایی موانعی که بر سر راه ورزش های پایه در مدارس وجود دارد می تواند کمک شایانی به رفع آن ها و ارائه راهکارهای موثری در زمینه بالابردن مشارکت در فعالیت های ورزشی و توسعه ورزش های قهرمانی گردد.

آموزش ورزش های پایه در دوران تحصیلی و حتی بالاتر می تواند به نحوی اثربخش به دانش آموزان کمک کند تا چگونگی مشارکت در مسابقات و رقابت های ورزشی را بیاموزند. این فراگیری آن ها را یاری می دهد تا در سایر برنامه ها و فعالیت های پیشرفته ی ورزشی و غیر ورزشی در جریان زندگی خود به نحوی موثر و کارآمد مشارکت داشته باشند. تربیت بدنی و ورزش در مدارس و ورزش های پایه همچنین درک و بصیرت دانش آموزان را در ارتباط با مهارت های اجتماعی بهبود ارتقا می بخشد. باید پذیرا باشیم که گسترش برنامه های تربیت بدنی و ورزش های پایه در مدارس کشور به امکانات مالی و انسانی مطلوب و برنامه ریزی دقیق و اصولی نیاز دارد، اما شواهد موجود نشان از عدم برنامه ریزی مطلوب در زمینه اصول و اهداف کلی در آموزش و پرورش، کمبود معلم ورزش در مدارس ابتدایی، محدود بودن ساعات درس ورزش، کمبود کتاب های علمی و عدم تخصص کافی و کمبود دانش و آگاهی معلمان در زمینه ورزش، کمبود تجهیزات، وسایل و مکان های ورزشی کافی و استاندارد و ضعف مدیریت یا عدم همکاری مدیران طی سال های گذشته دارد (افضل پور و همکاران، ۱۳۸۶). به علاوه مدیریت و نظارت و کنترل مستمر بر آموزش از طرف مسئولان تربیت بدنی و ارزشیابی عملکرد معلمان تربیت بدنی و جلب حمایت والدین، نیز از عوامل مهم دستیابی به اهداف آموزشی مورد نظر می باشد (گاهان و ریچارد، ۲۰۰۰).

در تحقیق کارولینای جنوبی در خصوص برنامه درسی مؤثر تربیت بدنی در مدارس، مواردی همچون داشتن انتظارات روشن برای یادگیری دانش آموزان، وجود یک برنامه درسی مکتوب برای دستیابی به نتایج تعیین شده، ویژگیهایی مهارتها، آمادگی جسمانی، نگرشها، ارزش های تربیت بدنی که باید توسعه پیدا کنند، انتخاب بهترین محتوای حرکتی بر مبنای دستورالعملهای ملی و محلی منسجم، توجه ویژه به ابعاد شناختی و عاطفی یادگیری، برنامه های اختصاصی برای هر دوره و همچنین دانش آموزان خاص، داشتن راهبردهای روشن برای ارزشیابی دانش آموزان و ترغیب دانش آموزان به شرکت در فعالیتهای جسمانی و ورزشی فراتر از یک درس اجباری مورد تأیید قرار گرفتند (کارولینای جنوبی، ۲۰۰۰، به نقل از خسروی زاده و همکاران، ۱۳۹۰).

یافته های تحقیق واکر^۱ در خصوص وضعیت برنامه درسی تربیت بدنی، نشان داد که در برنامه ریزی درسی مدرسه، تربیت بدنی باید از جایگاه بالایی برخوردار باشد؛ توسط معلمین واجد صلاحیت تدریس شود؛ برنامه درسی آن با بهبود تندرستی در زندگی مطابقت داشته باشد؛ فعالیتهای آن متوالی بوده و از متوسط به شدید اجرا شوند؛ تمام دانش آموزان حداقل ۲۲۵ دقیقه در هفته در آن شرکت کنند؛ تجهیزات و وسایل کافی برای آن فراهم شود و بخوبی نیز نگهداری شوند؛ به افراد ذربط و ذینفع، اهمیت تربیت بدنی و فعالیت جسمانی آموزش داده شود؛ در برنامه ریزی آن، مشارکت مدرسه و جامعه وجود داشته باشد؛ از آزمونهایی آمادگی جسمانی برای پیگیری جریان رشد دانش آموزان و طراحی مناسب برنامه درسی آن استفاده شود (واکر، ۲۰۰۵)

کارکردها و دستاوردهای تربیت بدنی و ورزش در مدارس باعث گردیده از یک طرف به عنوان یک ابزار مکمل و مفید و موثر برای پرورش افرادی سالم، فعال، متعادل از نظر جسمی و روانی در مرکز آموزشی مورد استفاده قرار گیرد و از طرف دیگر فرصت هایی را برای کسب تجربیات زندگی واقعی از طریق توسعه آمادگی، یادگیری، کسب مهارت های حرکتی، مهارت های رفتاری و تقویت نگرش و اعتقاد به حفظ فعالیت های حرکتی در طول زندگی فراهم می سازد. تیم باخ^۲ (۲۰۰۰) ارتباط مثبتی بین کسب تجربیات در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس و استمرار فعالیت های بدنی در دوره های بعدی زندگی را نشان می دهد و متذکر شده که ۶۰ درصد از کسانی که در دوره بزرگسالی از نظر جسمانی فعال بوده اند، علت آن ایجاد انگیزه قوی در دانش آموزان در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش در دوران مدرسه بوده است. تری و املیا^۳ (۱۹۹۸) اظهار داشته اند که برای توسعه مهارت های حرکتی و ایجاد علاقه مندی در دانش آموزان به شرکت در فعالیت های حرکتی، علاوه بر شرکت منظم در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش، لذت بردن از فعالیت ها و ایجاد نشاط و سرور در آنان نیز بسیار مهم است. جودیس^۴ (۱۹۹۷) نظر خود را چنین بیان کرده که آگاهی از این که فعالیت های حرکتی میزان تندرستی و سلامتی دانش آموزان را افزایش می دهد کافی نیست، بلکه باید به دانش آموزان فرصت هایی را برای کسب دانش و مهارت های مورد نیاز و ایجاد علاقه مندی در آنان داده شود تا بتوانند فعالیت های حرکتی را به عنوان یکی از برنامه های زندگی خود قرار داده و با آن در تمام طول زندگی خود سازگاری داشته باشند.

امروزه بر همگان و به ویژه مسئولین و معلمان و دبیران آموزش و پرورش روشن و واضح است که استمرار یادگیری و اجرای حرکات اصلی و بنیادی و پایه و مهارت های در دوره نوجوانی و به خصوص در دوره ابتدائی انجام گرفته و توسعه و گسترش می یابد. و از نظر ساختار آموزش و پرورش یک دانش آموز، نحوه انجام فعالیت های حرکتی و ورزشی عمده خود را در چارچوب درس تربیت بدنی و ورزش آموزش دیده و اجرا می کند و دستاوردهایی که در این نوشته به آنها اشاره شد، قطعا در نتیجه اجرای مطلوب برنامه های آموزشی درس تربیت

---

walker^۱
Time baugh^۲
Terry and Amelia^۳
Judiss^۴

بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی کاملاً قابل تحقق می باشند. بدیهی است هر مقدار به کیفیت و کمیت برنامه درسی تربیت بدنی در مدارس ابتدایی توجه و روی آن سرمایه گذاری شود اثر مثبتی در بهبود الگوهای بعدی زندگی دانش آموزان دارد. علاوه بر آن در ارتقای سلامتی، کمک به رشد جسمانی و روانی دانش آموزان نقش سازنده و اساسی دارد. اجرای صحیح برنامه های تربیت بدنی و ورزش در مدارس کمک موثری برای استعداد یابی به منظور تشخیص نخبه ها برای ورزش قهرمانی، آموزش و ترویج فرهنگ ورزش همگانی و عادات به فعالیت جسمانی مستمر در سنین بعدی می نماید. و به همین دلیل است که درس تربیت بدنی و ورزش در برنامه آموزشی هر مدرسه باشد جایگاه سازنده و چند جانبه خود را داشته باشد. از اهمیت این جایگاه است که پژوهشگران بیشماری در کشورهای مختلف جهان و از جمله کشور ما، تحقیقات متعددی را در رابطه با تاثیرات و دستاوردها، برنامه ها و نحوه اجرای درس تربیت بدنی در مدارس کرده اند. در رابطه با دستاوردهای سلامتی و جسمانی و یادگیری پژوهشگران نشان داده اند که فعالیت های منظم مستمر، حافظه و توان یادگیری دانش آموزان را افزایش می دهد. دانش آموزانی که به طور مرتب و منظم در کلاس های این درس شرکت می کنند، در نتیجه آن بهتر می توانند تمرکز حواس داشته، توانایی مقابله با مشکل و مسئله و حل آن ها در آنان افزایش یافته، و همچنین موجب ارتقا سطح روابط عاطفی و اجتماعی بین آنان می شود. از طرفی دانش آموزان یاد می گیرند که چگونه حرکت و فعالیت های جسمانی را با فعالیت های روزانه مدرسه و زندگی خود تطبیق دهند و هم یاد می گیرند از شیوه زندگی فعال و پویا و سالمی پیروی کرده و به گونه ای رشد و پرورش می یابند که بتوانند با چالش های اجتماعی برخورد مناسب داشته باشند (آزمون، آجودانی، ۱۳۸۲).

۱/۵/۲. ورزش مدارس در سایر کشور ها

مطالعه اسناد، مدارك و برنامه درسي تربيت بدني ساير كشورها و مطالعات صورت گرفته در اين زمينه كه در مورد برخي از عناصر برنامه درسي انجام شده روند الگوهاي برنامه درسي را مشخص مي سازد. با توجه به موضوع تحقيق كه در پي طراحي الگوي مطلوب برنامه درسي تربيت بدني براي دوره ابتدائي مي باشد، تحقيقاتي از اين نسخ سابقه كمترى دارد و دليل آن اينست كه با توجه به سابقه پژوهش در زمينه برنامه درسي تربيت بدني در ساير كشورها و غير متمرکز بودن نظام آموزشي كه بر اساس آن اختيارات بيشتري به ايلات و مناطق داده مي شود، نظام برنامه درسي تربيت بدني كاملاً شكل گرفته و كمتر تحقيقاتي در زمينه پيدا كردن الگوي مطلوب صورت مي گيرد. در اين بخش تلاش گرديده برخي از تحقيقات عمده كه از سالهاي ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۵ انجام شده مورد بررسي قرار گيرد. تحقيق هاردمن و مارشال كه وضعيت برنامه درسي تربيت بدني را در ۱۲۶ كشور مطالعه كردند، بيانگر بررسي كمى وضعيت اين درس در ساير كشورها از حيث توجه به آن در منابع مالي، زمان اختصاص داده شده، وسايل و تجهيزات و برخورداري از معلم متخصص و بررسي محتواي اين درس مي باشد. نتيجه اين تحقيق نشان مي دهد كه عليرغم كمبود امكانات و منابع در كشورهاي تحت بررسي ميزان توجه با

درس تربیت بدنی افزایش یافته و برنامه منظمی برای ارتقای آن در نظام آموزشی به چشم می خورد (اسمعیلی، ۱۳۸۳).

چارچوب برنامه درسی ایالات متحده و برخی از ایالات آن از جمله می سی سی پی، نیوجرسی، کالیفرنیا، انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی آمریکا و انجمن بین المللی سلامت، تربیت بدنی، تفریح و ورزش به طور دقیق بررسی شدند در همه ی این برنامه های درسی به الگوی جامع و استراتژیک و چشم انداز و تدوین رسالت تاکید شده است. انجمن بین المللی سلامت و تربیت بدنی که یکی از معتبرترین سازمان های جهانی برای تربیت بدنی می باشد الگوی جامعی را برای تدوین برنامه درسی تهیه نموده است، که برای تعیین عناصر برنامه درسی و الگوی مطلوب می توان از آن استفاده نمود. برنامه های درسی مذکور دارای ویژگی ها و مشابهات فراوانی است و الگوی یکسانی را برای برنامه های درسی دنبال می نمایند که کاملترین آن در الگوی انجمن بین المللی سلامت و تربیت بدنی آمده است. چشم انداز محوری و نگاه کردن به درس تربیت بدنی در ارتباط تنگاتنگ با اهداف تعلیم و تربیت از جمله مزیت های برنامه مذکور به شمار می آید (انجمن بین المللی سلامت، تربیت بدنی، ۲۰۱۰).

مطالعه دیویس در برنامه درسی چین و نال در مورد کشور آلمان در مورد انتخاب رویکرد برنامه درسی و تدوین اهداف می تواند نقش مؤثری داشته باشد. مطالعه تیمبو در خصوص کشور مالاوی که تلاش نموده بر اساس تحقیقات انجام شده کشورهای آمریکا و انگلستان مدل را طراحی نماید از جهاتی قابل استفاده است به ویژه در زمینه انتخاب رویکرد، الگو، مشخصات و ویژگی های عناصر برنامه درسی و بازنگری در برنامه های درسی نقش مؤثری خواهد داشت. مطالعه مذکور به علت الگوبرداری از سایر کشورها و تطبیق با کشور دیگر قابل توجه می باشد. بررسی تحقیقات ارائه شده در کشورهای دیگر حاکی از آنست که اگر چه صاحب نظران مختلف در آن کشورها بر اهمیت درس تربیت بدنی تأکید کرده اند، اما تربیت بدنی در کشورهای مورد مطالعه نیز با مشکلات متعددی مواجه است. بررسی وضعیت تربیت بدنی در مدارس کشورهای مورد مطالعه مشخص کننده آن است که تربیت بدنی در کشورهای مورد مطالعه نیز با مشکلات متعددی روبرو است و از این نظر کم و بیش به وضعیت تربیت بدنی در ایران شبیه است.

هاردمن و مارشال^۲ در سال ۱۹۹۰ در مطالعه خود وضعیت تربیت بدنی را در مدارس کشورهای جهان با حاکمیت کمیته بین المللی المپیک بررسی نمودند. نتایج این پژوهش بر مبنای بررسی پیشینه و پرسشنامه از ۱۲۶ کشور و منطقه مستقل آموزش و پرورش در اجلاس جهانی تربیت بدنی در سال ۱۹۹۹ ارائه شد. عناوین مورد بررسی در این پژوهش عبارتند از:

(۱) ضروری بودن برنامه درسی تربیت بدنی؛ (۲) زمان اختصاص داده شده؛ (۳) وضعیت درس تربیت بدنی؛ (۴) منابع مالی؛ (۵) وسایل و تجهیزات؛ (۶) نیروی انسانی؛ (۷) معلم آموزش دیده؛ (۸) عنوان درس تربیت بدنی.

^۱ National Association for sport and physical Education
^۲ Hardman and Marshall

سنگاپور

در سنگاپور تربیت بدنی برای تمامی مقاطع تحصیلی الزامی است. وزارت آموزش و پرورش برای پایه ۱-۳، سه جلسه در هفته (مدت هر جلسه ۳۰ دقیقه) و برای پایه ۴-۱۲، دو جلسه در هفته (مدت هر جلسه ۳۰ تا ۳۵ دقیقه) را توصیه کرده است. آموزش و پرورش تنها موسسه آموزش معلم در سنگاپور است. معلمان تربیت بدنی واجد صلاحیت و مورد تایید آموزش و پرورش ملی تمامی کلاس هاس تربیت بدنی را در مدارس متوسطه و بالاتر به عهده دارند. در دوره ابتدایی، این روند در حال حرکت به سوی تدریس تربیت بدنی توسط معلمان متخصص است. در آموزش و یادگیری تربیت بدنی تمامی پایه ها، تاکید بر تنوع و نوآوری است. در پایه های ابتدایی تمرکز یادگیری مهارت های حرکتی بنیادی، آموزش ژیمناستیک و حرکات موزون است که به توسعه مهارت های روانی-حرکتی و هماهنگی در دانش آموزان منجر می شود. این آموزش های پایه ای برای یادگیری مهارت های پیشرفته تر روانی-حرکتی، ورزشی و بازی ها خواهد بود. در پایه های بالاتر به طور معمول انواع بازی ها، دو میدانی و شنا انجام می شود. در دوره متوسطه و پیش دانشگاهی برنامه آموزشی بر گسترش مهارت های روانی-حرکتی، قوانین و مفاهیم بازی ها تاکید دارد که فعالیت هایی از قبیل آموزش ژیمناستیک، حرکات موزون، بازی ها، دو و میدانی و شنا را شامل می شود. این برنامه ها دانش آموزان را با دانش مهارت طراحی و مدیریت برنامه های مربوط به سلامتی و آمادگی جسمانی آشنا می کند و روحیه مشارکت و رقابت را توسعه می دهد و فرصت هایی را برای آموزش رهبری فراهم می کند.

یونان

شرکت در کلاس های تربیت بدنی برای همه دانش آموزان در دوره ابتدایی و متوسطه اجباری است (پایه ۱-۱۲). در این راستا معلمان از برنامه آموزشی ارائه شده از سوی شورای آموزشی وزارت آموزش و پرورش یونان تبعیت می کنند. در پایه های ۱-۴ تمرکز بر توسعه الگوهای جابجایی از قبیل پریدن، لی لی کردن، سر خوردن، پرتاب کردن، دریافت کردن، ضربه زدن و ترکیب الگوهای حرکتی با موسیقی است. از پایه ۵-۹ توسعه مهارت های ورزشی و حرکات موزون مورد توجه است (فعالیت هایی از قبیل دو و میدانی، ژیمناستیک، و...) در پایه های ۱۰-۱۲ از دانش آموزان انتظار می رود در دو یا سه رشته ورزشی ماهر شوند و به صورت تخصصی تر آن را یاد بگیرند. دغدغه ها و مشکلات معلمان تربیت بدنی در این کشور عبارت از کمبود منابع و سرمایه، کاهش انگیزه دانش آموزان در دوره دبیرستان، محیط چندفرهنگی جدید، و استفاده از روش های جدید به منظور آموزش مهارت ها و دانش را ضروری می سازد.

فرانسه

شرکت در کلاس های تربیت بدنی برای همه دانش آموزان در دوره ابتدایی و متوسطه اجباری است (پایه ۱-۱۲). در تربیت بدنی مدارس سه هدف اصلی دنبال می شود:

۱. توسعه ظرفیت ها و منابع لازم برای رفتار حرکتی
  ۲. دستیابی به میراث فرهنگی ایجاد شده توسط فعالیت های مختلف فیزیکی، هنری و ورزشی
  ۳. سادگیری قابلیت ها و دانش هایی برای شناخت بهتر بدن و حفظ سلامتی مفید هستند.
- در مدارس ابتدایی هدف اصلی فعالیت های بدنی و تمرینات ورزشی توسعه الگوهای بنیادی حرکت از قبیل جابه جایی، تعادل، دستکاری کردن، پرتاب کردن و گرفتن اشیا است.

فنلاند

در فنلاند تربیت بدنی برای دانش آموزان ابتدایی فنلاندی اجباری است (پایه ۱-۹). دستورالعمل های تربیت بدنی مهارت ها، دانش و تجربیات پایه را به دانش آموزان ارائه می دهد که اتخاذ سبک زندگی فعال را برای آنها ممکن می سازد. در کلاس های ۱-۴ آموزش تربیت بدنی پایه باید به قابلیت های دانش آموزان و توسعه پتانسیل های فردی بپردازند (وانگ و همکاران، ۲۰۰۶).

۳/۶/۲. مشکلات درس تربیت بدنی در مدارس

ورزیدگی جسمی و روحی از دیرباز در اشکال مختلف مورد توجه اقوام و ملل گوناگون قرار داشته است و یکی از هدف های مهم و قابل توجه برنامه های تربیتی و نظامی را تربیت بدنی و چگونگی افزایش کارایی و توانایی جسمی افراد جامعه تشکیل می داده است. بدین منظور جوامع مختلف با برنامه ریزی های صحیح و جامع و آگاهی از مشکلات مربوط به درس تربیت بدنی و استفاده از امکانات طبیعی سعی در رفع آن و افزایش توانایی و کارایی و قوی ساختن ملت های خود همت می گمارند.

هدف آموزش و پرورش تربیت همه جانبه فرد از لحاظ جسمانی، ذهنی، عقلی، اخلاقی و احساسی – اجتماعی می باشد. یعنی به تربیت «کل» عنایت دارد و چون تربیت بدنی بخشی از کل فرآیند آموزش و پرورش است. بنابراین دارای همان قصد و هدف آموزش و پرورش یعنی رشد و تکامل و تعالی هم دانش آموزان به «نیکوترین وجه» می باشد. بنابراین شناخت این مشکلات می تواند اهمیت بسزایی داشته باشد.

مشکلات درس تربیت بدنی در مدارس می تواند شامل:

- ✓ کم بودن ساعت درس تربیت بدنی مدارس
- ✓ نداشتن مکان یا فضای مطلوب جهت تدریس
- ✓ عدم آگاهی از اهمیت و لزوم درس تربیت بدنی در تندرستی و بهداشت روانی دانش آموزان
- ✓ محدودیت های پوششی برای دختران
- ✓ نبود امکانات کافی و لازم جهت تدریس
- ✓ عدم همکاری بعضی مدیران و معاونین مدارس

کم بودن ساعت درس تربیت بدنی:

از نظر علم فیزیولوژی، تمرینی می تواند مثر ثمر گردد که در هفته سه بار تکرار شود و تداوم داشته باشد. متأسفانه با توجه به برنامه ریزی های غلط درسی که از گذشته توسط افراد ناکارآمد و غیر متخصص در زمینه تربیت بدنی انجام شده است ما شاهد قرار گرفتن فقط ۲ ساعت (یک زنگ) درس تربیت بدنی در برنامه هفتگی مدارس هستیم. این مسئله در مقطع ابتدایی با بحران بیشتری روبرو می باشد. کلیه فاکتورهای آمادگی حرکتی از دوران طفولیت و کودکی در انسان پیشرفت می کنند که این پیشرفت باید با هدایت آگاهانه که می تواند در مدارس در پایه های اول تا پنجم توسط معلمان تربیت بدنی باشد. انجام گیرد. اما ما شاهد کمبود شدید معلمان تربیت بدنی در این دوره می باشیم. متأسفانه بارها دیده شده معلمان درسی کلاس ها که در زنگ تربیت بدنی بچه ها را در کلاس نگه می دارند تا به مرور درس های دیگر به پردازند و با این کار موقعیت تحرک و نشاط را از بچه ها سلب می کنند. در اینجا است که مدیران مدارس باید معلمان را ترغیب نمایند تا در زنگ های درس تربیت بدنی با بچه ها به ورزش و بازی های دبستانی بپردازند که البته

این لازمه یکسری آموزش های از پیش تعیین شده برای معلمان می باشد که خوشبختانه اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران در این زمینه قدم های مثبتی برداشته است.

عدم وجود مکان یا فضای مطلوب جهت تدریس:

در میان محدودیت های رایج جهت تدریس درس تربیت بدنی، عدم وجود مکان یا فضای مطلوب جهت تدریس یکی از فاکتور های اجتناب ناپذیر است. متأسفانه بعضی از مدارس به علت وسعت کم و یا ناهمگون بودن محیط مدارس جهت ترسیم زمین های ورزشی و یا مشرف بودن با خانه های مسکونی (در رابطه با دختران) کارکرد معلم تربیت بدنی را محدود می کنند. در این موارد معلمان سعی می کنند با خرید تجهیزات لازم برای ورزش هایی که به محیط چندان نیاز ندارند به بازی های دبستانی و مطابق با امکانات روی آورند. بنابراین مدیران محترم باید در این زمینه همکاری لازم را با دبیران تربیت بدنی انجام دهند. (به طور مثال می توان سالن ورزشی که نزدیک به مدرسه هست را برای این درس اختصاص دهند و ...)

عدم آگاهی از اهمیت و لزوم درس تربیت بدنی در تندرستی و بهداشت روانی دانش آموزان: همگام با دگرگونی های مختلف اجتماعی بالاخص امر تربیت، تحول در تربیت بدنی و فعالیت های ورزشی به دلیل همسویی با تربیت رسمی و نشان دادن جایگاه آن در شکل گیری تربیت عمومی امری الزامی است. از آنجا که تربیت بدنی و ورزش وسیله ای است که از طرف مربیان به عنوان ابزار تربیت، شکل پذیری شخصیت و گسترش کیفیت منش پیشنهاد می شود، متخصصین امر نتیجه گرفته اند که افراد به دلیل درگیری با تجربیات تربیت بدنی و ورزش علایق جدید را کشف و اعتماد و ثبات عاطفی مطلوبی را جهت رشد و تکامل روانی خویش کسب می کنند. امروزه اهمیت برنامه های اصلاحی و پیشگیری از بروز مشکلات روانی بسیار واضح است. به همین منظور، در برنامه های اصلاحی بسیاری از جوامع، برنامه های علمی برای حل تعارضات درونی و کنترل خشم ها و ناکامی ها و تعدیل هیجان ها و نهایتاً رسیدن به حد قابل قبول از بهداشت روانی فردی و اجتماعی از اولویت خاصی برخوردار است. در این میان، تأکید ما بر تأثیر بازی و فعالیت های ورزش با توجه به ویژگی ها، معیارها و انگیزه های رفتاری کودکان و نوجوانان می باشد: چرا که به نظر روانشناسان سال های کودکی و نوجوانی سال های تکوین و پایه گذاری شخصیت انسانهاست. بنابراین، برنامه ریزی اصولی برای انجام بازی ها و اجرای فعالیت های ورزشی و توجه به مسایل بهداشت روانی کودکان و آینده سازان جامعه اسلامی مان در این برهه از تهاجم فرهنگی، امری ضروری است.

فعالیت های ورزشی در ایجاد رغبت ها و تمایلات و پی بردن به توانایی ها و استعدادها، که از مبانی بهداشت روانی خود به شمار می روند، اثرات سودمندی داشته و بنا به گزارش مشاوران مدارس علاقمندی ها و گرایش های طبیعی به فعالیت های ورزشی و سرگرمی ها به صورت وسیله ای برای شناخت خود و محیط و ابزاری برای ارضای نیازها و پرورش استعدادها و رشد علاقمندی و رهنمونی برای زندگی تحصیلی و شغلی آینده کودکان و نوجوانان به کار برده می شود. ورزش در رشد و پرورش اخلاقی کودکان و نوجوانان نیز تأثیر دارد. منظور از جنبه

اخلاقي، جهت دادن به تمایلات و انگیزه های کودک و نوجوانان است تا بتوان از این طریق، او را در مسیر صحیح هدایت قرار داد. کودک و نوجوانان از نظر اخلاقي بي طرف است و بیشتر از جنبه های فطري و غريزي خود متأثر مي شود. اعمال و خواسته های او هم تحت تأثیر نیازهای زیستی و غریزی و بازی قرار دارد به این ترتیب بازی، میدان تمرینی برای ارزش گذاری و جهت گیری تمام رغبت ها و هیجان ها و عواطف و گرایش های فطري کودک است. مهمترین عاملی که انگیزه های کودک را در مسیر رشد صحیح قرار می دهد. گنجاندن ارزش های اخلاقي در بطن بازی ها و ورزش ها و نشاط انگیزه است. این ارزش ها باعث می شوند که کودکان و نوجوانان از بازی لذت ببرند و برای رسیدن به آن تلاش بکنند. کودکان و نوجوانان در موقعیت لذت ناشی از بازی و ورزش، با معانی ارزشهای اخلاقي – هماهنگی و ارتباط برقرار می کنند. این ارتباط بین ورزش و لذت پلی است تا کودک را عادتاً در زندگی فردی معتقد و مقید به اصول اخلاقي بار آورد. تجارب ورزشی، روند تمایلات مثبت و رضایت خاطر افراد را بهبود داده و موجب رشد سجایا و خصایل اخلاقي و موجب اصلاح رفتارهای ناشایست می گردد و افراد را نسبت به خود مهربان، خوش عاطفه و از نظر احساس مسئولیت، احترام به قانون و تلافیف عواطف فردی و اجتماعی و بطور کلی در حصول به اهداف بهداشت روانی رهنمون می سازد.

محدودیت های پوششی برای دختران

با توجه به اینکه اکثر مدارس در دل خانه های مسکونی واقعند لذا دختران برای فعالیت های ورزشی ناچارند با پوشش کامل به ورزش بپردازند که این مسئله از نظر بهداشتی مشکلاتی را برای آنها به همراه خواهد داشت. از طرفی چون تهیه لباس و گرمکن ورزشی برای خانواده ها هزینه بردار است لذا مدیران باید در این زمینه رایزنی های کامل را با ادرات انجام دهند تا در تهیه این وسایل خانواده ها را یاری نمایند.

نبود امکانات کافی و لازم جهت تدریس:

برخی مناطق آموزش و پرورش که از نظر امکانات مالی و تجهیزات ورزشی در زمره مناطق محروم قرار می گیرند متأسفانه بودجه ی بسیار کمی را جهت تجهیز مدارس در نظر می گیرند که این بودجه فقط کفاف تهیه بخشی از وسایل ورزشی را می دهد. در اینجا مدیران می توانند از بخش کمک های مردمی استفاده کرده و در جهت تجهیز مدارس به سالن های ورزشی سرپوشیده با توجه به فضای مدرسه اقدام نمایند. در این میان بهتر آن است که در ابتدای سال تحصیلی، مدیران بخشی از کمک ها و سرانه ی مدارس را به این کار اختصاص دهند.

عدم همکاری برخی معاونین در مدیران مدارس:

کلاس درس باید شرایط لازم و کافی را برای معلم ایجاد نماید تا معلم بتواند بدور از فاکتورهای مداخله کننده به تدریس و آموزش بپردازد. حیاط مدرسه هم کلاس درس معلم تربیت بدنی می باشد که باید قداست این کلاس نیز حفظ شود. بعضاً دیده شده کلاس هایی که معلم نداشته اند توسط معاونین یا مدیر مدرسه راهی حیاط شده که این خود می تواند مخل شرایط تدریس گردد. لذا

معاونین محترم باید با درایت و تجربه خود دانش آموزان را سر کلاس مشغول نمایند. تا حضور دانش آموزان در حیاط موجب اختلال در امر آموزش دبیران تربیت بدنی نگردد.

۶/۲. عوامل بازدارنده

در مورد نپرداختن به ورزش علل و عوامل عدیده ای دخیل بوده است. همچنین بحث حمایت از ورزش های پایه همواره در ورزش ایران وجود داشته است لذا در این راه مشکلاتی نیز وجود داشته است. عدم برنامه ریزی مناسب و مشخص، فقدان امکانات سخت افزاری، محدودیت بودجه و منابع مالی هیأت های ورزش و نقش تأثیرگذار آنها و همچنین مسائل و مشکلات فراوانشان باشگاه ها و عدم استقبال آنها از این ورزش عدم استقبال رسانه ها و مطبوعات از این ورزش و..... می باشد. همچنین مشکل فضاها، اماکن و تاسیسات ورزشی، کمبود معلم متخصص، کمبود وسایل و تجهیزات ورزشی، کمبود ساعات درس تربیت بدنی در مدارس نیز از جمله مشکلات موجود در توسعه ورزش های پایه بوده است (مظفری و همکاران، ۱۳۸۸). کوهن و همکاران (۲۰۰۶) نیز در تحقیقی بر روی دانش آموزان، بعد مسافت خانه تا مدرسه را از عوامل کاهش مشارکت ورزشی آنان عنوان کردند. تحقیقات زیادی در ایران در خصوص موانع مشارکت ورزشی انجام شده است. جامعه آماری این مطالعات را عموماً زنان، دانش آموزان و دانشجویان تشکیل می دادند. نتایج این تحقیقات حاکی از وجود عواملی نظیر نداشتن علاقه و مشکلات فرهنگی اجتماعی با فراوانی بیشتر عوامل مذکور در دختران نسبت به پسران (سلامی، ۱۳۸۳)، کمبود وقت، عادت نداشتن و نبود امکانات و همچنین اهمیت دادن بیشتر به تکالیف درسی نسبت به ورزش، بی حوصلگی، اشتغال در خانه، نبودن اماکن مناسب ورزشی، کمبود امکانات در محل زندگی، مشکلات اقتصادی خانواده و مشکلات دوران قاعدگی (موسوی، ۱۳۸۰، نادریان جهرمی، ۱۳۸۴) است.

در منظری دیگر عوامل بازدارنده به سه دسته زیر تقسیم بندی شده است:

۱- عوامل بازدارنده فردی: عواملی هستند که با حالات روانی فرد سر و کار دارند و بر ارجحیت اوقات فراغت او تأثیر می گذارند، ولی در رابطه ی بین ارجحیت و مشارکت دخالت ندارند. مانند استرس، افسردگی، اضطراب، تمایلات مذهبی، خویشاوندی و عدم خویشاوندی افرادی که نگرش خود را مطرح می کنند، اولویت های اجتماعی برای شرکت در فعالیت های خاص اوقات فراغت، درک میزان مهارت شخصی، ارزیابی خود فرد از مناسب بودن یا در دسترس بودن یا در دسترس نبودن فعالیت های مختلف اوقات فراغت.

۲- عوامل بازدارنده بین فردی: عوامل بین فردی حاصل کنش های بین فردی یا رابطه ی بین خصوصیات فردی افراد است که همسران با خود به روابط زناشویی می آورند و در نتیجه بر مشارکت مشترک در فعالیت های اوقات فراغت خاص اثر می گذارند یا موانعی هستند که به عنوان نتیجه ی روابط و تعامل همسران پیش می آیند. موانعی از این نوع ممکن است هم بر

ارجحیت و هم بر مشارکت در فعالیت های مشترک اوقات فراغت و همراهی کردن در فعالیت های اوقات فراغت اثر بگذارند.

۳- عوامل بازدارنده ساختاری: عوامل ساختاری به عنوان مداخله گر بین ارجحیت اوقات فراغت و مشارکت عمل می کنند، مانند وضعیت چرخه زندگی خانواده، منابع مالی خانواده، فصل، هوا، برنامه ی زمانی کار، دسترسی به فرصت ها (و آگاهی از این دسترسی) و نگرش افرادی که در مورد مناسب بودن فعالیت های معینی نظر می دهند(جکسون کرافورد و همکاران)^۱.

به طور کلی می توان موانع زیر را به عنوان موانع موجود در ورزش پایه بنابر مرور تحقیقات داخلی و خارجی دانست:

موانع اجتماعی و فرهنگی

به آن دسته از موانع گفته می شود که در از منظر دیدگاه جامعه و فرهنگ نسبت به مشارکت در فعالیت های ورزشی، از نظر فرد مانع محسوب می شود. نگرش منفی یا خنثی جامعه در عدم مشارکت می تواند با ایجاد احساس نگرانی و خجالت در فرد، ایجاد مزاحمت، ایجاد دلسردی به دلیل وجود فرهنگ های دارای تفکرات تبعیض جنسیتی، نبود یک الگوی ورزشی موفق و مشوق در جامعه، عدم حمایت رسانه های جمعی از ورزش باعث شود تا فرد از شرکت در فعالیت های ورزشی صرف نظر نماید. از منظر جامعه شناسانه، فرهنگ ورزش يك خرده فرهنگ است که به تسامح فرهنگ ورزش خوانده می شود. این فرهنگ شامل باورها، ارزشها، هنجارها، عادات و ساخته های انسان اجتماعی، مربوط به ورزش است. خرده فرهنگ ها با فرهنگ جامعه در تعامل اند از این رو فرهنگ ورزش هم از فرهنگ جامعه اثر می پذیرد و هم بر آن اثر میگذارد. در صورتی که تربیت بدنی و ورزش در جامعه معمول و مقبول باشد، کودک از آغاز تولد با عادت به ورزش پرورش می یابد. در واقع فرهنگ ورزش از طریق جامعه پذیری در خانواده در میان نسل نو ریشه می یابد، در مرحله دوم افراد از گروه همگنان تأثیر می پذیرند. توسعه فرهنگ ورزش پیچیدگی موضوعی ناشی از میان رشت های بودن و نیز دخالت عوامل انسانی و اجتماعی در آن است. از این رو مباحث عدیده ای تحت عنوان فرهنگ ورزش مطرح می شود. در نتیجه نظریه پردازی در زمینه فرهنگ ورزش، کاری گسترده است. به عنوان مثال رسانه های ورزشی یکی از مؤثرترین مؤلفه های توسعه فرهنگ ورزش در جوامع توسعه یافته است و تأثیر عمده بر باورها، ارزشها، هنجارها و کارکردهای ورزشی افراد و گروه های جامعه دارند(سازمان تربیت بدنی، 1382).

موانع ساختاری

مربوط به زیر ساخت ها و زیر بنای ورزش و فضاها و ورزشی می باشد. موانعی که می تواند در این بخش مشخص کرد، نبود امکانات و تاسیسات و تجهیزات ورزشی ایمن و استاندارد، در دسترس نبودن امکانات و تجهیزات ورزشی، در دسترس نبودن وسایل حمل و نقل و اتلاف وقت،

¹Jackson,E. Crawford,D.&Godbey,G. 1993

همچنین عدم تخصیص بودجه و سرمایه کافی در امر حفظ و توسعه اماکن و تاسیسات ورزشی می باشد. در صورت عدم وجود زیر ساخت های مناسب تاسیساتی و حمل و نقلی فرد و یا دانش آموز حتی با وجود علاقه به علت دسترسی نداشتن به خدمات یا به طور کل از شرکت منصرف خواهد شد و یا به علت اتلاف زمان دچار مشکلاتی مانند کمبود وقت و تحلیل انرژی می گردد. با توجه به پژوهش انجام شده و بررسی عملکرد تربیت بدنی و ورزش در چهار برنامه توسعه، بدلیل عدم تبیین اهداف و استراتژیک متناسب با سند چشم انداز قانون اساسی، برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی با مشکلات و تنگناها عیدیه در بخش منابع انسانی، مالی، ساختار تشکیلاتی، نظام مدیریت و برنامه ریزی روبرو است. بررسی نتایج تحقیق نشان می دهد که یکی از مشکلات، به واسطه کمبود اماکن ورزشی می باشد. آمار سازمان تربیت بدنی بیان کننده آن است که فضاهای ورزشی، تکافوی جمعیت استفاده کننده را نمی دهد. آمار نشان می دهد سرانه فضای ورزشی برای استان تهران ۰/۱۶ مترمربع است که ۳۲ درصد کل ورزشکاران ورزش همگانی را به خود اختصاص می دهد. از نظر مساحت فضاهای ورزشی نیز سرانه فضاهای ورزشی کشور ۰/۴۸ متر مربع است که نسبت به استانداردهای جهانی (۳ مترمربع) رقم بسیار ناچیزی است. در صورتی که کمبود فضاهای ورزشی به مرور زمان رفع شود می توان تعداد بیشتری از افراد و یا دانش آموزان را به سوی ورزش سوق داد (آفرینش خاکی، ۱۳۸۴).

موانع خانوادگی

فرد به عنوان عضوی از یک خانواده مسئولیت ها و تاثیراتی را پذیرا خواهد بود. مثلاً محدودیت خانوادگی به فرزندان اجازه نمی دهد در زمان های خاصی از شبانه روز به اماکن ورزشی و یا مدارس مراجعه نمایند. یا در صورت عدم توانایی مالی خانواده یا خود، فرد توانایی تامین هزینه های شرکت در فعالیت های ورزشی را ندارد. یکی دیگر از موانعی که می تواند جزء این دسته باشد، نداشتن همراه یا مشوق در شرکت در این گونه فعالیت هاست. تحقیقات بسیاری نشان داده داشتن همراه و مشوق در پرداختن به ورزش و فعالیت های ورزشی می تواند بسیار موثر باشد. در این تحقیق نیز نداشتن همراه به عنوان یکی از موانع شرکت در فعالیت های ورزشی لحاظ شده. مسئولیت های خانوادگی و شغلی نیز می تواند مانع مشارکت باشد، بدین معنی که مسئولیت های شغلی فرد و عدم همراهی محل خدمت یا وظایف خانه داری از قبیل نگه داری از فرزندان یا افراد بیمار و مسن در منزل مانعی بر سر راه مشارکت ورزشی دانش آموزان در مدارس و یا کلاس های فوق برنامه ورزشی در مدارس باشد.

موانع جسمانی_روانی

مشکلات جسمانی- حرکتی، معلولیت ها و ممنوعیت ها پزشکی می توانند مانع حضور فرد در فعالیت های ورزشی دانش آموزان باشند. بدین معنی که زمانی که دانش آموز دارای مشکلات جسمانی باشد، شرایط برای حضور وی در فعالیت های ورزشی ویژه خواهد بود و نیاز به امکانات و خدمات خاص مشکلات جسمانی_ حرکتی وجود خواهد داشت.

موانع انگیزشی

برخی از دانش آموزان به دلیل مسائل و مشکلات درونی از قبیل ترس ها و نگرانی ها، بی انگیزگی، خجالت و نداشتن اعتماد به نفس لازم از حضور در فعالیت های ورزشی مدارس امتناع می ورزند. این موانع درونی بوده و مربوط به خود فرد می باشد. از مشکل ترین و در عین حال اساسی ترین موضوع در مشارکت ورزشی، بهبود و توسعه ابزارهای انگیزشی است. مربیان و مدیران و معلمان ورزشی برخی از برنامه های انگیزشی را با هدف استمرار مشارکت و بهبود عملکرد ورزشی انجام می دهند. اما، تدوین الگوی کاربردی از انگیزش برای مشارکت ورزش و استمرار آن به شناخت انگیزه ها و پیش فرض های افراد برای مشارکت ورزشی نیتز دارد. انگیزه های دانش آموزان برای شرکت در برنامه های ورزشی، به عامل مهمی چون وضعیت اقتصادی، پایگاه اقتصادی اجتماعی، خاستگاه فرهنگی و نگرش خانوادگی، نیازهای شخصی، آموزش و تبلیغات ارتباط دارد. البته میزان تاثیر هر یک از این عوامل بر چگونگی یا افزایش مشارکت متفاوت است. در نوجوانان انگیزه های درونی برای مشارکت ورزشی بسیار قوی است.

موانع زمانی

زمان عامل مهم و تعیین کننده ای در میزان اوقات فراغت فرد می باشد. در صورتی که برنامه ریزی صحیح وجود نداشته باشد یا مشغله های کاری و درسی و ساعات کلاس ها و یا ... به گونه ای باشد که فرد امکان استفاده از خدمات و تجهیزات و برنامه های تدارک دیده را نداشته باشد، عملکرد این واحد زیر سوال خواهد بود.

موانع مالی

موانع مالی به آن دسته از موانع اطلاق می شود که فرد از لحاظ تامین هزینه های مالی و تجهیزات ورزشی فاقد توانمندی اقتصادی باشد که شامل بالا بودن هزینه خدمات و استفاده از اماکن ورزشی و همچنین عدم توانایی در تهیه تجهیزات و لوازم ورزشی شخصی است.

موانع مدیریتی و برنامه ریزی

موانع مدیریتی و برنامه ریزی در واقع مربوط به بخش مدیریتی بوده و برنامه ریزی و هدف گذاری واحد فوق برنامه تربیت بدنی و یا ورزش در مدارس می باشد. عدم تخصیص بودجه کافی به امر ورزش در برنامه ها، نامناسب بودن برنامه از لحاظ برنامه و محتوا و همچنین عدم برنامه ریزی صحیح با توجه به خواسته ها و نیازها است. هر سازمان نیازمند به یک نقشه ای است که از طریق آن بتواند جایی را که می خواهد به آنجا برود را علامت بزند و نشان دهد که چطور باید به آنجا برسد (برنامه استراتژیک روتاری^۱، ۲۰۱۳). برنامه ریزی حتی الامکان تاکید زیادی بر روی ترکیب منافع اجتماعی و فردی، ترکیبی از حال و آینده و توجه به تعامل بین فاکتورهای فیزیکی، محیطی، اجتماعی و اقتصادی دارد (سیدالحسینی، ۲۰۱۱).

---

¹ Strategic plan rotary

موانع تبلیغاتی و اطلاع رسانی

این دسته از موانع مربوط به عدم اطلاع رسانی صحیح و استفاده نکردن از ابزار تبلیغی مناسب برای اطلاع رسانی برنامه ها و همچنین توسعه و گسترش فرهنگ ورزش در بین دانش آموزان است.

۷/۲. ادبیات و پیشینه تحقیق

۱/۷/۲. پیشینه داخلی

خدایی (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان تربیت بدنی و ورزش در مدارس، فواید و پیامدها نشان داد که ورزش و تربیت بدنی این ظرفیت را دارد که برای پیشرفت در هریک از حیطه های گوناگون اعم از ابعاد بدنی، روش زندگی، عاطفی، اجتماعی و شناختی نقش مهم و متمایزی را ایفا کند. همچنین این قابلیت را دارد که برای رشد مهارت های حرکتی و توانایی های کودکان که پیش نیازهای لازم برای مشارکت در زندگی آینده و فعالیت های بدنی و ورزشی هستند نقش مهم و برجسته ای ایفا کند.

رضوی و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق خود مبنی بر بررسی موانع و چالش های توسعه شنا در ایران نشان دادند که در هر دو گروه عدم وجود برنامه ریزی بلند مدت و عدم حمایت رسانه به ترتیب مهمترین موانع در توسعه شنا می باشند.

سجادی (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان تحلیل عوامل تاثیر گذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی مدارس راهنمایی از دیدگاه معلمان ورزش شهرستان کاشان انجام داد. نتیجه تحقیق نشان داد که : بر مبنای ۱۰ عامل اثر گذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی از دیدگاه معلمان ورزش زن و مرد، عوامل تاثیر گذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی به اولویت عبارت اند از: ۱- ارزشیابی ۲- شیوه تدریس ۳- تخصص معلمان ورزش ۴- برنامه آموزشی ۵- امکانات ۶- محتوای آموزشی ۷- نگرش (مسئولان، دانش آموزان و معلمان) ۸- تجربه معلمان ورزش ۹- بودجه ۱۰- اهداف آموزشی.

سعیدی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود مبنی بر بررسی موانع و مشکلات موجود در پرورش استعدادها نشان دادند که بیشترین تاکید مربیان در مورد موانع و مشکلات پرورش استعدادها بر روی علل و عوامل سطوح بالای مدیریتی متمرکز می باشد. گویه های مربوط به سؤال اصلی این تحقیق شامل موارد مدیریتی، خانوادگی، تمرینی، شخصیتی، آسیب دیدگی ها و ... می باشد.

شریعتی و همکارانش (۱۳۹۰) موانع دانش آموزان دختر شهر مشهد برای شرکت در فعالیت های ورزشی را شناسایی کردند که موانع اقتصادی و تسهیلاتی از مهم ترین مشکلات به شمار می آمدند و موانع شخصی، فرهنگی و خانوادگی در درجات بعدی قرار داشتند.

قاسم زاده و امیرنژاد (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی عوامل مؤثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران پرداختند. بر اساس یافته های تحقیق، از شش متغیر اصلی، مدیران به ترتیب اولویت؛ نقش فدراسیون، درآمذزائی، استعدادیابی، مربیان، تجهیزات و شناخت را در جذب و حفظ ورزشکاران مؤثر دانسته اند. مربیان به ترتیب اولویت؛ نقش فدراسیون، درآمذزائی، مربیان، استعدادیابی، تجهیزات و شناخت را در جذب و حفظ ورزشکاران مؤثر دانسته و ورزشکاران نیز به ترتیب اولویت؛ نقش درآمذزائی، فدراسیون، مربیان، تجهیزات، استعدادیابی و شناخت را در جذب و حفظ ورزشکاران مؤثر دانسته اند. همچنین آزمون فرضیه های تحقیق نشان داد که از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، شاخصهای شش گانه بر جذب و حفظ ورزشکاران رده های دو و میدانی ایران تأثیر معنی داری دارد.

حسین پور و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیقی به نقش رویکرد طرح های آموزش و پرورش (سباح، شناور و ژیمناستیک) در توسعه ورزش همگانی و قهرمانی پرداختند یافته ها نشان می دهد که با رفع موانع ذیل اجرای طرح های آموزش و پرورش باعث توسعه ورزش همگانی و نهایت ورزش قهرمانی می شود: ۱. کمبود امکانات و تجهیزات ۲. مشکلات معلمان و مربیان ۳. مدیریت و برنامه ریزی نامناسب ۴. مشکلات رفت و آمد دانش آموزان و بی برنامه گی در این زمینه.

صابونچی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقی به رابطه توسعه انسانی با کسب مدال المپیک پرداختند و نتایج نشان داد که رابطه معنی داری بین توسعه انسانی و مولفه های آن با کسب مدال در المپیک وجود دارد. به نظر می رسد کشورهای توسعه یافته با بهره گیری از یافته های علمی، سرمایه گذاری در حوزه های مختلف ورزشی و ایجاد امید به زندگی توانسته اند، ورزش خود را پویا نموده و سهم بیشتری از کسب مدال های المپیک داشته باشند.

حمایت طلب (۱۳۸۸) در تحقیقی با عنوان بررسی علل عدم رشد و توسعه ی ورزش همگانی از دیدگاه دانش آموزان مقطع متوسطه سازمان آموزش و پرورش شهرستان های استان تهران "دریافتند که از بین عوامل مختلفی (فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی، آموزشی) که سبب عدم رشد ورزشهای همگانی می شوند عوامل اقتصادی، جسمانی و فرهنگی بیشترین تأثیر را دارا می باشند. این در حالی است که از بین عوامل یادشده جنبه های اجتماعی و مذهبی کمترین تأثیر را در خصوص علل و عوامل عدم رشد ورزش همگانی دارند. علاوه بر این، ویژگیهای فردی مانند جنسیت در تأثیر این عوامل سهم داشتند.

رون (۱۳۸۸) در تحقیق خود مبنی بر برنامه تربیت بدنی در مدارس برای گسترش فرهنگ ورزش در جامعه در مدارس دخترانه شهر تهران نشان داد که اکثر مدارس فاقد امکانات لازم و سالن ورزشی بود. اکثر مربیان ورزش مشکلات موجود را به ترتیب فقدان فضای آموزشی مناسب، کمبود امکانات ورزشی، عوامل جغرافیایی و مشکلات اجرای آزمون قوای جسمانی دانستند. اکثریت مدیران نیز بیشترین مشکلات تربیت بدنی را به ترتیب کمبود امکانات و کمبود مربیان ورزش و عوامل جغرافیایی اعلام کردند.

مظفری و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیق خود مبنی بر توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور از نظر معلمان و مدیران نشان دادند که در حدود ۴۰ درصد از معلمان بر حرکات اساسی و بنیادی در تدریس خود تاکید داشتند. حدود ۷۸ درصد معلمان از فضای مدرسه برای تدریس درس تربیت بدنی استفاده می کردند.

شفیع نیا و همکاران (۱۳۸۷) تحقیقی با عنوان بررسی ارزشیابی در درس تربیت بدنی از دیدگاه دبیران مدارس راهنمایی دخترانه ایران و ارائه الگو انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که ارزشیابی در درس تربیت بدنی از نظر دبیران در حد متوسطه است. در ارزشیابی عملکرد دانش آموزان در سه پایه دوره راهنمایی بین دبیران کشور اتفاق نظر وجود ندارد. ۹۶ درصد دبیران بخشی از ۲۰ نمره را به نظر معلم، حضور و غیاب، پوشیدن لباس و عضویت در تیم های ورزشی اختصاص می دهند. همچنین دبیران با روش های نوین ارزشیابی آشنا نبودند. بین دیدگاه دبیران تربیت بدنی مناطق مختلف کشور در رابطه با ارزشیابی در درس تربیت بدنی تفاوت معناداری وجود دارد. ارزشیابی از اجزاء آمادگی جسمانی که توسط دبیران به عمل می آید، یکنواخت نیست. بیشترین اجزاء مورد ارزشیابی توسط معلمان بارفیکس در کل دوره راهنمایی است. در رابطه با ارزشیابی از کل آمادگی جسمانی ۳۵۸ نفر از معلمان (۶۳/۳ درصد) در سال اول، ۲۹۶ نفر از معلمان (۵۹/۱ درصد) در سال دوم و ۳۰۲ نفر از معلمان (۶۰/۳ درصد) در سال سوم، تمام اجزاء آمادگی را ارزشیابی می کنند. عدم یکنواختی در ارزشیابی احتمالاً ناشی از عدم امکانات لازم برای انجام آنها در مدارس است.

قاسم پور (۱۳۸۷) تحقیقی با عنوان بررسی دیدگاه اولیاء دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر ساری نسبت به وضعیت فعلی درس تربیت بدنی و ورزش انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد: در کل دیدگاه اولیاء نسبت به درس تربیت بدنی و ورزش مثبت بود، به جز در مورد مطلوب بودن تاسیسات، امکانات و فضای های ورزشی. میانگین امتیازهای تعلق گرفته به پاسخ های اولیاء در بخش محتوا و آموزش این درس ۳/۴۳، ارزشیابی ۳/۵۲، اهمیت تربیت بدنی و ورزش ۳/۲۸، از ۵ بود. بین دیدگاه اولیاء در مورد: محتوا و آموزش، میزان همکاری خود با مدرسه، مطلوب بودن تاسیسات، امکانات و فضاهای ورزشی، ارزشیابی و روش تدریس نوین اختلاف معنی داری وجود نداشت. اما بین دیدگاه اولیاء دانش آموزان در مورد اهمیت تربیت بدنی و ورزش اختلاف معنی داری مشاهده شد.

راسخی (۱۳۸۶) تحقیقی با عنوان مطالعه ی نقش برجسته ی ورزش مدارس در توسعه ی ورزش در ادارات آموزش و پرورش آذربایجان شرقی انجام داده است که پس از بررسی نتایج دریافتی است که همبستگی بالایی بین عملکرد مسئولان (سبک های مدیریت، تصمیم گیری، برنامه ریزی و در کل سیاستگذاری) در توسعه ی ورزش نقش اساسی دارد.

افضل پور و همکاران (۱۳۸۶) تحقیقی با عنوان ارزشیابی وضعیت اجرای درس تربیت بدنی در پایه های اول و دوم مدارس ابتدایی استان خراسان جنوبی انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که: - کیفیت ارائه درس تربیت بدنی پایه های اول و دوم ابتدایی در استان خراسان جنوبی از

دیدگاه معلمان تربیت بدنی (بیش از ۵۷ درصد پاسخ دهندگان) و مدیران (بیش از ۵۴ درصد پاسخ دهندگان) مطلوب است و رسانه های آموزشی (وسایلی که برای انتقال دانش و آگاهی به دانش آموزان مورد آموزش مورد استفاده قرار می گیرند) مانند کتاب و سی دی (از کارایی خوب (در حدود ۴۵ درصد پاسخ دهندگان) یا متوسطی (بیش از ۲۰ درصد پاسخ دهندگان) برخوردارند. اما توزیع رسانه های آموزشی از نظر حدود ۴۰ درصد پاسخ دهندگان مطلوب نبوده و دسترسی به آنان برای همه ی معلمان مقدور نیست. - بیشتر مدیران (در حدود ۶۰ درصد) و متوسط معلمان (در حدود ۴۰ درصد) افزایش ساعات درس تربیت بدنی را ضروری دانسته اند. - از مشکلات اساسی موجود، نبود تجهیزات و فضای ورزشی کافی، عدم پیگیری و نظارت قوی مسئولان تربیت بدنی و انجمن اولیاء در پیشبرد اهداف درس و عدم پیگیری لازم از طرف آنهاست. - از مشکلات اساسی موجود، نبود تجهیزات و فضای ورزشی کافی، عدم پیگیری و نظارت قوی مسئولان تربیت بدنی و انجمن اولیاء و مربیان در پیشبرد اهداف درس و عدم پیگیری لازم از طرف آنهاست. در کل، بر اساس درصد پاسخ مدیران و معلمان مدارس ابتدایی به سوال های پرسشنامه ها، چنین استنباط می شود که برنامه ی ارائه شده برای پایه های اول و دوم ابتدایی، مطلوب به نظر می رسد، اما بازدهی بیشتر آن به تخصیص بودجه کافی، گسترش امکانات و پیگیری اولیاء و مربیان بستگی دارد.

تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) در تحقیق خود مبنی بر مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک کشور نشان دادند که هر سه گروه فوق مشترکا در بین متغیرهای گروه های هفت گانه تحقیق (ارتقای سطح دانش علمی و فنی مربیان، کنترل و نظارت بر فعالیت مربیان، استعدادیابی نوآموزان به روش علمی و تخصصی، افزایش تاسیسات و سالن های مختص ژیمناستیک و تجهیز کامل سالن ها به امکانات تخصصی و کمک آموزشی) را مهمترین عوامل در پیشرفت بعد قهرمانی ورزش ژیمناستیک کشور عنوان کرده اند.

بدري آذرین (۱۳۸۵) در تحقیقی با عنوان بررسی وضعیت ورزش ژیمناستیک در ایران با رویکرد تدوین نظام جامع توسعه منابع انسانی در ورزش ژیمناستیک نشان داد که جایگاه ژیمناستیک کشور در منطقه ضعف قرار دارد که در این وضعیت بایستی از استراتژی تغییر استفاده کرد، بنابراین لازم است که مسئولین ورزش کشور، با برنامه ریزی دقیق، تربیت مربیان و نیروی انسانی با تجربه، برگزاری دوره های آموزشی، ارتقاء علمی مربیان، کمبود نیروی انسانی مجرب را بر طرف سازند.

علی محمدی (۱۳۸۵) تحقیقی با عنوان مقایسه نگرش مدیران، معلمان و والدین دانش آموزان نسبت به برنامه تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان اقلید نتیجه گرفت که کلاس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی وضعیت نسبتا ضعیفی دارد که به نظر می رسد دو عامل کمبود امکانات و معلمان متخصص تربیت بدنی در این زمینه از نظر گروه مدیران، معلمان تربیت بدنی و والدین دانش آموزان از جمله عوامل اصلی باشند.

ضرابیان (۱۳۸۴) در تحقیقی با عنوان بررسی مشکلات در توسعه درس تربیت بدنی در مدارس شهر تهران نشان داد که از نظر بیشتر مسئولان مشکل اساسی اجرای مطلوب درس تربیت بدنی در الویت اول کمبود بودجه، اولویت دوم کمبود امکانات و اولویت سوم کمبود معلم متخصص است.

غفوری (۱۳۸۲) بیان می دارد: متغیرهای مختلفی چون تجهیزات و اماکن ورزشی، تعداد مربیان متخصص به عنوان عوامل تعیین کننده و مؤثر در مبحث توسعه ورزش قهرمانی و همگانی در زمینه ورزش و تربیت بدنی اهمیت دارد.

علوی (۱۳۸۱) با تدوین مقاله ای با عنوان ژیمناستیک و توسعه یافتگی دیدگاه خود را بدین صورت بیان نمود: از نظر ارتقای ژیمناستیک روز دنیا هماهنگی تنگاتنگ با مراکز آکادمیک و تخصصی به صورت کاربردی و عملی وجود دارد و در زمینه های مختلف پژوهش ها و تحقیقات وسیعی انجام گرفته و به نتایج چشمگیری دست یافته اند و این امر را اهل فن و متخصصان تحصیل کرده دانشگاهی که صاحب نظر اند انجام داده اند. نقش اسپانسرهای مالی، تبلیغاتی، پوشش های رسانه ای، ارتباط های جمعی و ... در هماهنگ سازی رشته های پایه نقش عمده و اصلی داشته اند. اعتقاد بر این است که با فرهنگ سازی در ورزش های پایه و تغییر نگرش مسئولان به این قضیه فراهم نمودن زمینه های رشد و شکوفایی ورزش های پایه به صورت فرهنگ ملی باعث ارتقا در رشد و جامعه و ورزش به موازات هم خواهد شد.

محمد کاظم (۱۳۸۱) امروزه شرکت های تجاری و صاحبان صنایع مختلف دریافته اند که حمایت مالی می تواند به منزله یک ابزار تبلیغاتی قدرتمند برای آنها عمل کند. در واقع یکی از مهم ترین و مؤثرترین عناصری که موجب پیوند رویدادهای ورزشی و اقتصاد شده است، موضوع حمایت مالی ورزشی به عنوان یک روش تبلیغاتی برای شرکت های حامی مالی است.

حافظ مطلق (۱۳۸۱) با بیان طرحی با عنوان توسعه ژیمناستیک نظریات خود را جهت بیان راهکار بدین صورت بیان کرده است: ۱. تبلیغات وسیع در رسانه ها جهت ایجاد ذهنیت مناسب در خانواده ها و در همین رابطه آگاهی دادن به عامه مردم در ایمنی و سلامت ورزشکارانی که به ژیمناستیک می پردازند که برای این منظور می توان با توضیح و نمایش وسایل کمک آموزشی، تشک های ایمنی و سایر موارد مورد نیاز به نتیجه رسید. ۲. حذف برنامه های استعدادیابی و سعی در جذب هرچه بیشتر علاقمند به ژیمناستیک ۳. تهیه برنامه های مدرن جهت بدنسازی اصولی و تخصصی ژیمناستیک در تمام مقطع سنی ۴. گماردن مربیان مجرب جهت آموزش مهارت به ورزشکاران ۵. به کارگیری طولانی مدت مربیان خارجی .

همتی (۱۳۸۰) در تحقیقی با عنوان عوامل مؤثر در افزایش کارایی و بهینه سازی درس تربیت بدنی و ورزش دانش آموزان در دوره راهنمایی شهر کبودر آهنگ از دیدگاه معلمان تربیت بدنی نتیجه گرفت که با اصلاح ساختار و تشکیلات تربیت بدنی در آموزش و پرورش و در اختیار داشتن معلمان متخصص ورزش با داشتن سطح تحصیلات و تجربه کافی و با توجه به امکانات (منابع انسانی- مالی) و افزایش ساعات تدریس تربیت بدنی و ورزش در مدارس، آگاهی

اولیاء و مربیان و مسئولین امر ورزش بر اساس تفاوت های فردی و منطقه ای تاثیر بسزایی در بهینه سازی و افزایش کارایی ساعت ورزش آموزشگاه ها دارد.

فضیلت پور (۱۳۷۹) اذعان دارد، دختران کمتر از آنچه دوست داشته اند ورزش و بازی کرده اند و از نا کافي بودن فضاهای موجود جهت ورزش دختران شکایت کرده اند. گلدانی مقدم (۱۳۷۵) معتقد است که بین تناسب فضای های ورزشی با تعداد دانش آموزان در مدارس و کانون های ورزشی ارتباط معنی داری وجود دارد. در ادامه همچنین بیان می دارد که فضاهای ورزشی می تواند به عنوان یکی از شاخص های توسعه و تعمیم ورزش در سطوح همگانی و قهرمانی مد نظر قرار گیرد.

تابش (۱۳۷۵) بابررسی مسایل آموزشی و اجرایی تربیت بدنی از نظر مدیران و معلمان ورزشی تمام مقاطع تحصیلی دختر و پسر در شهرستان فسا معتقد است که یکی از عوامل اصلی در عدم توسعه ورزش مدارس کمبود امکانات و تاسیسات ورزشی است.

رضایی (۱۳۷۱) در تحقیق خود مهمترین مشکلات اجرایی درس تربیت بدنی را ناشی از کمبود امکانات ورزشی و معلم تربیت بدنی و عدم آگاهی والدین نسبت به درس تربیت بدنی و ورزش گزارش کرده است. به طوری که والدین تربیت بدنی را مانعی جهت پیشرفت تحصیلی فرزندان خود می دانند.

کاشف و مجتهدی (۱۳۷۰) مهمترین مشکلات اجرای درس تربیت بدنی را به ترتیب اولویت کمبود امکانات ورزشی، کمبود معلم ورزش، نبود فضای مناسب، عوامل جغرافیایی، کمبود اطلاعات مربیان ورزش، نبود کتاب درسی تربیت بدنی و عدم همکاری مدیران مدارس می داند.

سرداری (۱۳۷۳) اشاره می کند بسیاری از دانش آموزان و به خصوص دانش آموزان دختر علت کمی استفاده از فعالیت های ورزشی را عدم وجود امکانات ورزشی و دوری ورزشگاه از محل زندگی شان ذکر کرده اند.

۲/۷/۲. پیشینه خارجی

کمیته ملی ورزشی کودکان کانادایی (۲۰۱۴) تحت عنوان "کمک کنید به فعالیت کودکان" گروه آزمودنی شامل (۲۰۱۰) دانش آموز ورزشکار کانادایی در فعالیتهای ورزشی و ورزشهای پایه ای همچون فوتبال آمریکایی، شنا، بسکتبال، هاکی، بیسبال و... بوده است. موانع شامل موانع مالی، محدودیت زمانی والدین، برنامه ریزی، موانع ساختاری، محدودیت زمانی دانش آموزان، عدم مربی مناسب و داوطلب بوده است.

بوردن و همکاران^۱ (۲۰۱۳) در تحقیقی با هدف شناسایی وضعیت مناسب برای فوق برنامه مدارس عمومی تگزاس، موانع شرکت دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه ورزشی مدرسه

¹ Teb Burden , Marlene Dixon

را کمبود منابع مالی، کمبود امکانات، کمبود پرسنل و مربیان علاقه مند و توانمند، کمبود علاقه دانش آموزان بر شمردند.

اویاگی و همکاران^۱ (۲۰۱۳) در تحقیقی با عنوان تسهیل کننده ها و موانع خارجی مربیان درگیر در فعالیت های پایه ای مدارس به بررسی جذابیت ها و محدودی های مشارکت افراد پرداختند و درک کردند که از نظر مربیان نداشتن علاقمندی دانش آموزان، نبودن حمایت کافی، محیط ورزشی بی کیفیت از عوامل عدم پیشرفت این ورزش ها می باشد.

ژاگ و همکارانش^۲ در سال (۲۰۱۳) در تحقیق خود با عنوان بررسی توسعه ی ورزش های چینی تاثیر ساختار طراحی شده را برای سطوح اجرایی فعالیت های ورزشی در کلیه ی ی سنین مهم دانسته و اشاره به اهمیت توسعه ی ورزش های پایه ای می کند. آن ها همچنین تاثیر فرهنگ منطقه ای هر ورزش در منطقه ی خود را در پیشرفت آن ورزش زیاد دانسته و بیان می کنند هر ورزش برای پیشرفت نیاز به حمایت کننده از دانش آموزان همان منطقه دارد.

مایکل کانترز و همکاران^۳ در سال (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان بررسی مشارکت دانش آموزان در مدرسه با موضوع مقایسه وضعیت نژادی، جنسی و اقتصادی - اجتماعی به این نتیجه رسیدند که موانع اقتصادی اجتماعی بزرگترین مانع فعالیت های بدنی و مشارکت در فوق برنامه مدرسه می باشد.

توکلی و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود مبنی بر نقش رسانه های اجتماعی در توسعه ورزش نشان دادند که رسانه های گروهی تا آنجایی که متغیرها به ورزش مربوط می شدند بیشتر تمرکز رسانه ها بر ورزش قهرمانی و حرفه ای به تعداد محدودی از رشته ها به خصوص فوتبال می باشد و توجه کافی به ورزش های تفریحی و همگانی از طریق رسانه های جمعی دریافت نمی شود.

بوردن و همکاران^۴ (۲۰۱۳) در تحقیقی با هدف شناسایی وضعیت مناسب برای فوق برنامه مدارس عمومی تگزاس، موانع شرکت دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه ورزشی مدرسه را کمبود منابع مالی، کمبود امکانات، کمبود پرسنل و مربیان علاقه مند و توانمند، کمبود علاقه دانش آموزان بر شمردند.

ابراهیم و همکاران^۵ (۲۰۱۳) در پژوهشی با هدف بررسی رابطه موانع درک شده فعالیت بدنی با وضعیت بدنی و فاکتورهای جمعیت شناختی مردان مالزیایی اشاره نموده یکی از موانع پر تکرار عدم شرکت در فعالیت های بدنی آب و هوا و همچنین تمایل به حضور در فعالیت های تفریحی همراه خانواده یا دوستان می باشد. سایر موانع اشاره شده به ترتیب کمبود نظم فردی، کمبود وقت آزاد، عدم همراهی دوستان گزارش شده است.

¹ Aoyagi et al

² ZHANG

³ Michael A. Kanters et al
Teb Burden, Marlene Dixon
Ibrahim et al

اشلی فوکس و همکاران^۱ (۲۰۱۲) در پژوهش بر روی موانع فعالیت بدنی در هارلم غربی در نیویورک که بر روی افراد ۱۸ سال به بالا صورت پذیرفت، اشاره نمودند که بیشترین موانع ادراک شده احساس خستگی و کمبود انرژی و همچنین کمبود زمان بوده است.

بوکارو و همکاران^۲ (۲۰۱۲) با تحقیقی با عنوان سیاست های ورزش مدارس و محیط های فعالیت جسمانی پایه مدارس و پیوستگی آن با فعالیت های جسمانی در دبیرستان ها به اجرا و محدودیت های اجرای برنامه های ورزشی در مدارس اشاره کرده و مقایسه و ارتباط آن را با فعالیت های ورزشی مقاطع بالاتر بررسی کرده و نشان می دهد که محدودیت های زیادی در ورزش پایه در مدارس وجود دارد که از مهمترین آن ها نبودن انگیزه های روانی کافی برای مربیان تعلیم دهنده ی ورزش مدارس می باشد.

شریعتی فیض ابادی و همکاران (۲۰۱۲) در شهر مشهد با تحقیقی با عنوان مشکلات و مسائل دانش آموزان دختر در شهر مشهد دریافته است که مشکلات اقتصادی و عوامل تسهیلاتی از عوامل مهم پیش روی دانش آموزان می باشد.

بر اساس گزارشی از سازمان های حمایت از ورزش تفریحی و بیماری ها^۳ (۲۰۱۲) با عنوان "چرا مردم تمرین نمی کنند؟" موانع کلیدی شرکت در تمرین به ۵ دسته تقسیم شد:

۱. موانع اجتماعی-اقتصادی
۲. موانع سازمانی
۳. موانع ارتباطی
۴. موانع فرهنگی
۵. موانع جنسی

کانتر و همکارانش^۴ (۲۰۱۲) در مقاله ای با عنوان شرکت در ورزش مدرسه تحت دو عامل ورزش و سیاست که جامعه آماری آن را ۴ مدرسه راهنمایی دولتی جنوب شرقی ایالات متحده تشکیل می دادند؛ به این نتیجه رسیدند که گروه های کم درآمد و سیاه پوستان در معرض عدم مشارکت در فعالیت های ورزش مدرسه قرار دارند.

ژی^۵ در سال (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان شرایط حال حاضر مشارکت دانش آموزان در ورزش و موانع شرکت در ورزش های ابتدایی مدرسه در اداره ی هنان و بررسی آن به موانع و محدودیت های اجرا و مشارکت در ورزش های ابتدایی پرداخته است و بیان می کند که مربیان نقش تعیین کننده ای در پیشرفت اینگونه ورزش ها دارند و همچنین برای افزایش مشارکت از طریق مدارس و ساعات درس تربیت بدنی اقدام کرد.

---

¹ Fox, Ashley et all

² Bocarro

Heart and Stroke

Kanter

Zhe

شویو^۱ (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان مطالعات بوم شناختی ورزشی انجام شده در مدارس به بررسی مطالعات بومشناختی و مسائل مطرح شده در حیطه ی ورزش مدارس پرداخته و اشاره می کند که این نوع ورزش ها بدون هیچ طرح خاصی در مدارس در حال اجرا می باشند و با عدم وجود چارچوب های نظری خاصی مواجه اند در نتیجه یکی از ابعاد آن نیز تاثیر در حیطه ی بومشناختی ورزشی در جامعه می باشد.

فرنج و همکاران^۲ (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان ارتباط توسعه ی دانش در اجراهای بهتر ورزشکاران به بررسی دلایل عدم پیشرفت ورزش بسکتبال در مدارس پرداخته و در یافته است که دلیل عدم رشد بسیاری از ورزش ها در مدارس، نداشتن دانش و اطلاعات دانش آموزان می باشد. در نتیجه با افزایش دانش و اطلاعات در زمینه ی رشته های ورزشی می توان به گسترش آن ها امیدوار بود.

آپوستولوپولو و گلادن^۳ (۲۰۱۲) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که با ایجاد فرصت های بیشتر برای هواداران در جهت لمس بیشتر باشگاه گسترش نشان تجاری ممکن است فواید سمبلیک (مثل هویت برای هواداران) و تجربی (مثل نوستالوژی) که هواداران از طریق تعامل شان با سازمان های ورزشی دریافت می کنند را تقویت نماید.

مایکل کانترز و همکاران^۴ در سال ۲۰۱۲ در پژوهشی با عنوان بررسی مشارکت دانش آموزان در مدرسه با موضوع مقایسه وضعیت نژادی، جنسی و اقتصادی - اجتماعی به این نتیجه رسیدند که موانع اقتصادی اجتماعی بزرگترین مانع فعالیت های بدنی و مشارکت در فوق برنامه مدرسه می باشد.

شریعتی و همکاران^۵ در سال ۲۰۱۱ در پژوهشی بر روی موانع مشارکت دانش آموزان دختر دبیرستانی در مشهد، موانع مشارکت را بشرح ذیل بر شمردند:

- ۱- موانع اقتصادی و تسهیلاتی (عدم وجود فضاهای مناسب برای ورزش زنان)
  - ۲- هزینه بالای مشارکت در ورزش های مرتبط با زنان
  - ۳- زمان نامناسب فعالیت ها
  - ۴- کمبود وسایل حمل و نقل در میان موانع موثر عمده اقتصادی در مشارکت دختران دبیرستانی مشهد در فعالیت های ورزشی بوده است.
- در این پژوهش پیشنهاد شده دست اندرکاران ورزش کشور با تهیه فضای مناسب و در نظر گرفتن عرف و مذهب برای ورزش زنان می توان انگیزه و انرژی مضاعفی جهت مشارکت آنان در ورزش به وجود آورد. یکی از عمده ترین دلایل عدم مشارکت این گروه از جامعه در فعالیت های ورزشی فضاهای بسته، کوچک و نامناسب ورزشی می باشد (شریعتی و همکاران، ۲۰۱۱).

¹ Shuyu'

² French

³ Apostolopoulou, A. and Gladden, J.M. (۲۰۱۲)

^۴ Michael A. Kanters et all

^۵ Shariati Feizabadia et all

جنکینسون^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی تحت عنوان موانع میسر ساختن فعالیت بدنی در مدارس راهنمایی ایالت ویکتوریان، نشان دادند که موانع امکاناتی و برنامه تحصیلی مهم ترین عوامل عدم مشارکت در فعالیت بدنی است.

در استراتژی تبیین شده توسط دولت کانادا تحت عنوان "۲۰۱۰ فعال"، از بین بردن موانع، دومین رویکرد برای مشارکت بیشتر افراد به ورزش و فعالیت های جسمانی نام برده شده است.

مجمع ایرلند^۲ در (۲۰۱۰) در پژوهشی به بررسی موانع شرکت در ورزش و فعالیت بدنی پرداختند و نشان دادند که موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع عملی، و موانع دانش. به عنوان موانع اصلی انتخاب شدند.

گلنز و همکاران^۳ (۲۰۱۰) به بررسی برنامه ی توسعه ای پرداخته اند و تاثیر اولویت های فرهنگی را در این برنامه ها تاثیر گذار دانسته اند.

هاردی و همکاران^۴ (۲۰۱۰) به بررسی مهارت های پایه ای پرداخته و در یافتند که تجهیزات ورزش مورد نیاز و همچنین برنامه ریزی برای این برنامه ها یکی از نکات ضروری برای گسترش این ورزش ها می باشد. همچنین مقایسه ای بین پسران و دختران انجام داده است.

یوشیدا^۵ (۲۰۱۰) در پژوهشی اذعان داشت که طراحی یک مکان جالب و جذاب برای تماشای رویدادهای ورزشی باعث ایجاد یک محیط پویا و مدرن برای باشگاه های ورزشی و افزایش درآمدزایی بیشتر برای آنان می گردد.

لیو و همکاران^۶ (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان «عدالت ورزشی: ارزیابی امکانات ورزش همگانی انگلیس» به بررسی امکانات ورزش همگانی برای ۵ گروه از افراد با ناتوانی های خاص در ۱۰ سال گذشته، در نمونه ای معادل ۴۰۸ فقره از اماکن ورزشی و پایگاه های ورزش همگانی می پردازد. نتایج این تحقیق نشان می دهد برای این ۵ گروه و نیز افراد ۶۰ سال و بالاتر، مقدار عددی بدست آمده در زمینه امکانات ورزشی معلولان، پائین تر از حد میانگین بوده، علاوه کاهش معنادار و خطی در مشارکت افراد جوان و نوجوان ۱۹-۱۱ ساله و افراد معلول کمتر از ۶۰ سال وجود دارد. نهایتاً نوع امکانات محل آنها، میزان آنها و همچنین نوع مدیریتی حاکم بر این حوزه با شاخص معیار، تفاوت های معناداری دارد.

ساس نووسیلیسکی^۸ (۲۰۰۸) در پژوهشی به بررسی موانع مشاهده شده فعالیت های بدنی در مراحل رشد دانش آموزان دبیرستان می پردازد که شامل: کمبود وقت و کمبود انگیزه را در مراحل قبل

Jenkinson et al¹

Active²

Northern Ireland Assembly³

Glanz and Bishop⁴

Hardy et al⁵

Yoshida, Masayuki. Jeffrey D. James⁶

Yi-De Liu⁷

Sas-nowosielski⁸

از تامل و در سایر مراحل رشد کمبود وقت مانع اصلی نپرداختن به ورزش عنوان شد (مراحل رشد ۱- قبل از تامل ۲- تامل ۳- آمادگی ۴- عمل ۵- حفظ می باشد).

سینگ^۱ (۲۰۰۸) نقش تجهیزات و تسهیلات را همراه با مدیریت و برنامه ریزی در راس هر سیستم توسعه ورزش قهرمانی جای می دهد و کار در نبود آن را ائتلاف سرمایه ائتلاف زمان و نوبدی ورزشکار از رقابت با رقبا می داند.

سی ژان^۲ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان بررسی روش های حل مسئله کاهش فعالیت های جسمانی دانش آموزان و ارائه ی راه حل ها برای توسعه ی آن انجام داده است که موانع تجهیزاتی، برنامه ریزی را از مهمترین این موانع دانسته اند.

لیندا و بانویل^۳ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان نگرش دانش آموزان متوسطه درباره ی تربیت بدنی گزارش کرده اند که نگرش دانش آموزان این است که اثر بخشی و کیفیت درس تربیت بدنی در مدارس زمانی اتفاق می افتد که به توسعه آمادگی جسمانی و افزایش سطح مهارت های دانش آموزان بیانجامد که این امر مستلزم این است که برنامه آموزشی از طریق انجام بازی های گیمی باعث برانگیختن دانش آموزان گردد.

سی ژان (۲۰۰۵) در تحقیقی با عنوان بررسی اهمیت شناخت و توسعه تربیت بدنی مدارس و نظریه های موجود و ارائه ی پیشنهادات و طرح های توسعه آن در چین پس از بیان اهمیت های ورزش مدارس، بیان می کند که تغییر در تربیت بدنی مدارس به توسعه ی ورزش پایه کمک می کند و همچنین چرخه ای را برای گسترش ورزش و بالخص تربیت بدنی در سطوح پایه ارائه می دهد.

جی یونگ کو (۲۰۰۴)^۴ به شرایط و نظام اقتصادی کشورها به عنوان عاملی مهم در جذب حامیان مالی اشاره می کند. به عنوان مثال، وی وجود ساختار رقابتی در اقتصاد کشورها را به عنوان يك عامل محرك براي توسعه حمايت مالي از ورزش مي داند.

سومی و همکاران^۵ (۲۰۰۳) در تحقیق جامعی، ضمن بررسی نظریه ها و تحقیقات متخصصان برنامه ریزی درس تربیت بدنی نشان داده اند که آموزش مهارت ها و شایستگی اجتماعی یکی از رویکردهای مهم آموزشی جدید برای دانش آموزان ابتدایی است. آنها بیان می کنند که آموزش مفاهیم، حرکات، بازی ها، مهارت ها، ژیمناستیک، حرکات موزون و غیره فقط برای رشد شناختی، حرکتی، سلامتی و آمادگی جسمانی نیست؛ بلکه در چنین برنامه ای، اهداف نگرشی و تجارب اجتماعی مثبت و برای تعادل برنامه و پرورش کلی دانش آموز ضروری است. به همین دلیل، بررسی نظرات هزار معلم نشان داد که بازی های گروهی و دسته جمعی بیشترین امتیاز را در بین بازی های دوره ابتدایی به دست آورد.

¹ Singh

² Zehan

³ Linda & Banville

⁴ Gi-Yong Koo (2004).

⁵ Suomi et al

به عقیده ی دیو نیو (۲۰۰۲) موانع یا محدودیت ها، مسیر یا فرایند پیشرفت به سمت هدف را سست می کنند. محدودیت ها یک سری از موارد وابسته به یکدیگر هستند که به حالت زنجیروار حرکت به سمت هدف را ضعیف می کند. تئوری موانع شامل پنج گام است:

شناخت موانع ۲- تجزیه و تحلیل موانع ۳- راهکارهای تسلط یا تحت امر درآوردن موانع ۴- اجراکردن راهکار ها ۵- تکرار این مراحل برای موانع بعدی.

تیم باخ^۲ (۲۰۰۰) ارتباط مثبتی بین کسب تجربیات در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس و استمرار فعالیت های بدنی در دوره های بعدی زندگی را نشان می دهد و متذکر شده که ۶۰ درصد از کسانی که در دوره بزرگسالی از نظر جسمانی فعال بوده اند، علت آن ایجاد انگیزه قوی در دانش آموزان در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش در دوران مدرسه بوده است.

کریستف هاتز و پائول ناپ^۳ (۲۰۰۰) کیفیت تربیت بدنی را در دبیرستان های فلمینگ مورد بررسی قرار دادند. آنها عنوان کردند، با توجه به اینکه آموزش نقش حیاتی را در تکامل بشر و همچنین حکومت ها بازی می کند، تلاش برای ارتقاء سطح کیفیت و کمیت آموزش می بایست مد نظر قرار گیرد. این مساله در مورد آموزش تربیت بدنی نیز صدق می کند. این تحقیق بر اساس دیدگاه های دانش آموزان، معلمان تربیت بدنی، شورای اولیاء، مدیران مدارس و متخصصان علوم ورزشی در مورد کیفیت واقعی تربیت بدنی در مدارس فلمینگ انجام گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که تربیت بدنی مدارس فلمینگ با مشکلاتی مشابه با سایر کشورها (از جمله زمان کم برنامه درسی، کمبود امکانات مادی و نیروی انسانی) مواجه است. در پایان تاکید شده است که به منظور تضمین آینده تربیت بدنی مدارس می بایست یک برنامه دقیق نگه دارنده ویژه کیفیت تربیت بدنی در مدارس طراحی و توسعه پیدا کند (گاریسون، ۲۰۰۱).

تامپسون و همکاران^۴ (۲۰۰۱) در پژوهشی مهمترین موانعی را که مانع از انجام فعالیت بدنی دانش آموزان در مدرسه میشود شامل: ۱- کمبود امکانات ۲- کمبود تجهیزات و وسایل ۳- کمبود پرسنل آموزش دیده برای درس تربیت بدنی اعلام کرده اند.

مک کورماک^۵ (۱۹۹۷) در تحقیق خود با عنوان مشکلات، راهکارها و عوامل اثرگذار بر اجرای درس تربیت بدنی مشکل رفتاری اغلب معلمان مرد، و نیز مشکل معلمان زن (عدم علاقه به شرکت در کلاس، بی توجهی و عدم جذابیت) را جز مشکلات رفتاری شایع بیان کرده است.

آلیسون و همکاران^۶ (۱۹۹۹) در تحقیقی به اثر بخشی و شرکت فعال در فعالیتهای بدنی در بین دانش آموزان دبیرستان دانش آموزان پرداخته است. دو مانع اصلی و اساسی را در نپرداختن به

Dave Nave^۱

Time baugh^۲

^۳ Hatz Cristof & Nap Paul

Thampson&et al^۴

Mc cormark^۵

Alison&et al^۶

فعالیت‌های بدنی عنوان کرده اند که شامل کمبود انگیزه یا همان نداشتن انگیزه و احساس خستگی زیاد بود.

تری و املیا^۱ (۱۹۹۸) اظهار داشته اند که برای توسعه مهارت های حرکتی و ایجاد علاقه مندی در دانش آموزان به شرکت در فعالیت های حرکتی، علاوه بر شرکت منظم در کلاس های درس تربیت بدنی و ورزش، لذت بردن از فعالیت ها و ایجاد نشاط و سرور در آنان نیز بسیار مهم است.

کرافورد، جکسون و گادبی^۲ (۱۹۹۱) بر اساس مدل سلسله مراتبی، سه دسته از موانع را شناسایی کردند: موانعی که به افراد و یا نیروهای انسانی مرتبط با برنامه ها مرتبط است، موانعی که به ارتباطات افراد یا دانش آموزان مربوط است و دسته ی آخر موانعی که به موانع ساختاری مربوطند که مربوط به سیاستگذاری می باشند.

۹/۲. جمع بندی:

یکی از مهمترین بخش های متدوال در توسعه ورزش یک جامعه را ورزش های پایه دانست. امروزه ورزش های پایه بطور ویژه مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است. دانشمندان بسیاری در تلاش هستند تا شاخص های پیش بینی کننده افراد مستعد در ورزش های مختلف را شناسایی و توسعه دهند. امروزه توسعه ورزش های پایه نیاز به برنامه ریزی در حیطه های مختلف دارد که یکی از اساسی ترین آنها برای جلوگیری از وقت و هزینه بیهوده می تواند شناسایی مشکلات توسعه ورزش های پایه باشد. در میان همه موسسات تربیتی و آموزشی کشور بدون شک وزارت آموزش و پرورش مهمترین موسسه و نهادی در کشور است که هم می تواند نسبت به توسعه ورزش همگانی اقدام و هم ورزش های پایه ایی را در کشور تقویت کند ، اقدامی که خلاء آن در جامعه جوان ایران کاملاً مشاهده می شود. آموزش ورزش پایه در دوران تحصیلی دبستان و حتی بالاتر از این دوره می تواند به نحوی اثربخش به دانش آموزان کمک کند تا چگونگی مشارکت در مسابقات و رقابت های ورزشی را بیاموزند. علاوه بر این ورزشی که پایه و اساس آن بر مدرسه باشد فرصت خوبی است برای معلمان که به طور معمول صلاحیت دارند و مهارت های چگونه زیستن و علم و دانش را به گونه ای سازمان یافته به همه کودکان در محیطی امن و حمایت کننده بیاموزند. مهارت های حرکتی پایه تقریباً پایه و اساس همه فعالیت های بدنی و ورزشی را تشکیل می دهند. نماید. تحقیقات انجام شده در این موضوع صرفاً موردی بوده و علل ها اولویت بندی نشده به عنوان مثال مشکلات گوناگونی از قبیل امکانات و تسهیلات ورزشی، کمبود معلمان متخصص ، کمبود تجهیزات ورزشی، بودجه، کمبود ساعات درس تربیت بدنی در مدارس وجود دارد که یافته های اکثر پژوهش های (نمازی زاده ۱۳۵۳، تابش ۱۳۷۵، سجادی ۱۳۶۸، رضایی ۱۳۷۱، کوزه چیان ۱۳۷۶، همتی ۱۳۸۰، مظفری ۱۳۸۸، هاردمن و مارشال ۱۹۹۰، دانیل ۲۰۰۷)، به این عوامل اشاره دارد. همچنین در

¹Terry and Amelia

²Crawford, Jackson, & Godbey

تمامی پژوهش های انجام شده در خصوص موانع توسعه ورزش پایه(اوبافی و همکاران، ۲۰۱۳، هاردی و همکاران، ۲۰۱۰، وانگ سی ژان، ۲۰۰۶، انجمن ایرلند، ۲۰۱۰، حمایت طلب، ۱۳۸۸ و....) دریافت شد که ورزش ها بخصوص ورزش های پایه مستلزم ۳ نیاز اساسی از جمله معلم ورزیده، برنامه بلندمدت و ابزار، تجهیزات و مکان های مناسب است. لذا با توجه به مباحث ذکر شده و اهمیت ورزش های پایه این تحقیق در پی شناسایی مشکلات توسعه ورزش های پایه در مدارس شهر تهران می باشد.

منابع پایه
پایه پژوهش

فصل سوم

روش شناسی تحقیق

۱/۳. مقدمه

تحقیق علمی که همان کاربرد روش علمی است در جستجوی شرایطی است که تحت آن ها پدیده خاصی رخ می‌دهد و مشخص کردن شرایط دیگری است که تحت آنها این پدیده رخ نمی‌دهد. به عبارت دیگر قضیه اصلی روش علمی آن است که تحت چه شرایط خاصی پدیده رخ می‌دهد. بنابراین چنانچه آن شرایط را به وجود آوریم آن پدیده رخ خواهد داد. برخی اوقات ممکن است که شرایط خاص به وجود آمده باشد اما پدیده مورد نظر رخ ندهد. پی بردن به اینگونه حالت ها، موارد استثنایی، اگرها و اماهایی است که در یک موقعیت ممکن است وجود داشته باشد. از این رو هدف تحقیق آن است که شرایط استثنایی را جدا کرده و به حالت های کلی بپردازد (سرمد و همکاران، ۱۳۸۸).

یکی از اهداف عمده تحقیقات در علوم انسانی، دستیابی به اصول و آگاهی های معتبر است که قابل تعمیم به جامعه مادر یا عام باشد و با عنایت به این که جمع آوری و اخذ داده ها از همه اعضای تشکیل دهنده یک جامعه وقت گیر، هزینه بر و تقریباً غیر ممکن است؛ لذا محققان در تمام معارف بشری از جمله در علوم انسانی با گزینش نمونه از جامعه و با جمع آوری دقیق‌تر و معتبرتر داده ها جهت رسیدن به اهداف تحقیق و نتیجه گیری علمی و منطقی رو آوردند (سرمد و همکاران، ۱۳۷۶). از دیدگاه کرلینجر^۱ تحقیق عبارت است : از بررسی و مطالعه منظم، کنترل شده و آزمایشی قضیه‌های فرضی درباره روابط احتمالی پدیده‌های طبیعی با دیدی انتقادی (دلاور، ۱۳۸۷).

ازینرو در فصل سوم (روش شناسی تحقیق)، اطلاعاتی در مورد نوع روش تحقیقی که از آن در فرآیند پژوهش استفاده شده است، ارائه می‌گردد. بنابراین با استفاده از روش علمی در این فصل به بررسی روش و طرح آماری تحقیق، جامعه آماری، نمونه آماری و روش نمونه گیری، ابزار اندازه گیری، نحوه جمع آوری اطلاعات خام و روش آماری تحقیق جهت آزمودن فرضیه‌ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است.

۲/۳. روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف توسعه ای- کاربردی و از نظر روش جمع آوری داده ها از نوع تحقیقات توصیفی- پیمایشی است.

۳،۳. جامعه آماری

جامعه آماری عبارت است از همه اعضای واقعی یا فرضی که محقق علاقمند است یافته‌های پژوهش را به آنها تعمیم دهد (دلاور، ۱۳۸۷). با توجه به تعریف، یک جامعه آماری عبارت است

---

^۱ Kerlenger

از مجموعه ای از افراد یا واحد ها که دارای حداقل یک صفت مشترک باشند. معمولاً در هر پژوهش، جامعه مورد بررسی یک جامعه آماری است که پژوهشگر مایل است درباره صفت (صفت ها) متغیر واحدهای آن به مطالعه بپردازد (سرمد و همکاران، ۱۳۸۸).

جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه مدیران و معلمان تربیت بدنی مدارس ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ می باشد که این تحقیق موردی در مناطق ۱، ۴، ۸، ۱۳ آموزش پرورش صورت گرفته است. جامعه آماری حدود ۴۶۰ نفر بوده اند.

۴/۳. نمونه آماری و روش نمونه گیری

تعیین حجم نمونه با کمک جدول مورگان صورت گرفت که حدود ۱۳۴ نفر بوده است و به روش در دسترس نمونه گیری انجام شده است.

۵/۳. متغیرهای تحقیق

۱- موانع فرهنگی (با سؤالات ۱۵ و ۱۲ و ۱۶ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۱۷)

۲- موانع مالی (۹ و ۲۳)

۳- موانع ساختاری (۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳)

۴- موانع زمانی (۲۲ و ۲۴ و ۸)

۵- موانع انگیزشی (۲۷ و ۲۸ و ۳۱ و ۱۸)

۶- موانع جسمانی-روانی (۲۵ و ۲۶ و ۲۹ و ۳۰)

۷- موانع مدیریتی و برنامه ریزی (۶ و ۷ و ۱۴)

۶/۳. ابزار اندازه گیری

در این تحقیق با استفاده از ادبیات و پیشینه تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته آماده گردیده ؛ لذا با توجه به اطلاعات مورد نیاز در تحقیق پرسشنامه های زیر جهت جمع آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت. دو نوع پرسش نامه در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفت که شامل:

پرسشنامه اطلاعات عمومی (فردی)

شامل مشخصات فردی که بر اساس نیاز تحقیق به داده های مربوط به ویژگی های فردی آزمودنی ها مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه مربوط به موانع و مشکلات توسعه ورزش های پایه

این پرسشنامه محقق ساخته شامل ۳۲ سوال و به صورت بسته پاسخ است که موانع توسعه ورزش پایه را در ۷ بعد موانع مورد سنجش قرار می دهد. مقیاس اندازه گیری این پرسشنامه از نوع لیکرت است که هر پاسخ، امتیازی بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می دهد (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم).

۷/۳. روایی ابزار اندازه گیری

مقصود از روایی آن است که وسیله اندازه گیری، بتواند خصیصه و ویژگی مورد نظر را اندازه بگیرد. روایی اصطلاحی است که به هدفی که آزمون برای تحقق بخشیدن به آن درست شده است اشاره می کند. در آزمون روایی، هدف آن است که به مشکلات و ابهام های احتمالی موجود در عبارت بندی سؤال ها و ساختار پرسشنامه و مواردی از این قبیل پی برد. به همین منظور، جهت تعیین روایی صوری و محتوایی پرسشنامه و صحت و سقم سئوالات، پرسشنامه در بین ۱۰ نفر از خبرگان و متخصصین مدیریت ورزشی توزیع شد که موافقت خود را در خصوص روایی صوری و محتوایی پرسشنامه ها با ایجاد کمی تغییرات اعلام نمودند. پس از دریافت پرسشنامه های ارسال شده و بررسی آن ها با کمک استاد راهنما، نظرات و پیشنهادات ارائه شده اعمال گردید.

۸/۳. پایایی ابزار اندازه گیری

به منظور اندازه گیری پایایی پرسشنامه از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید. بدین گونه که بخش کوچکی از جامعه آماری در حدود ۳۰ نفر انتخاب و پرسشنامه در بین آنان توزیع گردید. در نهایت از طریق نرم افزار spss۲۱ میزان آلفای کرونباخ برای پرسشنامه تحقیق ۰/۸۸ محاسبه شد که نشان دهنده پایایی مناسب پرسشنامه می باشد.

جدول ۱/۳. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده برای هر یک از موانع

ردیف	خرده مقیاس (موانع)	آلفا
۱	مالی	۰/۶۹
۲	زمانی	۰/۷۹
۳	ساختاری	۰/۹۳
۴	انگیزشی	۰/۸۹
۵	مدیریتی	۰/۹۲
۶	فرهنگی	۰/۷۹
۷	جسمانی	۰/۸۹
	کل	۰/۸۸

۹,۳. روش گردآوری اطلاعات

در این تحقیق جمع آوری اطلاعات از دو طریق انجام گرفت؛ نخست روش کتابخانه‌ای و میدانی که اطلاعات با مراجعه و مطالعه کتاب‌ها، مجلات، مقاله‌ها و پایان نامه‌ها در دانشگاه‌های مختلف، مرکز اسناد و مدارک علمی ایران و دیگر مراکز علمی انجام گرفت و روش دوم که به صورت پیمایش می‌باشد در این بخش داده‌های تحقیق از طریق پرسشنامه از افراد نمونه جمع آوری گردید و سپس به آزمون فرضیه‌ها و تحلیل نتایج پرداخته شد. مدارس مورد بررسی در تحقیق حاضر به شرح زیر بوده است. و پرکردن پرسشنامه حدود ۱۰ دقیقه بطول انجامید.

جدول ۲/۳. جدول اسامی مدارس تحقیق

پسرانه منطقه ۱	دخترانه منطقه ۱
احمد ناصری	آزاده
امام حسین	ابوطالب
امیر وفایی	زینب
ایثار	شهیدبسمی
بعثت	شهید بهمن پور
پانزده خرداد	// دربندی
خواجه نوری	// رحمانی
شهید باهنر	// صدوقی
// خوانساری	// دکتر بهشتی
// شاه آبادی	عدالت
حکیم	کاشف الغطا
محیط	کاشفی
امید انقلاب	نرگس
حضرت ولیعصر	گل‌های انقلاب

ایمان	عفاف
شهید غفاری	حضرت مریم
// فرهنگیان	حضرت معصومه
// فهمیده	
گل‌های انقلاب	
منطقه ۴	منطقه ۴
ایمان	استاد خدا بخش
آشناسان	استاد شهریار
شهید قاسم زاده	امام رضا
اولیا	امام سجاد
شهید رحیمی	بهار
شهید منتظری	پاکدامن
شهید خداقلی	پانزده خرداد
توحید	پروین اعتصامی
شهید علی پور	تجلی
مولودی	تزکیه
	توحید
	جلوه دانش
	جوادالائمه
	حقیقت
	دکتر چو بینه

	دکتر پرتو اعظم
	دکتر دانشپور
	ریحانه
	معاد
	فردوس
	فرزندگان
	سعدی
	سمیه
	عباس وزان
	شهدای آزادی
	// هفتم آذر
	شهید ناهیدی
	شهید پاکدامن
	شهید جاجرودی
	شهید رحیمی
	شهید گرامی
	امید
	کوثر
	همای رحمت
	هدایت
	هجرت
	نوید آینده
	نقابت
منطقه ۸	منطقه ۸

آرارات	ابوذر
آزادگان	ارمغان
ارشاد	استقلال
الزهرا	تشیع
امید اسلام	توحید
ایمان	جمهوری اسلامی
بنت الهدی	جهان تربیت
بهار	حر
بهار آزادی	دانش پرور
پیام انقلاب	رسالت
تقوی	سجاد
تونیان	سعدی
جنت	سلمان فارسی
دین و دانش	شهید دستغیب
راضیه	شهید محمدی
راه حق	فخامی
زینب	قدس
سروش	مسلم
شهید جاوید	
شهید یار جانی	
فاطمیه	

	فضیلت
	لاله های انقلاب
	مهدیه
	هاجر
	نهاد انقلاب
منطقه ۱۳	منطقه ۱۳
احمد معینی	اشرفی اصفهانی
امید انقلاب	باقریه
پانزده خرداد	پیروزی
جعفریه	جلال آل احمد
حزب اله	حضرت زهرا
رسالت	راه زینب
شهید چمران	شهدا
شهید مفتاح	شهید اندرزگو
صادقیه	شهید بهشتی
علامه طباطبایی	شهید ثانی
علویه	فرهنگ
فرهنگ	میرزا کوچک خان
	نبوت
	امید انقلاب

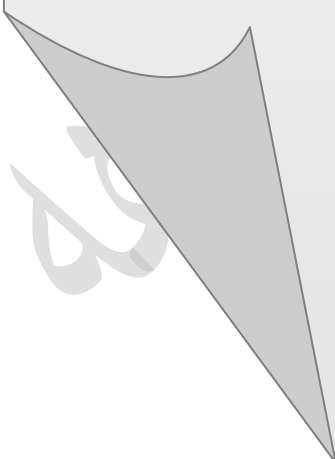
۱۰-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری تحقیق

در این تحقیق جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها برای خلاصه کردن و طبقه‌بندی داده‌های خام و محاسبه فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، دامنه تغییرات و جداول فراوانی و نمودار از آزمون توصیفی استفاده گردید و از آزمون‌های استنباطی کلموگروف اسمیرنوف جهت نرمال بودن داده‌ها، آزمون تی نمونه‌ای برای تعیین گزینه‌ها به عنوان عوامل چالش برانگیز و از آزمون فریدمن به منظور رتبه‌بندی موانع و عوامل توسعه ورزش‌های پایه در مدارس شهر تهران استفاده گردید.

منابع پایه‌ای پژوهش

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق

۱/۴. مقدمه

در این فصل به تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده در دو بخش پرداخته شد، در بخش اول از روش‌های آمار توصیفی جهت توصیف متغیرهای مربوط به مشخصات فردی پاسخگویان استفاده شد که شامل: سن، تحصیلات و برخی سوالات توصیفی همچون سوالات مرتبط با موانع کاهش ورزشهای پایه در مدارس، و اولویت بندی آنان از دیدگاه معلمان کارشناسان ورزش بخصوص ورزشهای پایه در بخش دوم از روش‌های آمار استنباطی به منظور تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌ها استفاده شد.

۲/۴. آمار توصیفی

۱/۲/۴. ویژگی‌های فردی

۱/۱/۲/۴. نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس وضعیت تاهل

جدول ۱/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب جنسیت

وضعیت		فراوانی	درصد فراوانی
وضعیت تاهل	مجرد	۵۵	۴۱/۰۴
	متاهل	۷۹	۵۸/۹۶
مجموع		۱۳۴	۱۰۰

با توجه به جدول ۴-۱، ۴۱/۴٪ از نمونه مجرد و ۵۸/۹۶٪ متأهل می‌باشند.

۲/۱/۲/۴. نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس سن

جدول ۲/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب سن (سال)

وضعیت		فراوانی درصد فراوانی	
سن (سال)	زیر ۲۵ سال	۲۹	۲۱/۶
	۲۶ الی ۳۲ سال	۶۵	۴۸/۵
	۳۳ الی ۳۹ سال	۱۲	۸/۹
	۴۰ + سال	۲۸	۲۱
مجموع		۱۳۴	۱۰۰

با توجه به جدول ۴-۱، ۲۱/۶٪ در گروه سنی زیر ۲۵ سال، در گروه سنی ۲۶ تا ۳۲ سال، ۴۸/۵٪ در گروه سنی ۳۳ تا ۳۹ سال، ۸/۹٪ و در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر، ۲۱٪ درصد قرار دارند.

۳/۱/۲/۴. نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس مدرک تحصیلی

جدول ۳/۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر حسب مدرک تحصیلی

وضعیت		فراوانی درصد فراوانی	
مدرک تحصیلی	فوق دیپلم	۷	۵/۲
	لیسانس	۶۵	۴۸/۵
	فوق لیسانس	۵۷	۴۲/۵
	دکتری	۵	۳/۸
کل		۱۳۴	۱۰۰

جدول (۴-۳) نشان می‌دهد که ۵/۲٪ فوق دیپلم، ۴۸/۵٪ لیسانس، ۴۲/۵٪ فوق لیسانس و ۳/۸٪ دکتری می‌باشند.

۲/۲/۴. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

جدول ۵/۴. آمار توصیفی مربوط به موانع مشارکت در ورزش های پایه

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین
موانع فرهنگی	۳/۶۱	۰/۰۵۴	۲	۵
موانع مالی	۳/۴۲	۰/۰۸۹	۱	۵
موانع ساختاری	۳/۷	۰/۰۵۵	۲	۴
موانع زمانی	۳/۷	۰/۰۶۹	۱/۳۳	۵
موانع انگیزشی	۳/۲	۰/۰۷	۱/۲۵	۵
موانع جسمانی-روانی	۳/۱	۰/۰۸	۱/۲۵	۵
موانع مدیریتی و برنامه ریزی	۳/۹	۰/۰۶	۲/۳۳	۵

۳/۴. تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها

۱/۳/۴. بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها

برای بررسی طبیعی بودن توزیع متغیرهای تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرنوف (K-S) استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۶ نشان داده شده است.

با توجه به نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف، همان گونه که در جدول (۴-۶) مشاهده می‌شود، تمام توزیع‌ها از لحاظ آماری نرمال می باشند ($p > 0/05$).

جدول ۶/۴. آماره‌های آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت طبیعی بودن توزیع داده‌ها

آماره‌ها			متغیرهای پژوهش
توزیع	p	Z	
طبیعی	۰/۹۱۶	۰/۵۵۷	موانع فرهنگی
طبیعی	۰/۷۵۲	۰/۶۷۵	موانع مالی
طبیعی	۰/۹۰۱	۰/۵۷۰	موانع ساختاری
طبیعی	۰/۸۳۲	۰/۶۲۴	موانع زمانی
طبیعی	۰/۹۱۹	۰/۵۵۴	موانع انگیزشی
طبیعی	۰/۶۰۱	۰/۷۶۵	موانع جسمانی-روانی
طبیعی	۰/۶۰۱	۰/۶۵۶	موانع مدیریتی و برنامه ریزی

۲/۳/۴. آزمون فرضیه ها

۱/۲/۳/۴. فرضیه اول

فرض صفر: موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۷ نشان داده شده است.

جدول ۷/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش پایه

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی-داری
موانع فرهنگی	۱۳۴	۳/۶۱	۳	۱۳۳	۶۶/۷۷	۰/۰۰**

$P < 0/01$ **

با توجه به نتایج جدول ۷-۴ موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t = 66/77$, $P < 0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۴/۲/۲/۳/۴. فرضیه دوم

فرض صفر: موانع مدیریتی و برنامه ریزی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مدیریتی بر توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۸ نشان داده شده است.

جدول ۸/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع مدیریتی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی-داری
موانع مدیریتی	۱۳۴	۳/۹۸	۴	۱۳۳	۶۱/۸۴	۰/۰۰**

$P < 0/01$ **

با توجه به نتایج جدول ۸-۴ موانع مدیریتی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t = 61/84$, $P < 0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۳/۲/۳/۴. فرضیه سوم

فرض صفر: موانع مالی بر رشد و توسعه ورزشهای پایه در مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مالی بر رشد و توسعه ورزش های پایه استفاده شد. نتایج در جدول ۹-۴ نشان داده شده است.

جدول ۹/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مالی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین فرضی	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی داری
موانع مالی	۱۳۴	۳/۴۲	۳	۱۳۳	۳۸/۲۳	۰/۰۰**

$P < 0.01^{**}$

با توجه به نتایج جدول ۹-۴ موانع مالی بر توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=38/23$, $P < 0.01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۴/۲/۳/۴. فرضیه چهارم

فرض صفر: موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۱۰-۴ نشان داده شده است.

جدول ۱۰/۴. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین فرضی	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی داری
موانع ساختاری	۱۳۴	۳/۰۷	۳	۱۳۳	۶۶/۴۰	۰/۰۰**

$P < 0.01^{**}$

با توجه به نتایج جدول ۱۰-۴ موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=66/4$, $P < 0.01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۵/۲/۳/۴. فرضیه پنجم

فرض صفر: موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۱۱ نشان داده شده است.

جدول ۴/۱۱. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی داری
موانع زمانی	۱۳۴	۳/۷۳	۳	۱۳۳	۵۳/۵۷	۰/۰۰**

$P < ۰/۰۱$ **

با توجه به نتایج جدول ۴-۱۱ موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t = ۵۳/۵۷$, $P < ۰/۰۱$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۶/۲/۳/۴. فرضیه ششم

فرض صفر: موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۱۲ نشان داده شده است.

جدول ۴/۱۲. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین	درجه آزادی	آماره t	عدد معنی داری
شاخص های آموزشی	۱۳۴	۳/۲	۳	۱۳۳	۴۴/۷۹	۰/۰۰**

$P < ۰/۰۱$ **

با توجه به نتایج جدول ۴-۱۲ موانع انگیزشی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t = ۴۴/۷۹$, $P < ۰/۰۱$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۷/۲/۳/۴. فرضیه هفتم

فرض صفر: موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. نتایج در جدول ۴-۱۱ نشان داده شده است.

جدول ۴-۱۱. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین درجه آزادی	آماره t	عدد معنی داری
موانع جسمانی-روانی	۱۳۴	۳/۱	۳	۱۳۳	۳۱/۰۸
					۰/۰۰**

$P < 0/01$ **

با توجه به نتایج جدول ۴-۱۱ موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=31/08$, $P < 0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

۸/۲/۳/۴. فرضیه هشتم

فرض صفر: اولویت بندی بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس معنی داری وجود ندارد.

برای اولویت بندی موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج در جدول ۴-۱۸ نشان داده شده است.

با توجه به نتایج بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس اولویت معنی داری مشاهده شد.

جدول ۱۸/۴. نتایج آزمون فریدمن

۱۳۴	تعداد
۱۳۷/۳۳	آماره کای اسکوار
۶	درجه آزادی
۰/۰۰**	عدد معنی داری

همچنین جدول ۱۹-۴ اولویت بندی موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس را نشان می دهد.

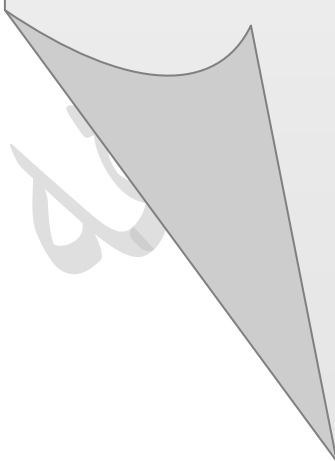
جدول ۱۹/۴. فاکتورهای موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس

متغیرها	میانگین رتبه
موانع مدیریتی و برنامه ریزی	۵۲/۲
موانع زمانی	۴/۶۳
موانع ساختاری	۴/۴۵
موانع فرهنگی	۴/۰۳
موانع مالی	۳/۷۳
موانع انگیزشی	۲/۹۹
موانع جسمانی-روانی	۲/۹۵

با توجه به نتایج جدول ۱۹، ۴. موانع مدیریتی و برنامه ریزی بیشترین و موانع جسمانی-روانی کمترین تاثیر را در بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس داشتند.

فصل پنجم

بحث و نتیجه گیری

۱/۵. مقدمه

مهم‌ترین مرحله در هر نوع مطالعه و پژوهش مرحله بحث و نتیجه‌گیری است. بدیهی است پژوهش در هر زمینه‌ای که انجام شود دارای هدف و انگیزه خاص است، لیکن آنچه مهم است نتایج و دستاوردهای حاصل از آن است که می‌تواند کاربرد پیدا کند و به مرحله ظهور برسد. در واقع در این مرحله است که تولید علم صورت می‌گیرد. نتایج حاصل و پیشنهادات علاوه بر اینکه از نظر کاربردی کردن پژوهش اهمیت دارد در ایجاد و تقویت انگیزه در پژوهشگران و همچنین در هموار نمودن راه مطالعات و پژوهش‌ها کاملاً موثر است. لذا در این فصل ابتدا خلاصه‌ای از طرح پژوهش، مبانی نظری، پیشینه پژوهش، روش و نتایج پژوهش بیان می‌شود. سپس بحث و بررسی و نتیجه‌گیری از پژوهش ادامه یافته و در نهایت پیشنهادات پژوهش برای مدیران، اساتید، و پژوهشگران بخصوص مسئولان حیطه آموزش و پرورش ارائه شده است.

۲/۵. خلاصه آمار توصیفی

۱/۲/۵. ویژگی‌های فردی

در بررسی وضعیت تاهل آزمودنی‌ها، ۴۱/۴٪ از نمونه مجرد و ۵۸/۹۶٪ متاهل بودند. در بررسی وضعیت سنی، ۲۱/۶٪ در گروه سنی زیر ۲۵ سال، در گروه سنی ۲۶ تا ۳۲ سال، ۴۸/۵٪ در گروه سنی ۳۳ تا ۳۹ سال، ۸/۹٪ و در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر، ۲۱ درصد قرار داشتند. همچنین یافته‌ها نشان دادند که ۵/۲٪ فوق دیپلم، ۴۸/۵٪ لیسانس، ۴۲/۵٪ فوق لیسانس و ۳۰/۸٪ دکترا بودند.

۳/۵. خلاصه آمار استنباطی

۱/۳/۵. بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها

برای بررسی طبیعی بودن توزیع متغیرهای تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرنوف (K-S) استفاده شد.

با توجه به نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف، تمام توزیع‌ها از لحاظ آماری نرمال می‌باشند ($p > 0.05$).

موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری نداشت. که با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه با توجه به نتایج جدول موانع فرهنگی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری داشت ($t=66/77$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد شد.

تحقیقات همسو بشرح زیر است:

علوی (۱۳۸۱) با تدوین مقاله ای با عنوان ژیمناستیک و توسعه یافتگی: از نظر ارتقای ژیمناستیک روز دنیا هماهنگی تنگاتنگ با مراکز آکادمیک و تخصصی به صورت کاربردی و عملی وجود دارد و در زمینه های مختلف پژوهش ها و تحقیقات وسیعی انجام گرفته و به نتایج چشمگیری دست یافته اند و این امر را اهل فن و متخصصان تحصیل کرده دانشگاهی که صاحب نظر اند انجام داده اند. نقش اسپانسرهای مالی، تبلیغاتی، پوشش های رسانه ای، ارتباط های جمعی و ... در هماهنگ سازی رشته های پایه نقش عمده و اصلی داشته اند. اعتقاد بر این است که با فرهنگ سازی در ورزش های پایه و تغییر نگرش مسئولان به این قضیه فراهم نمودن زمینه های رشد و شکوفایی ورزش های پایه به صورت فرهنگ ملی باعث ارتقا در رشد و جامعه و ورزش به موازات هم خواهد شد.

حافظ مطلق (۱۳۸۱) با بیان طرحی با عنوان توسعه ژیمناستیک نظریات خود را جهت بیان راهکار بدین صورت بیان کرده است: ۱. تبلیغات وسیع در رسانه ها جهت ایجاد ذهنیت مناسب در خانواده ها و در همین رابطه آگاهی دادن به عامه مردم در ایمنی و سلامت ورزشکارانی که به ژیمناستیک می پردازند که برای این منظور می توان با توضیح و نمایش وسایل کمک آموزشی، تشک های ایمنی و سایر موارد مورد نیاز به نتیجه رسید. ۲. حذف برنامه های استعدادیابی و سعی در جذب هرچه بیشتر علاقمند به ژیمناستیک ۳. تهیه برنامه های مدرن جهت بدنسازی اصولی و تخصصی ژیمناستیک در تمام مقطع سنی ۴. گماردن مربیان مجرب جهت آموزش مهارت به ورزشکاران ۵. به کارگیری طولانی مدت مربیان خارجی مهم بوده است.

ژاگ و همکارانش در سال (۲۰۱۳) در تحقیق خود با عنوان بررسی توسعه ی ورزش های چینی تاثیر ساختار طراحی شده را برای سطوح اجرایی فعالیت های ورزشی در کلیه ی ی سنین مهم دانسته و اشاره به اهمیت توسعه ی ورزش های پایه ای می کند. آن ها همچنین تاثیر فرهنگ منطقه ای هر ورزش در منطقه ی خود را در پیشرفت آن ورزش زیاد دانسته و بیان می کنند هر ورزش برای پیشرفت نیاز به حمایت کننده از دانش آموزان همان منطقه دارد.

¹ ZHANG

فرهنگ سازی ورزش در کشور مانسبت به سالیان قبل پیشرفت شایانی داشته است. تبلیغات مختلفی در این حیطه صورت گرفته است که می توان به تبلیغات، تلویزیون، رادیو، روزنامه و غیره اشاره کرد. همایش های مختلف، کلاسهای ورزشی جذاب و راهپیمایی های متعدد همه در فرهنگی سازی ورزشی مهم بوده. قشر جوان کود ما که همان کودکان ما می باشند از بستر خانواده تا درون بطن جامعه می بایست ذهنیت خود و دیدگاه ورزشی خود را گسترش داده که تنها با تبلیغات صحیح، حمایت مدیران و برنامه ریزان امکان پذیر است. در واقع عادت به ورزش هر چه از سنین پایین تر آغاز گردد، احتمال ادامه فعالیت ورزشی در باقی عمر بیشتر خواهد بود و در واقع بر می گردد به این امر که تا چه حد فرهنگ ورزش و فعالیت بدنی در بین اعضاء جامعه رایج باشد.

۲/۲/۳/۵. بحث فرضیه دوم

موانع مدیریتی و برنامه ریزی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری نداشت. با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مدیریتی بر توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. موانع مدیریتی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=61/84$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد شد. در این راستا تحقیقات عبارتند از:

راسخی (۱۳۸۶) تحقیقی با عنوان مطالعه ی نقش برجسته ی ورزش مدارس در توسعه ی ورزش در ادارات آموزش و پرورش آذربایجان شرقی انجام داده است که پس از بررسی نتایج دریافت شده است که همبستگی بالایی بین عملکرد مسئولان (سبک های مدیریت، تصمیم گیری، برنامه ریزی و در کل سیاست گذاری) در توسعه ی ورزش نقش اساسی دارد.

بدري آذرین (۱۳۸۵) در تحقیقی با عنوان بررسی وضعیت ورزش ژیمناستیک در ایران با رویکرد تدوین نظام جامع توسعه منابع انسانی در ورزش ژیمناستیک نشان داد که جایگاه ژیمناستیک کشور در منطقه ضعف قرار دارد که در این وضعیت بایستی از استراتژی تغییر استفاده کرد، بنابراین لازم است که مسئولین ورزش کشور، با برنامه ریزی دقیق، تربیت مربیان و نیروی انسانی با تجربه، برگزاری دوره های آموزشی، ارتقاء علمی مربیان، کمبود نیروی انسانی مجرب را بر طرف سازند.

کانتر و همکارانش^۱ (۲۰۱۲) در مقاله ای با عنوان شرکت در ورزش مدرسه تحت دو عامل ورزش و سیاست که جامعه آماری آن را ۴ مدرسه راهنمایی دولتی جنوب شرقی ایالات متحده تشکیل می دادند؛ به این نتیجه رسیدند که گروه های کم درآمد و سیاه پوستان در معرض عدم مشارکت در فعالیت های ورزش مدرسه قرار دارند

¹ canter

جنکینسون^۱ و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی تحت عنوان موانع میسر ساختن فعالیت بدنی در مدارس راهنمایی ایالت ویکتوریان، نشان دادند که موانع امکاناتی و برنامه تحصیلی مهم ترین عوامل عدم مشارکت در فعالیت بدنی است.

مدیران در راس تمامی سازمانها نقش حیاتی و هدایتگر دارا می باشند. آنان با تصمیمات خود کمک به موفقیت یا شکست سازمانها می شوند. آموزش پرورش سازمانی پرتلاش و کلیدی است. آینده جوانان و فردای کشور در دست آنان است. مدیران آموزش پرورش، بخصوص مدیران حیطه ورزشی با برنامه ریزی و مدیریت مناسب خود، زمینه رشد و پیشرفت ورزشی دانش آموزان و رشد تحصیلی آنان با ورزش صحیح مناسب محیا خواهد شد.

۳/۲/۳/۵. بحث فرضیه سوم

فرض صفر: موانع مالی بر رشد و توسعه ورزشهای پایه در مدارس تاثیر معنی داری نداشت.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع مالی بر رشد و توسعه ورزش های پایه استفاده شد. موانع مالی بر توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=38/23$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

تحقیقات همسوشامل:

تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) در تحقیق خود مبنی بر مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک کشور نشان دادند که هر سه گروه فوق مشترکا در بین متغیرهای گروه های هفت گانه تحقیق (ارتقای سطح دانش علمی و فنی مربیان، کنترل و نظارت بر فعالیت مربیان، استعدادیابی نوآموزان به روش علمی و تخصصی، افزایش تاسیسات و سالن های مختص ژیمناستیک و تجهیز کامل سالن ها به امکانات تخصصی و کمک آموزشی).

علی محمدی (۱۳۸۵) تحقیقی با عنوان مقایسه نگرش مدیران، معلمان و والدین دانش آموزان نسبت به برنامه تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان اقلید نتیجه گرفت که کلاس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی وضعیت نسبتا ضعیفی دارد که به نظر می رسد دو عامل کمبود امکانات و معلمان متخصص.

بوردن و همکاران^۲ (۲۰۱۳) در تحقیقی با هدف شناسایی وضعیت مناسب برای فوق برنامه مدارس عمومی تگزاس، موانع شرکت دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه ورزشی مدرسه را کمبود منابع مالی، کمبود امکانات، کمبود پرسنل و مربیان علاقه مند و توانمند، کمبود علاقه دانش آموزان بر شمردند.

Jenkinson et al¹
Teb Burden, Marlene Dixon²

مایکل کانترز و همکاران در سال (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان بررسی مشارکت دانش آموزان در مدرسه با موضوع مقایسه وضعیت نژادی، جنسی و اقتصادی - اجتماعی به این نتیجه رسیدند که موانع اقتصادی اجتماعی بزرگترین مانع فعالیت های بدنی و مشارکت در فوق برنامه مدرسه می باشد.

مایکل کانترز و همکاران در سال ۲۰۱۲ در پژوهشی با عنوان بررسی مشارکت دانش آموزان در مدرسه با موضوع مقایسه وضعیت نژادی، جنسی و اقتصادی - اجتماعی به این نتیجه رسیدند که موانع اقتصادی اجتماعی بزرگترین مانع فعالیت های بدنی و مشارکت در فوق برنامه مدرسه می باشد.

در بین عموم متداول است که افراد گرسنه تمایلی به ورزش ندارند. در واقع موانع مالی و اقتصادی همیشه جزو شایع ترین موانع ورزش بوده است. آموزش و پرورش در کشور مانسبت به گذشته به ورزش همانند سایر موارد آموزشی-پرورشی در مدارس، اهمیت شایان توجهی می دهد. تخصیص بودجه و فراهم سازی مورد اهمیت مدیران و مسئولان بوده است. کمیته ملی ورزشی کودکان کانادایی (۲۰۱۴) تحت عنوان "کمک کنید به فعالیت کودکان" گروه آزمودنی شامل (۲۰۱۰) دانش آموز ورزشکار کانادایی در فعالیتهای ورزشی و ورزشهای پایه ای همچون فوتبال آمریکایی، شنا، بسکتبال، هاکی، بیسبال و... بوده است. موانع شامل موانع مالی، محدودیت زمانی والدین، برنامه ریزی، موانع ساختاری، محدودیت زمانی دانش آموزان، عدم مربی مناسب و داوطلب بوده است.

۴/۲/۳/۵. بحث فرضیه چهارم

فرض صفر: موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. موانع ساختاری بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=66/4$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود.

تحقیقات همسو: شفیع نیا و همکاران (۱۳۸۷) تحقیقی با عنوان بررسی ارزشیابی در درس تربیت بدنی از دیدگاه دبیران مدارس راهنمایی دخترانه ایران و ارائه الگو، قاسم پور (۱۳۸۷) تحقیقی با عنوان بررسی دیدگاه اولیاء دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر ساری نسبت به وضعیت فعلی درس تربیت بدنی و ورزش انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد: در کل دیدگاه اولیاء نسبت به درس تربیت بدنی و ورزش، تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) که در تحقیق خود مبنی بر مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش

Michael A. Kanters et all^۱

Michael A. Kanters et all^۲

قهرمانی ژیمناستیک کشور نشان دادند که هر سه گروه فوق مشترکا در بین متغیرهای گروه های هفت گانه تحقیق (ارتقای سطح دانش علمی و فنی مربیان، کنترل و نظارت بر فعالیت مربیان، استعدادیابی نوآموزان به روش علمی و تخصصی، افزایش تاسیسات و سالن های مختص ژیمناستیک و تجهیز کامل سالن ها به امکانات تخصصی و کمک آموزشی و گلدانی مقدم (۱۳۷۵) معتقد بوده است که بین تناسب فضای های ورزشی با تعداد دانش آموزان در مدارس و کانون های ورزشی ارتباط معنی داری وجود دارد. در ادامه همچنین بیان می داشت که فضاهای ورزشی می تواند به عنوان یکی از شاخص های توسعه و تعمیم ورزش در سطوح همگانی و قهرمانی مد نظر قرار گرفت همچنین اویاگی و همکاران^۱ (۲۰۱۳) در تحقیقی با عنوان تسهیل کننده ها و موانع خارجی مربیان درگیر در فعالیت های پایه ای مدارس به بررسی جذابیت ها و محدودی های مشارکت افراد پرداختند و درک کردند که از نظر مربیان نداشتن علاقمندی دانش آموزان، نبودن حمایت کافی، محیط ورزشی بی کیفیت از عوامل عدم پیشرفت این ورزش ها می باشد.

وشریعتی فیض ابادی و همکاران (۲۰۱۲) در شهر مشهد با تحقیقی با عنوان مشکلات و مسائل دانش آموزان دختر در شهر مشهد دریافته است که مشکلات اقتصادی و عوامل تسهیلاتی از عوامل مهم پیش روی دانش آموزان می باشد.

سی ژان^۲ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان بررسی روش های حل مسئله کاهش فعالیت های جسمانی دانش آموزان و ارائه ی راه حل ها برای توسعه ی آن انجام داده است که موانع تجهیزاتی، برنامه ریزی را از مهمترین این موانع دانسته اند.

متاسفانه در بسیاری از مدارس کشور بخصوص شهرهای پرجمعیت که فضای کافی ورزشی فراهم نیست، فضای مناسب ورزشی و اماکن ورزشی استاندارد برای ورزش دانش آموزان موجود نیست. متغیر موانع ساختاری چون: اشراف معلمان ورزش به کار خود، دسترسی آسان به اماکن، ایمنی محیط، عدم حمایت شهرداریها و وجود معلمان ورزشی تسهیلات و امکانات ورزشی بسیار نیازمند توجه است.

۵/۲/۳/۵. بحث فرضیه پنجم

فرض صفر: موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری ندارد.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. موانع زمانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=53/57$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد می شود. و تحقیقات همسو کمیته ملی ورزشی کودکان کانادایی (۲۰۱۴)، ژی آدر سال (۲۰۱۲) در تحقیقی

¹ Aoyagi et all

Zehan[†]

³ Zhe et all

با عنوان شرایط حال حاضر مشارکت دانش آموزان در ورزش و موانع شرکت در ورزش های ابتدایی مدرسه در اداره ی هنان و بررسی آن به موانع و محدودیت های اجرا و مشارکت در ورزش های ابتدایی پرداخته است و بیان می کند که مربیان نقش تعیین کننده ای در پیشرفت اینگونه ورزش ها دارند و همچنین برای افزایش مشارکت از طریق مدارس و ساعات درس تربیت بدنی اقدام کرد.

شریعتی و همکاران^۱ در سال ۲۰۱۱ در پژوهشی بر روی موانع مشارکت دانش آموزان دختر دبیرستانی در مشهد ، موانع مشارکت را بشرح ذیل بر شمردند:

۵. موانع اقتصادی و تسهیلاتی (عدم وجود فضاهای مناسب برای ورزش زنان)
  ۶. هزینه بالای مشارکت در ورزش های مرتبط با زنان
  ۷. زمان نامناسب فعالیت ها
  ۸. کمبود وسایل حمل و نقل در میان موانع موثر عمده اقتصادی در مشارکت دختران دبیرستانی مشهد در فعالیت های ورزشی بوده است.
- امروزه عصر ،عصر رقابت و تکنولوژی است .کودکان ودانش آموزان ازنسین پایین با شیوه تست زنی ،تندخوانی ورقابت آشنا شده،چنانچه گاه به جای زنگ ورزش ،کلاس ریاضی و...دارند.در واقع اهمیت ورزش کمرنگ می شود.نکته مهم اینست که فقرحرکتی -افسردگی ودر جامعه فرگیر شده است که این نیاز ورزش را از قبل مهم تر می کند .بنابراین با مدیریت زمانی مناسب مدیران در ساعات مدارس وحتى ورزش فوق برنامه می تربیت بدنی وسلامت جسمانی-روانی دانش آموزان دست یافت.

۶/۲/۳/۵. بحث فرضیه ششم

موانع انگیزشی بررشدو توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری نداشت.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع انگیزشی بررشدو توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد.موانع انگیزشی بررشدو توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=44/79$, $P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد شد.

تحقیقات همسو:بوکارو و همکاران(۲۰۱۲) با تحقیقی با عنوان سیاست های ورزش مدارس و محیط های فعالیت جسمانی پایه مدارس و پیوستگی آن با فعالیت های جسمانی در دبیرستان ها به اجرا و محدودیت های اجرای برنامه های ورزشی در مدارس اشاره کرده و مقایسه و ارتباط آن را با فعالیت های ورزشی مقاطع بالاتر بررسی کرده و نشان می دهد که محدودیت های زیادی

¹ Shariati Feizabadia

² Bocarro

در ورزش پایه در مدارس وجود دارد که از مهمترین آن ها نبودن انگیزه های روانی کافی برای مربیان تعلیم دهنده ی ورزش مدارس می باشد.

انگیزش به ورزش و فعالیت ورزشی نیازمند تلاش والدین و معلمان ورزشی است. عدم همراهی همکلاسان و خجالت حضور در اماکن ورزشی منجر به موانع انگیزشی می شود. در مدارس دیده شده استعداد یابی اصولی و ایجاد انگیزش با تلاش معلمان و هدایت آنان به سمت قهرمان پروری صورت گرفته است. انگیزش دانش آموزان به ورزش به نیروهای درونی افراد در تمایلات ورزشی و میزان خودکارآمدی آنان علیرغم مشکلات، افسردگی و موانع موجود برمی گردد.

۷/۲/۳/۵. بحث فرضیه هفتم

فرض صفر: موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه مدارس تاثیر معنی داری نداشت.

با توجه با طبیعی بودن داده ها از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی تاثیر موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس استفاده شد. موانع جسمانی-روانی بر رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس تاثیر معنی داری دارد ($t=31/08, P<0/01$). بنابراین فرض صفر رد شد.

فوکس و همکاران^۱ (۲۰۱۲) در پژوهش بر روی موانع فعالیت بدنی در هارلم غربی در نیویورک که بر روی افراد ۱۸ سال به بالا صورت پذیرفت، اشاره نمودند که بیشترین موانع ادراک شده احساس خستگی و کمبود انرژی و همچنین کمبود زمان بوده است.

ترس از آسیب به دلیل تجربیات قبلی دانش آموزان یا حتی والدین آنان دیده شده است. موانع فیزیکی، عدم انعطاف پذیری و جامعه و زندگی ماشینی نیز مزید علت شده است. گاهی خستگی، بی خوابی، عدم تمرکز منجر به موانع فعالیت ورزشی و عدم شرکت افراد در ورزش می شود.

۸/۲/۳/۵. بحث فرضیه هشتم

فرض صفر: اولویت بندی بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس معنی داری وجود نداشت.

برای اولویت بندی موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس از آزمون فریدمن استفاده شد. آزمون د شد و اولویت بندی معنادار بود که موانع مدیریتی و برنامه ریزی بیشترین و موانع جسمانی-روانی کمترین تاثیر را در بین موانع رشد و توسعه ورزش های پایه در مدارس داشتند. دانش آموزان دارای هیجانات خاصی است که کمتر ترس از آسیب و موانع جسمانی داشته و بیشترین و مهمترین موانع، موانع مدیریتی است. در واقع مدیران مدارس و برنامه ریزی

^۱ Fox, Ashley et all

مسئولان از مهم ترین موانع رشد ورزشهای پایه می باشد.

تحقیقات ناهمسو شامل: ضرابیان (۱۳۸۴) در تحقیقی با عنوان بررسی مشکلات در توسعه درس تربیت بدنی در مدارس شهر تهران نشان داد که از نظر بیشتر مسئولان مشکل اساسی اجرای مطلوب درس تربیت بدنی در الویت اول کمبود بودجه، اولویت دوم کمبود امکانات و اولویت سوم کمبود معلم متخصص بوده است.

حافظ مطلق (۱۳۸۱) با بیان طرحی با عنوان توسعه ژیمناستیک نظریات خود را جهت بیان راهکار بدین صورت بیان کرده است: ۱. تبلیغات وسیع در رسانه ها جهت ایجاد ذهنیت مناسب در خانواده ها و در همین رابطه آگاهی دادن به عامه مردم در ایمنی و سلامت ورزشکارانی که به ژیمناستیک می پردازند که برای این منظور می توان با توضیح و نمایش وسایل کمک آموزشی، تشک های ایمنی و سایر موارد مورد نیاز به نتیجه رسید. ۲. حذف برنامه های استعدادیابی و سعی در جذب هرچه بیشتر علاقمند به ژیمناستیک ۳. تهیه برنامه های مدرن جهت بدنسازی اصولی و تخصصی ژیمناستیک در تمام مقطع سنی ۴. گماردن مربیان مجرب جهت آموزش مهارت به ورزشکاران ۵. به کارگیری طولانی مدت مربیان خارجی بوده است.

کاشف و مجتهدی (۱۳۷۰) مهمترین مشکلات اجرای درس تربیت بدنی را به ترتیب اولویت کمبود امکانات ورزشی، کمبود معلم ورزش، نبود فضای مناسب، عوامل جغرافیایی، کمبود اطلاعات مربیان ورزش، نبود کتاب درسی تربیت بدنی و عدم همکاری مدیران مدارس می داند.

۴/۵. محدودیت های تحقیق

در این تحقیق با دو نوع محدودیت تحت عنوان محدودیت های اجرایی و محدودیت های روش شناسی سروکار داشته که به شرح زیر مطرح می شوند:

۱/۴/۵. محدودیت های اجرایی

✓ عدم همکاری برخی از نمونه های تحقیق و بی توجهی این افراد نسبت به تکمیل پرسشنامه

✓ عدم آگاهی و ارزش گذاری نسبت به تحقیق و پژوهش و در نتیجه عدم همکاری برخی از نمونه های تحقیق.

✓ از لحاظ زمانی در زمستان ۱۳۹۳ و از لحاظ مکانی در شهر تهران و محدود به مقطع ابتدایی است.

۲/۴/۵. محدودیت های روش شناسی

✓ عدم دستکاری متغیر های تحقیق و بروز محدودیت های قابل توجه در روایی درونی

✓ فقدان پرسشنامه معتبر در زمینه موضوع تحقیق حاضر.

۵/۵. پیشنهادهاي تحقيق

در اين تحقيق با دو نوع پيشنهاد تحت عنوان پيشنهادی مبتنی بر یافته‌ها و پیشنهادهای روش‌شناختی سروکار داشته که به شرح زیر مطرح می‌شوند:

۱/۵/۵. پیشنهادی مبتنی بر یافته‌ها

با توجه به اینکه یافته‌های تحقيق حاضر در راستای بررسی موانع رشد ورزشهای پایه است ، توجه کمتری به موانع جسمانی و بیشترین مربوط به موانع مدیریتی شده است که نیازمند شناسایی بیشتر، اقدامات اساسی در راستای فراهم سازی امکانات درمانی – رفاهی و اقدامات ایمنی در مدارس است. همچنین مدیران و مسئولان کارآمد در راستای رشد و توسعه ورزشهای پایه می بایست انتخاب و برنامه ریزی صحیح صورت بگیرد.

۲/۵/۵. پیشنهادهای روش‌شناختی

- آزمون فرضیه‌های تحقيق در دیگر جوامع پژوهشی و بهره‌گیری از قانون بازآزمایی مجدد در راستای تعمیم‌دهی یافته‌ها
- پیشنهاد می‌شود که این تحقيق بر اساس، رشته‌های مختلف ورزشهای پایه (شنا، ژیمناستیک و دو میدانی) و تحصیلی، بررسی بیشتری گردد.
- پیشنهاد می‌شود هر یک از مؤلفه‌های موانع به صورت ویژه مورد بررسی قرار گیرد و موانع مشارکت از دو دیدگاه معلمان و صاحب نظران بررسی گردد.
- در نهایت پیشنهاد می‌شود که اقدامات و راهکارهای موثری در زمینه افزایش پیشرفت ورزش های پایه ارائه شود.

منابع:

- آفرینش خاکی، اکبر و همکاران (۱۳۸۴) مقایسه دیدگاه های اعضای هیات علمی، مربیان، ورزشکاران و مدیران در مورد چگونگی توسعه ورزش همگانی، نشریه علوم حرکتی و ورزش، جلد اول، شماره ۵، صص ۱-۲۲
- ایراندوست، آسیه (۱۳۸۹) بررسی ارتباط بین نحوه گذران اوقات فراغت با سلامت روانی معلمان تربیت بدنی ورزشکار و غیر ورزشکار شهر کرمانشاه، پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد، تهران مرکز
- احمدی، عزت الله و شیخ علیزاده. سیاوش و شیرمحمدزاده، محسن (۱۳۸۴) تاثیر آزمایشی تاثیر ورزش بر سلامتی روانی، نشریه ی حرکت، شماره ی ۲۸، صص ۲۹-۱۹
- امیرتاش، علی محمد (۱۳۸۳) فوق برنامه و اوقات فراغت، با تاکید بر فعالیت های ورزشی در دانشگاه تربیت معلم تهران از دیدگاه مدیران، اعضای هیئت علمی و کارکنان آن"، نشریه فصلنامه المپیک، سال دوازدهم، شماره ۲ (پیاپی ۲۶)
- بادامی، رخساره (۱۳۸۵) ساخت محیط و فعالیت بدنی. اولین همایش ملی شهر و ورزش.
- باقرزاده و همکاران (۱۳۸۰) بررسی علل عدم شرکت دانش آموزان دختر مقطع متوسطه در فعالیت های ورزشی فوق برنامه، مجله حرکت، شماره ۱۱، صص ۲۳-۳۱
- تابش، محسن (۱۳۷۵) بررسی مسایل آموزشی و اجرایی تربیت بدنی از نظر مدیران و معلمان ورزش سه مقطع تحصیلی
- دختر وپسر در شهرستان فسا، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران
- جلالی فراهانی، مجید (۱۳۸۷). مدیریت اوقات فراغت در ورزش های تفریحی. انتشارات دانشگاه تهران.
- حسین پور و همکاران (۱۳۹۰) نقش رویکرد طرح های آموزش و پرورش (سباح، شناور و ژیمناستیک) در توسعه ورزش همگانی و قهرمانی، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی
- حمایت طلب، رسول (۱۳۸۸) بررسی علل عدم رشد و توسعه ی ورزش همگانی از دیدگاه دانش آموزان مقطع متوسطه سازمان آموزش و پرورش شهرستان های استان تهران، آموزش و پرورش استان تهران
- خاکی، آفرینش؛ تند نویس، فریدون و مظفری، سید امیر احمد (۱۳۸۴) مقایسه دیدگاه های اعضای هیئت علمی، مربیان، ورزشکاران و مدیران در مورد چگونگی توسعه ورزش همگانی، مجله علوم حرکتی و ورزش، شماره ۵، صص ۱-۲۲.
- خداداد کاشی، حمید (۱۳۸۴) تعیین اثربخشی فعالیت های ورزشی فوق برنامه دانشگاه های تهران و ارائه الگوی اثربخش. رساله دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس،
- خلجی، حسن (۱۳۷۹). " بررسی تأثیر فعالیت های بدنی هوازی و مهارت آموزی بر اضطراب دانشجویان پسر". فصلنامه المپیک، سال هشتم، شماره ۱۵، ص: ۹۳.
- زیدی فرد، زهره (۱۳۸۸). نگاهی به علل عدم حضور حامیان مالی در فوتبال. روزنامه جام جم شماره ۲۳۸۶، ص ۱۳.

- سعیدی و همکاران (۱۳۹۰) بررسی موانع و مشکلات موجود در پرورش استعدادها، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی.
- سلامی، فاطمه (۱۳۸۳) توصیف موانع شرکت بانوان در فعالیت های ورزشی ، گزارش طرح پژوهشی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- سید عامری، میرحسین و همکاران (۱۳۹۰) بررسی وضع موجود شاخص های استعدادیابی رشته ژیمناستیک از دیدگاه مربیان.
- صادقی، رضا و همکاران (۱۳۹۰) جذب حامیان مالی در رده پایه رویکردی نو در بهبود استعدادیابی ورزشی، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی
- طالب پور، مهدی (۱۳۹۱) تدوین برنامه راهبردی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی. طرح پژوهشی پژوهشکده تربیت بدنی.
- طاهر خانی، حسین (۱۳۸۵). توصیف ویژگی های آنترپومتریکی و مهارت های روانی ژیمناست های نخبه در ایران مورد کاربرد در استعدادیابی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- طاهری، اشکوه (۱۳۸۷). بررسی وضعیت اجتماعی-اقتصادی SES افراد شرکت کننده در فعالیت های ورزشی همگانی استان مازندران ، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران.
- عبدلی، بهروز، شمسی پور دهکردی، پروانه، شمس، امیر، فقهی، ایمان. (۱۳۸۹). تاثیر مشارکت ورزشی بر ویژگی های شخصیتی کمال گرایی و خودکارآمدی دانش آموزان نوجوان و ارتباط این ویژگی ها با رشد اجتماعی، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۱۰۲.
- علم و همکاران (۱۳۹۰) موانع مشارکت جوانان و سالمندان مرد شهرستان داراب در تفریحات ورزشی، مجموعه مقالات همایش ملی تفریحات ورزشی، شهرداری تهران، آذرماه
- غفوری، فرزاد و همکاران (۱۳۸۲) مطالعه و بررسی نگرش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه های جمعی (رادیو، تلویزیون و نشریات) رگرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی، مقاله چاپ شده در نشریه تخصصی حرکت، شماره ۱۶ ، چاپ تیرماه ۵۷ - ۷۸
- فتحی، سروش. (۱۳۸۸) تبیین جامعه شناختی مشارکت ورزشی دانشجویان. پژوهش نامه علوم اجتماعی، سال سوم، شماره چهارم.
- فدراسیون فوتبال انگلستان ((مینی فوتبال)). ترجمه محمد احسانی ، اصفهان، انتشارات عروج، چاپ اول، تابستان ۱۳۷۹.
- فراهانی، ابوالفضل (۱۳۷۳) تربیت بدنی عمومی (۲) ، چاپ هشتم، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور.
- قاسم زاده میرکلائی ، ابراهیم و امیرنژاد، سعید (۱۳۹۰) بررسی عوامل مؤثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی
- قاسمی، حمید. مظفری، امیرمحمد. امیرتاش، علی محمد (۱۳۸۶) توسعه ی ورزش از طریق تلویزیون در ایران، نشریه ی پژوهش در علوم ورزشی، ش ۱۷، صص ۱۳۱-۱۴۸

- . قاسمی، حمید. مظفری، امیرمحمد. امیرتاش، علی محمد(۱۳۸۶) توسعه ی ورزش از طریق تلویزیون در ایران، نشریه ی پژوهش در علوم ورزشی، ش ۱۷، صص ۱۳۱-۱۴۸
- . قالیباف، محمد باقر (۱۳۸۹) نگاه راهبردی به ورزش در نظام کشور. انتشارات نگارستان حامد، تهران.
- . کرده گار، سمیرا (۱۳۹۰) رابطه بین اوقات فراغت ورزشی با شادکامی معلمان مقطع متوسطه آموزش و پرورش شهرستان شاهرود، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شمال.
- . کوشافر، علی اصغر (۱۳۸۱) . اصول و مبانی تربیت بدنی، چاپ اول، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی تبریز.
- . کوهی، مینا(۱۳۹۲) موانع مشارکت دانشجویان در فعالیت های فوق برنامه ورزشی، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی-مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران مرکز
- . کوئن، بروس (۱۳۸۶). درآمدی بر جامعه شناسی، چاپ سیزدهم، مترجم : ثلاثی، محسن، انتشارات توتیا.
- . کاشف، میرمحمد، اشراقی، حسام (۱۳۸۶) بررسی آثار توسعه ورزش همگانی از دیدگاه اقتصادی در استان آذربایجان غربی، چیکده مقالات ورزش و توسعه پایدار، دومین کنگره ملی مدیریت ورزشی، مردادماه ۱۳۸۷، شیراز.
- . گلدانی مقدم، مهدی (۱۳۷۵) بررسی آموزشی درس تربیت بدنی از نظر مدیران و معلمان ورزشی مدارس متوسطه پسرانه دولتی و غیر انتفاعی در شهر تهران ،پایان نامه کارشناسی ارشد ،دانشگاه تربیت مدرس تهران
- . متقی پور، مهدی (۱۳۷۹). بررسی علل عدم شرکت دختران متوسطه شهرستان تربت حیدریه در فعالیت های ورزشی فوق برنامه. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.
- . محمدکاظم.(۱۳۸۱). فوتبال در بورس و بورس در فوتبال. تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول.
- . مظفری و همکاران (۱۳۸۸) توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در سه پایه اول مدارس ابتدایی کشور از نظر معلمان و مدیران، نشریه علوم حرکتی و ورزش، سال ۷، شماره ۱۴، صص ۱۱۹-۱۳۹
- . مظفری، عمار (۱۳۹۲) بررسی ارتباط میان سرمایه اجتماعی، تعهد سازمانی با مشارکت ورزشی دبیران مرد مقطع متوسطه شهر اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد آمل
- . نصیری، مریم. (۱۳۸۳) توصیف علل عدم شرکت دانشجویان دختر دانشگاه بوعلی همدان در فعالیت های حرکتی و ورزشی . پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- . هیوود، لس. کیو، فرانسیس. جان اسپینگ، پی تر براهام، کاپنرهارست، جان. و هنری، یان. (۱۳۸۴). اوقات فراغت. محمد احسانی. تهران: دوم، نشر بامداد کتاب.
- . یوسفی، بهرام (۱۳۷۷). اعتماد به نفس هدیه ورزش به دختران جوان . مجله ورزش دانشگاه تهران ، انتشارات جهاد دانشگاهی، شماره ۱۴۴، ص ۱۱.

- حافظ مطلق، عبدالعلی، ۱۳۸۱، توسعه ژیمناستیک، آثار برگزیده همایش ملی بررسی راهکارهای توسعه ژیمناستیک کشور، انتشارات فدراسیون ژیمناستیک ایران، تهران.
- ضرابیان، فروزان، (۱۳۸۴) عوامل موثر بر توسعه درس تربیت بدنی در مدارس راهنمایی تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور تهران.
- علی محمدی، حسین (۱۳۸۵) مقایسه نگرش مدیران، معلمان و والدین دانش آموزان نسبت به برنامه تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان اقلید. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت معلم تهران.
- Abbott, Button. C., Pepping, G. J., Collins, D. (2005). Unnatural Selection: Talent Identification And Development In Sport. *Nonlinear Dynamics, Psychology And Life Sciences Journal*, 1:(9). 88-61
- Abel, C. & Sandra, E. (2007). An exploratory study of spectators' motivation in football. *Sport Management and Marketing*, Vol. 2, 5/6.
- Alison, K. R., Dwyer, J. M., Makin, S. (1999a). Self efficacy and participation in vigorous physical activity by high school students. *Health Education & Behavior*, 26, 12-24.
- Aoyagi K, Ishii K, Shibata A, Arai H, Hibi Ch, Oka K (2013) Facilitators and Barriers of External Coaches' Involvement into School-Based Extracurricular Sports Activities: A Qualitative Study, *Advances in Physical Education*, 2013. Vol.3, No.3, 116-124.
- Apostolopoulou, A. and Gladden, J. M. (۲۰۱۲), "Developing and extending sports brands", in Beech, J. and Chadwick, S. (Eds), *The Marketing of Sport*, Pearson Education, Harlow, pp. 186-209.
- Arizona Department of Health Services, 2011 "Mental Health & Physical Activity", Quarterly Health Initiative. www.azdhs.gov/bhs/qhi -
- Australian Sports Commission (2013) A joint strategy of the Australian Sports Commission (ASC) and the Australian Agency for International Development (AusAID) 2013-2017
- Bocarro J. N., Kanters M., EsterCerin, Floyd M., Casper J., Suau J., McKenzie T. (2012) School sport policy and school-based physical activity environments and their association with observed physical activity in middle school children, journal homepage: www.elsevier.com/locate/healthplace, *Health & Place* 18 (2012) 31-38
- Canadian Fitness & Lifestyle Research Institute, "Barrier to Participation". Section E, 2010. pp: 84-112.

- coaching Ireland union (2012) Fundamental Skills & Physical Literacy, www.coachingireland.com
- Dave ,N. (2002) ,How To Compare Six Sigma,Lean and the Theory of Constraints: A framework for choosing what's best for your organization, American Society for Quality, Q U A L I T Y P R O G R E S S,
- Dawson, P.; Dobson, S. (2006). "Managerial displacement and the re-employment process in professional team sports: The case of English professional football". Centre International D'Etude du Sports, Universite de Neuchatel, pp:27-43.
- Deloitte and Touche (2007). "Football money league, The reign in Spain", www.deloitte.com/dtt/press_release.
- Dobyns j J H, Gabel G T (1988). Gymnast wrist. Hand Clin, 6(3), 493-505.
- Edexcel BTEC Level 3 Nationals specification in Sport(2010) Sports Development, – Issue 1 – January 2010
- ENGLAND'S Ministry of Health Promotion,(2011)," ONTARIO'S SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY STRATEGY, www.active2010.ca
- Fox. Ashley, M.Mann. Devin, A.Ramos. Michelle, C.Kleinman. Lawrence, R.Horowitz. Carol., (2012) "Barrier to Physical Activity in East Harlem, New York", Journal of Obesity, Vol 2012, Article ID 719140.
- French K, Thomas J(2012) The relation of knowledge development to children's basketball performance. 2013 American Psychological Association
- Generalization in Educational Centers of East Azerbaijan Province, HAKKAT,No.31, Spring 2007, pp:71-86
- Gi-Yong Koo (2004). "Sport sponsorship match-up effect on consumer based brand equity : An application of the schematic information process unpublished doctoral degree dissertation, department of sport management ,Recreation Management and Physical Education, Florida State University
- Glanz,k. Bishop,b.(2010)," The Role of Behavioral Science Theory in Development and Implementation of Public Health Interventions," Annual Review of Public Health. 31:399– 418

- Hamidi, K and Delbahari, v (2011) Formulating a Strategy for a University Using SWOT Technique: A Case Study Australian Journal of Basic and Applied Sciences, 5(12): 264-276, 2011 ISSN 1991-8178
- Hariage M L, Lindblads, Werners (2004). Do team gymnastic competes in spine of symptom from an injury? Br J Sports Med, 38, 398-401.
- Hariage M L, Lindblads, Werners (2004). Do team gymnastic competes in spine of symptom from an injury? Br J Sports Med, 38, 398-401.
- Heart and Stroke,” Why Don’t People Participate?”, 2012, Information Sheet 4. www.PhysicalActivityStrategy.ca
- Houlihan, B. & Green, M. (2008). Comparative elite sport development: Systems structures and public policy/ london/ Elsevier.
- Ibrahim. Suraya, Norimah. A. Karim, Ng. Lai. Oon, Wan. Zurinah Wan Ngah, (2013) “Perceived physical activity barriers related to body weight status and sociodemographic factors among Malaysian mn in Klong Valley”, BMC Public Health, (2013), 13:275.
- Kalliopi, S., Shilbury D., Christine, G. (2008). Sport Development Systems, Policies and Pathways: An Introduction to the Special Issue. Sport Management Review, Vol. 11, pp. 217-223.
- Kam, H. James, F. P. (2010) “DEVELOPING A MEASUREMENT SCALE FOR CONSTRAINTS TO CRUISING”, Annals of Tourism Research, Vol. 37, No. 1, pp. 206–228
- Kartakoullis, N et al (2009) Sports for All Philosophy: The evolution in Cyprus and the Transfer from a Sport to a Health Orientation International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism
- Keshock, Christopher. M. (2004). “The effect of economic impact information on the attitudes of potential sports sponsors operating in mid-size and small college communities”, unpublished doctoral degree dissertation department, of sport Management , Recreation Management and Physical State University Education, Florida.
- Larsen, Knud. (2002). Effects of professionalisation and commercialisation of elite sport on sport for All and sport consumption in Denmark.
- Liu, Yi-De, & Taylor, Peter & Shibli, Simon, 2009, Sport Equity: Benchmarking the Performance of English Public Sport Facilities, , Volume 9, Issue 1, pages 3 – 21.

- (2010) Fundamental movement skills among Australian preschool children, , September 2010, Pages 503–508
- Martindale RJJ, Collins D, Daubney J. Talent development: a guide for practice and research within sport. *Quest* 75–7:353–355 ;2005.
- McChesney R.(2013) *Media Made Sport: A History of Sports Coverage in the U.S.*
- Mehdi Shariati Feizabadi, Saeede Salsali, Samira Moeinirad, Farhad Nikravan(2012) The study of problems & barriers of female students for the sport participation in Mashhad city, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 31, 2012, Pages 28-30.
- Michael A. Kanters,. & Jason N. Bocarro,. &Michael B. Edwards,. & Jonathan M. Casper, &Myron F. Floyd,.(2012). School Sport Participation Under Two School Sport Policies. *The Society of Behavioral Medicine*, springerann. *behav. med.* (2013) 45 (Suppl 1):S113–S121
- Mull, R Kathryn, F. 1997, Bayless G Ross C M Jamieson L M, *Recreational sport management*, Human Kinetics, edition.
- Nazem, Y and Khoshemehr, A(2012) Media and its impact on sports *International Journal of Sport Studies*. Vol., 2 (12), 624- 630, 2012
- Northern Ireland Assembly(2010), *BARRIERS TO SPORTS AND PHYSICAL ACTIVITY PARTICIPATION*, Research and Library Services
- Northern Ireland Assembly(2010), *Barriers to sports And physical activity participation*. Northern Ireland Assembly.of People of Low Income, Research and Library Services
- Pooja Sawrikar, A. Kristy, M (2010). The myth of a ‘fair go’ : Barriers to sport and recreational participation among Indian and other ethnic minority homepage. Vol.13, pp: 355-367.
- Rankin, A. m. (2012), *Understanding the barriers to participation in sport* April 2012, www.efds.co.uk
- Ransdell L, Dinger M, Huberty J, Miller K(2009), *Developing Effective Physical Activity Programs*, Book 216 pages, ISBN-13: 9780736066938
- Rasekhi, M. (2007) *The Study of School Heads’ Role on Sport Development and Generalization in Educational Centers of East Azerbaijan Province*, *HARAKAT*, No.31, Spring 2007, pp:71-86

- Rotary strategic plan progress report (2013)
- Sas-nowosielski,K.(2008).Stage of change and perceived barriers to exercise among high school student.International of Sport and Health Science,6,105-112.
- seyed alhosseini, M (2011) Good Governance, (as promoting in decision-making process) and its influence on urban strategic plans1, International Journal Of Architecture and Urban Development Vol.1, No.1, Summer 2011
- Shariati, M. salsali&S.moeini, S.(2012). “The study of problems & barriers of female students for the sport participation in Mashhad city” ‘procedia-social and behavioral sciences’ Vol.31,PP: 28-30
- Shilbury, D. (2012). Competition: The heart and soul of sport management. Journal of Sport Management, 26, 1–10.
- Shuyu X(2012) Ecology Sports Studies Carried Out in School Sports, Physics Procedia, Volume 33, 2012, Pages 2027-2033.
- SotiriadoU, P (2012) Sport development planning: The Sunny Golf Club, jo ur n al ho mep ag e: www .elsevier .c om /lo cate/s m , Sport Management Review xxx (2012) xxx–xxx,
- Sotiriadou, P. (2010). The sport development processes and practices in Australia: The attraction, retention, transition and nurturing of participants and athletes. Koln Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing, ISBN: 978-3838338606.
- Sotiriadou, P., Shilbury, D., & Quick, S. (2008a). The attraction, retention/transition and nurturing processes of sport development: Some Australian evidence. Journal of Sport Management, 22, 247–272.
- Steven J, Karajans (2005). Principle of manual sports Medicine, Lippincot Williams and Wilkins, 526-535.
- Steven J, Karajans (2005). Principle of manual sports Medicine, Lippincot Williams and Wilkins, 526-535.
- Sun,gingshan(2013)"study on introuduction of leisure sports into physical education in universities"Asian social science no10.
- Ted. Burden, Marlene. Dixon.,” The State of Intramural Opportunities in Texas Public Schools”, North American Society for Sport Management Conference, 2013, Pp: 537-538.

- Thompson,J.L.,Davis,S.M.,Gittesohn,J.,Goimg,S.,Becenti,A.,Metcalf,L.,Stone,E.Arnack,L.,Ring,K(2001).Patterns of physical activity among American Indian children:An assessment of barrier and support.Journal of Community Health,26,423-430.
- University of Glamorgan's Marketing & Student Recruitment department(2012) Glamorgan Sport,The University of Glamorgan is a registered charity. Registration No. 1140312 ,www. glam.ac.uk/sport
- www.http\ : Australian sport commission, 2002.
- Yoshida ,Masayuki. Jeffrey D. James. (2010). Customer Satisfaction With Game and Service Experiences: Antecedents and Consequences Journal of Sport Management, 24.
- Zeshan, WANG (2005) Discussion on Importance of Recognizing School Physical Education Developmentfrom the Viewpoint of Strategy—Referring to Suggestions and Scheme of Entire Reform of School Physical Education in China, Tsinghua Tongfang Knowledge Network Technology Co., Ltd.
- Zeshan.W (2006) Probe into Ways to Solve Problem of Sustained Decrease of Physical Fitness in Part of Students——Putting Forward my Suggestion and Plan,Journal of Haerbing Physical Education Institute;
- ZHANG Jian-hua,BAO Yu-hu(2013) My Views on the Development of China's Sports, 《Journal of Hebei Institute of Physical Education. 2013-02
- Zhe W(2012) The Current Situation of Students' Participatation in Extracurricular Sports Activities of Private Middle School in Henan Province and the Analysis of Investigation, Physics Procedia, Volume 33,
- 2012, Pages 2015-2019.

Abstract:

Today ,sport and participation of people in sport activities is worthy of study and attention as a social phenomenon .The most important function of this Phenomenon is its rule in creating healthy community and this issue can be observed clearly by studying effect of sport on life of people who do it. Also, education has an important role in growth and development of each society. The cultural, political and social promotion of societies depend on the attention of authorities, planners and qualitative and quantitative development of education in that country. The purpose of the present study is developmental -applied and its data collection is based on a descriptive survey research. The Statistical population in this research involve all physical education teachers in primary schools of Tehran in the years 1392-1393.This research has been done in educational regions 1.4.8.13. The population of our sample is 460 People .This questionnaire that the researcher has been made it involve 32 questions with variables of cultural, financial, timing, motivational, mental and physical, managing and planning barriers. Our scale in this research is Likert which in it 1-5 points is allocated to each correct response. The sample size was determined with the help of Morgan table and included about 134 members. Also sampling has been done by convenience sampling. In this research for data analyzing In order to summarize and classify raw data , frequency ,percent frequency , mean , standard variance and the range and table of frequency and graphs descriptive test was used and inferential Kolmogorov-Smirnov test was used to recognize normality of data , sample test was used to determine the options and Friedman test was used to rate barriers and the development of sport base was in the school of Tehran. Cultural, financial, timing, motivational, mental and physical, managing and planning barriers have been effected on the development of basic sports of schools. It is recommended that each component of obstacles be considered particularly and barrier of participation be studied from point of view of both teachers and experts and effective strategies be offered for development of basic sports.